

2023

TILINPÄÄTÖS 2023

Kunnanhallitus 25.3.2024

Valtuusto 10.6.2024 § 26

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.4	Kunnan henkilöstö	11
1.5	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	12
1.6	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	15
1.6.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen tulos ulkoinen, 1 000 €	15
1.6.2	Toiminnan rahoitus ulkoinen, 1 000 €	16
1.6.3	Rahoitusasema ja sen muutokset, Tase ulkoinen 1 000€	17
1.7	Kokonaistulot ja -menot	19
1.8	Kuntakonsernin toiminta ja talous	20
1.8.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	20
1.8.2	Konsernin toiminnan ohjaus	21
1.8.3	Olennot konsernia koskevat tapahtumat	21
1.9	Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	26
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	27
2.1	Keskusvaalilautakunta	27
2.2	Tarkastuslautakunta	29
2.3	Kunnanhallitus	31
2.4	Kasvatus- ja sivistyslautakunta	45
2.5	Tekninen lautakunta	75
	Investointiosan toteutumisvertailut	94
	Rahoitusosan toteutumisvertailu	96
	Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen tuloarvioiden toteutumisesta	97
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	98
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	106
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	106
4.2	Tuloslaskelman liitetiedot	112
4.3	Taseen liitetiedot	116
4.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	122
4.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	124
4.6	Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat	125
4.7	Rahastojen tilinpäätöslaskelmat	127

5	TALOUDELLISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT	129
6	LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITESARJOISTA	130
7	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	131

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Nousiaisten kunnan talousarviovuoteen 2023 lähdettiin toiminnallisesti tarkasteltuna isojen uudistusten saattamana. Vuoden 2023 alusta kunnilta ja kuntayhtymiltä siirtyivät sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävät hyvinvointialueelle. Kunnan omistuksessa olleet sote- ja pela-kiinteistöt jäivät kunnan omistukseen, ja Varsinais-Suomen hyvinvointialue tuli niihin vuokralle. Uudistukseen liittyvä voimaanpanolaki määrittää alkuvuosien vuokra-ajan ja vuokrata-son.

Toisena isona uudistuksena valmistelussa on ollut työvoima- ja elinkeinopalvelujen järjestämistä vastuun siirtäminen 1.1.2025 alkaen kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyys-alueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Valtuusto päätti loka-kuussa hyväksyä Turun työllisyysaluetta koskevan yhteistoimintasopimuksen ja työvoimapalve-lujen järjestämistä koskevan suunnitelman. Työllisyysalueen hallintomalliksi valikoitui vastuu-kuntamalli, jossa Turun kaupunki toimii vastuukuntana.

Vuoden 2023 toimintaympäristö näyttäytyi ennalta hyvin epävarmana ja kunnassa tunnistettiin useita toimintaan sekä talouteen liittyviä uhkakuvia. Epävarmuutta aiheuttivat mm. valtakunnalli-set palkankorotukset, euroalueen inflaatio, korkotason kehitys ja työttömyyden kasvaminen. Vuoteen 2023 kohdistuvat valtakunnalliset kunta-alan palkankorotukset varmistuivat talousar-vion laadinnan jälkeen. Kesäkuun alussa palkankorotuksina voimaan tulivat yleiskorotus, paikal-linen järjestelyerä ja kehittämisohjelmaerä. Lisäksi kunnan maksettavaksi tuli kesäkuun lopussa euromääräinen kertapalkkio henkilöstölle, joka oli luonteeltaan kertaluonteinen. Ennakoitua suu-remmat palkankorotukset ja kertapalkkio heikensivät merkittävästi vuoden 2023 tulosta.

Euroalueen inflaatio rauhoittui alkuvuodesta loppuvuotta kohden. Hintojen nousu vaikutti suo-raan kuntaan ja osa toteutuneista talousarvioylityksistä selittyy hintojen nousulla. Euriborkorot nousivat loppuvuotta kohden, korkeimmillaan korot olivat lokakuussa. Työttömien työnhakijoi-den osuus työvoimasta säilyi edellisvuoden tasolla huomioiden vähäiset kuukausivaihtelut. Kas-vaneet korkokulut heikensivät merkittävästi vuoden 2023 tulosta. Korkotason nousun seurauk-sena myös omakotitonttien kysyntä ja luovutukset laskivat edellisvuoden tasosta.

Toiminnallisesti katsottuna vuotta 2023 voidaan pitää kokonaisuutena onnistuneena. Kunnassa panostettiin hyvinvointialueuudistuksesta ja vuoteen 2022 ajoittuneesta laajamittaisesta maa-hantulosta johtuen entistä vahvemmin terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä kotouttami-seen. EU:ssa jatkettiin tilapäistä suojelua 4.3.2025 saakka, joka on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Ukrainasta paenneilla oli myös mahdollisuus hakea kotikuntamerkintää maaliskuusta 2023 alkaen, mikäli he olivat asuneet Suomessa vuoden. Vuonna 2023 nettomaah-anmuuttoa oli 55, joka selittyy suurelta osin sotaa pakenevien kotikuntamerkinnöillä.

Nousiaisten väestömäärä kasvoi 52 kuntalaisella vuoden aikana, joka vastaa prosentuaalisesti yli prosentin kasvua. Edellisen kerran kunnan väestömäärä kasvoi vuonna 2015. Suurin väestö-määrän kasvu selittyy nettomaahanmuutolla. Kuntaan muutti vuoden aikana 16 henkilöä enem-män kuin muutti pois. Syntyneitä oli 29 ja kuolleita 48.

Nousiaisissa jatkettiin perusopetukseen valmistavaa opetusta vuonna 2023. Kunnan ja vastaan-ottokeskuksen välinen sopimus majoituksen tarjoamisesta kunnassaan asuville tilapäisen suoje-lun piirissä oleville henkilöille (ns. kuntamalli) päättyi vuoden 2023 lopussa. Kunnalla käytössä olevista Moisiokodin asunnoista tehtiin huoneistokohtaiset vuokrasopimukset perustuen tekni-sen lautakunnan huhtikuun päätökseen.

Kysyntä varhaiskasvatuspalveluja kohtaan kasvoi alkuvuoden aikana ja tilanteeseen reagoitiin ripeästi heti keväällä. Valtuusto myönsi kesäkuun kokouksessaan määrärahan Paijulaan avattavalle päiväkodille. Paijulan liikunta-, luonto- ja ympäristöpainotteinen päiväkotitoiminta aloitti toimintansa elokuun alussa.

Henkilöstöjohtamisen näkökulmasta vuosi sisälsi useita keskeisiä viranhaltija/-henkilöstövaihdoksi esimerkiksi eläköitymistä myötä. Kunnassa aloittivat mm. uusi tekninen johtaja, hallintojohtaja ja elinvoimapäällikkö. Lisäksi ostopalveluna hankittu palkanlaskenta korvattiin kunnan omalla palkkasihteerillä.

Vuoden 2023 yhtenä suurena kohokohtana oli Nousiaisten lukion menestys syksyn, että kevään lukiovertailussa. Nousiaisten lukio oli vuonna 2023 Suomen paras suuri lukio, joka toi runsaasti näkyvyyttä ja tunnettua kunnalle. Lukion ohella kiitosta saatiin kunnan laatimisista esitteistä, joista uutena julkaistiin kuntaesite syksyllä 2023. Tapahtumista Henrikin markkinat keräsivät elokuussa ennätysyleisön, yli 1500 kävijää Nousiaisiin.

Talouden näkökulmasta vuoteen 2023 lähdettiin haastavassa tilanteessa. Tuloksen arvioitiin olevan alkuperäisen talousarvion mukaan noin 750 000 euroa alijäämäinen ja vuosittaisen investointitasen noin 5 180 000 euroa. Vuoden aikana valtuustossa hyväksyttiin kahdesti talousarvionmuutoksia, kesäkuussa ja marraskuussa. Viimeisimmän muutetun talousarvion mukaan tuloksen arvioitiin olevan noin 290 000 euroa alijäämäinen ja investointitasen noin 3 300 000 euroa.

Vuoden 2023 tulos oli alijäämäinen noin 820 000 euroa. Vuoden 2023 tulokseen kohdistui ennalta arvaamaton perusturvakuntayhtymä Akselin purkamisesta aiheutuva noin 85 000 euron satunnainen kulu. Muutetussa talousarviossa kuntayhtymän purkamisesta arvioitiin muodostuvan noin 500 000 euron satunnainen tulo, joka kääntyi myöhemmin kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston lausuntoon perustuen satunnaiseksi kuluksi. Tämä kirjausmuutos selittää suurelta osin muutetun talousarvion ja lopullisen tuloksen välisen eron. Lisäksi vuoteen 2023 kohdistui ennalta arvioidusti 12 kuukautta jaksotettua Henrikin yhtenäiskoulun B- ja C-osan kirjanpidollista alaskirjausta, joka vaikutti kasvavien poistojen kautta tulokseen kertaluonteisesti noin 870 000 euroa.

Ulkoiset toimintatuotot olivat noin 2 680 000 euroa, ulkoiset toimintakulut noin 17 375 000 euroa ja vuosikate noin 1 250 000. Koko kunnan tasolla tarkasteltuna suurimmat ylitykset tulivat henkilöstökuluissa, palvelujen ostoissa ja korkokustannuksissa. Vastaavasti suurimmat alitukset tulivat aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa, avustuksissa sekä muissa toimintakuluissa.

Tulosalue tasolla tarkasteltuna suurimmat ylitykset tulivat koulutuspalveluissa, vapaa-ajan palveluissa ja keskushallinnossa. Vastaavasti suurimmat alitukset tulivat teknisissä tukipalveluissa, ympäristötoimessa sekä kirjasto ja kulttuuritoimessa. Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat suurelta osin muutetun talousarvion mukaisina. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen vuosien 2023 ja 2022 tilinpäätöksissä on merkittäviä eroja keskenään, mikä tekee vuosien välisestä vertailusta haastavan. Tilinpäätösvuotta 2023 voidaan pitää hyvinvointialueuudistuksen jälkeisenä ns. uuden kunnan ensimmäisenä tilinpäätösvuotena.

Nousiaisten kunta investoi vuonna 2023 nettona noin 2 430 000 eurolla, josta noin 2 000 000 euroa kohdistui Henrikin yhtenäiskoulun siirtokelpoisiin väistötiloihin. Lisäksi yli 50 000 eurolla investointiin mm. kaukolämpölaitokseen, hulevesiverkostoon, Kirkonpiirin koulun piha-alueeseen, Koljolan urheilukenttään, liikuntahallin pihan asfaltointiin ja asemakaavateiden päällystykseen.

Näin loppuun haluan kunnanjohtajana kiittää henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja yhteistyötahoja

onnistuneesta vuodesta 2023. Toimintaympäristön tarjoamista haasteista ja alijäämäisestä tuloksesta huolimatta vuosi sisälsi runsaasti onnistumisia niin toiminnassa kuin taloudenpidossa ja tästä voimme olla ylpeitä. Meillä on Nousiaisissa eteenpäin katsova kuntayhteisö, jota kehitetään rohkeasti kuntastrategian ja arvojen mukaisesti!

Teemu Heinonen
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuustoon ovat vuonna 2023 kuuluneet seuraavat vuosiksi 2021–2025 valitut valtuutetut:

Pj	Paananen Petteri (KOK)	
I vpj	Rantanen Päivi (SDP)	
II vpj	Kulmala Jussi (PRO)	
jäsenet:	Anttila Matti (KESK)	Harka Outi (PRO)
	Järäinen Virpi (KESK)	Järvenpää Jukka (VAS)
	Kajala-Jokinen Jenni (PRO)	Kankare Tiina (KOK)
	Lakkipää Katri (PRO)	Lehtola Jani (KOK)
	Lempiäinen Minna (KESK)	Mäkeläinen Erika (SDP)
	Rantanen Reima (VAS)	Salminen Kari (PS)
	Tasanen Pasi (KESK)	Tölli Petteri (PS)
	Virtanen Mikko (PRO)	Virtanen Susanna (KOK)

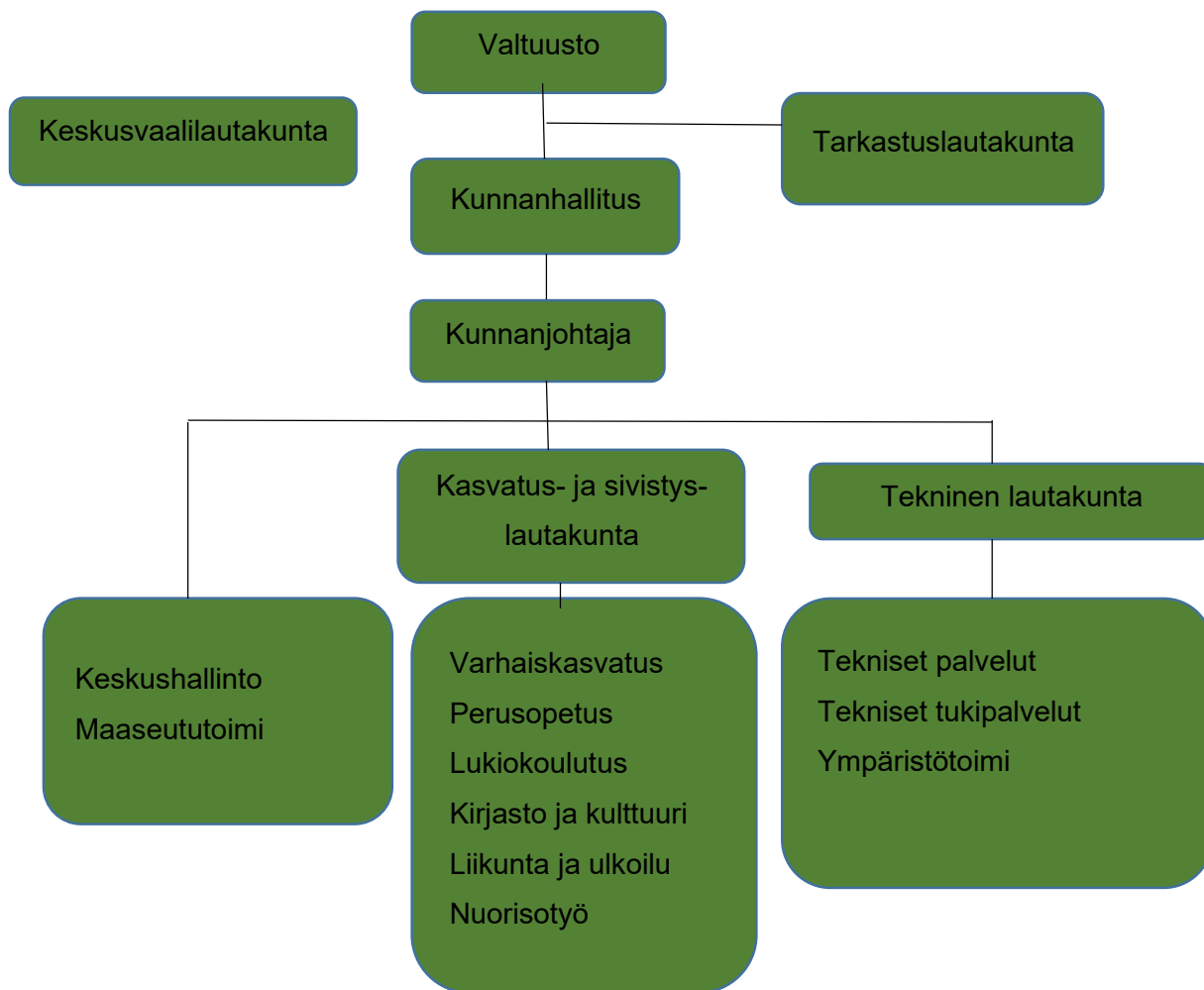
Kunnanhallitukseen ovat vuonna 2023 kuuluneet:

Pj	Salminen Kari (PS)	
I vpj	Virtanen Mikko (PRO)	
II vpj	Järvenpää Jukka (VAS)	
jäsenet:	Harka Outi (PRO)	Kankare Tiina (KOK)
	Mäkeläinen Erika (SDP)	Tasanen Pasi (KESK)

Kunnanhallituksen esittelijänä on toiminut kunnanjohtaja Teemu Heinonen. Valtuuston ja kunnanhallituksen sihteerinä on toiminut vs. hallintojohtaja Lotta Laaksonen 3.4.2023 asti ja 4.4.2023 alkaen hallintojohtaja Petra Einiö.

Nousiaisten kunnan luottamushenkilöorganisaatio koostuu valtuustosta, kunnanhallituksesta, kasvatus- ja sivistyslautakunnasta, teknisestä lautakunnasta, keskusvaalilautakunnasta ja tarkastuslautakunnasta.

Nousiaisten kunnan toimielinorganisaatio

Valtuustoon nähden sitovat tulosalueet:

tulosalueet bruttositovia pl. vapaa-ajan palvelut

Toimielin	Tulosalue
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi
Kunnanhallitus	Keskushallinto
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus
	Koulutuspalvelut
	Kirjasto- ja kulttuuritoimi
	Vapaa-ajan palvelut (nettobudj.yks)
Tekninen lautakunta	Ympäristötoimi
	Tekniset palvelut
	Tekniset tukipalvelut

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiokonttorin keräämien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate on noin 4,2 miljardia euroa. Ennustetietojen mukaan kunnilla oli lainaa asukasta kohti 3 320 euroa (3 371 euroa/asukas vuonna 2023). Kuntien lainakanta laskee edellisvuodesta ollen n. 18,39 miljardia euroa. Vuoden 2023 tilikauden yhteenlaskettu tulos olisi ennakkoarvion mukaan 1,83 miljardia euroa. Tilikauden tulos olisi negatiivinen 49 kunnassa. Vuosikate olisi negatiivinen 13 kunnassa.

Sote-uudistuksen myötä kaikkien kuntien tuloveroprosentteja laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Veroprosentin leikkaus pienensi kunnallisveron tuottoa n. 13,2 miljoonaa euroa. Kuntien yhteenlasketut verotulot laskivat 46 % eli noin 12,3 miljardia euroa. Yhteisöverotulot laskivat 32 % eli noin 990 miljoonaa ja kiinteistöverot nousivat 4,4 % nousun ollessa noin 90 miljoonaa.

Valtionosuudet laskivat n. 66 %, summana noin 7,1 miljardia euroa. Sote-uudistuksen myötä kuntien sote-perusteiset valtionosuudet vähenivät 5 340 miljoonaa euroa. Lisäksi tehtiin indeksitarkistus (+89 milj. euroa) ja muita tarkistuksia valtionosuuksiin. Verotulomenetyksen kompensatio kasvoi 29,5 miljoonaa vuonna 2023. Loppuvuodesta 2023 tuli myös tieto, että ennakollisten sote-siirtolaskelmien tietoihin sisältyi liikaa valtionosuutta 500 miljoonaa euroa, joka vähennetään pois tulevana vuosina. Vuonna 2023 jaettiin kunnille harkinnanvaraista valtionosuutta yhteensä 10 miljoonaa euroa, sitä myönnettiin 29 kunnalle.

(Lähteet: Kuntaliiton julkaisut)

Kunnan verotulojen kehitys

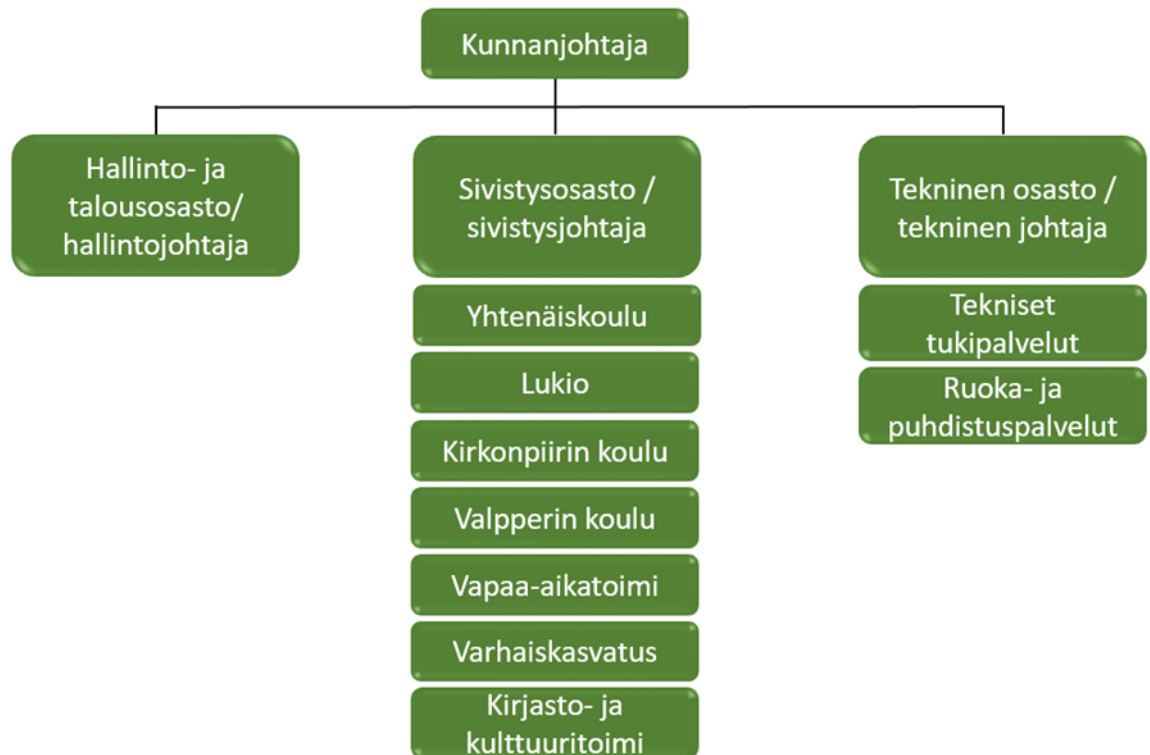
Nousiainiin kertyi verotuloja vuonna 2023 yhteensä n. 10,6 M€. Suhteessa talousarvioon verotulot alittuivat n. 5 000 euroa. Vuonna 2022 verotuloja saatiin yhteensä n. 19,5 M€, vuoden 2023 alusta lukien osa verotuloista tilitetään hyvinvointialueille. Yhteisöverotuottojen osuus väheni n. 220 000 eurolla vuoteen 2022 verrattuna. Samoin kiinteistöveron osuus väheni, vuonna 2023 saatiin n. 17 000 euroa vähemmän kiinteistöverotuottoja kuin vuonna 2022. Kiinteistöveron joustava valmistuminen tulee jatkossakin jakamaan tuloja eri vuosille.

Kunnan valtionosuuksien kehitys

Nousiainiin kertyi valtionosuuksia vuonna 2023 yhteensä n. 5,7 M€, joka on n. 24 000 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu kertyvän. Vuonna 2022 valtionosuuksia saatiin yhteensä n. 11,1 M€, myös valtionosuuksista osa tilitetään 2023 alusta lukien hyvinvointialueille.

1.4 Kunnan henkilöstö

Nousiaisten kunnan henkilöstöorganisaatio

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisuudessa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa, toimii kunnanviraston päällikkönä ja kunnan operatiivisena johtajana.

Nousiaisten kunnan henkilöstöorganisaatio jakautuu hallinto- ja talousosastoon, sivistysosastoon ja tekniseen osastoon. Hallinto- ja talousosaston osastopäällikkönä toimi vs. hallintojohtaja Lotta Laaksonen 3.4.2023 asti. 4.4.2023 alkaen osastopäällikkönä toimi hallintojohtaja Petra Einiö. Sivistysosaston osastopäällikkönä toimi sivistysjohtaja Pasi Isokangas. Teknisen osaston osastopäällikkönä toimi tekninen johtaja Jarmo Rauvola.

Osastot jaetaan tulosalueisiin ja nämä tulosityksiköihin. Kunnan johtoryhmän muodostavat kunnanjohtaja ja osastopäälliköt sekä taloussuunnittelija. Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja vastuualueiden esimiehet.

Henkilöstöä koskevat asiat on esitetty erillisessä henkilöstötilinpäätöksessä.

Vuoden 2023 lopussa (tilanteessa 31.12.2023) Nousiaisten kunnan palveluksessa oli yhteensä 230 henkilöä. Vakituksia oli yhteensä 194 henkilöä ja määräaikaisia 36. Vakituksien ja määräaikaisen henkilöstön jakautuminen osastoittain on kuvattu taulukossa 1. Vuodesta 2019 alkaen palkkauksessa on siirrytty enenevässä määrin vakinaisiin työ/virkasuhteisiin. Henkilöstöä koskevat asiat on esitetty tarkemmin erillisessä henkilöstötilinpäätöksessä.

Osasto	2023 vakainainen	2023 määräaik.	2022 vakainainen	2022 määräaik.	Muutos 2022- 23
Hallinto- ja talousosasto	8	1	7	2	0
Sivistysosasto	153	34	156	32	-1
Tekninen osasto	33	1	33	2	-1
Yhteensä	194	36	196	36	-2

1.5 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen tehtiin muutoksia lokakuun valtuuston kokouksessa. Sisäinen valvonnan järjestämisestä vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Osastopäälliköt ja tehtäväalueiden vastuuhenkilöt ovat vastuussa sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta omien hallinnonalojensa osalta.

Nousiaisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaan sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on toimielimen ja tehtäväalueen prosessi, jolla varmistetaan, että

- asetetut tavoitteet saavutetaan
- toiminta on lakien, asetusten, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista
- resurssit käytetään tehokkaasti ja tuloksellisesti
- omaisuus on turvattu
- johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstön velvollisuutena on toimia tavoitteiden ja annettujen ohjeiden mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan sekä raportoida havaitsemistaan epäkohdista esihenkilölleen. Esihenkilö vastaa siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuut ovat ajan tasalla ja että ne ovat asianmukaisesti määriteltä. Esihenkilön on varmistettava, että henkilöstö on tietoinen omasta tehtävästään ja tavoitteistaan. Esihenkilön on luotava edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen. Sisäinen valvonta on olennainen osa jokapäiväistä toiminnan ohjausta ja johtamista ja perustuu valtuuston 23.10.2023 hyväksymään Nousiaisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen.

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

Kunnan toimintoja ohjataan hallintosäännöllä. Valtuusto käsitteli vuoden aikana kerran hallintosäännön päivittämistä ja viimeisin hallintosäännön päivitys tehtiin valtuuston kokouksessa 23.10.2023. Hallintosäännössä on esitetty kunnan organisaatorakenne sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako ja tehtävät.

Nousiaisten kunnan konserniohjeeseen ei tehty muutoksia vuoden 2023 aikana. Valtuusto on 4.4.2022 kokouksessaan hyväksynyt konserniohjeen, jota noudatettiin talousarviovuonna 2023. Konserniohjeella luodaan puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle, toimialamäärittelyille, hyvälle johtamis- ja hallintotavalle sekä raportoinnille kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset kirjataan asiakirjahallintaohjelmalla, josta saadaan päätösluettelot. Viranhaltijapäätökset annetaan tiedoksi ao. toimielimelle.

Viranhaltijapäätösten osalta esihenkilöiden tehtävänä on pistokokein tarkistaa, onko päätökset tehty toimivallan puitteissa, ovatko ne riittävästi perusteltuja, ovatko päätökset olleet asianmukaisesti nähtävillä ja ovatko ne annettu tiedoksi asianosaisille.

Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja varojen käytön valvonta

Tavoitteiden asettamista ohjaa kuntastrategia, joka tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Tulosityksiköiden tavoitteet on määritelty talousarviossa. Työntekijöiden tavoitteet määritellään kehityskeskusteluissa, jonka yhteydessä käydään läpi myös asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tulosalueiden ja -yksiköiden vastuuhenkilöt seuraavat säännönmukaisesti asetettujen tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista. Raportit annetaan tiedoksi ao. toimielimelle. Osastot raportoivat valtuustolle tavoitteiden toteutumisesta kolmesti vuodessa, osavuosisiraportit 1–4 ja 1-8 sekä toimintakertomus. Olennaiset poikkeamat ja tapahtumat tilivuodelta 2023 on eritelty kunkin osaston toimintakertomuksessa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan yhden keskeisen alueen muodostaa vakuutusturva, joka kattaa kunnan rakenteet, prosessit, henkilöstön sekä suuren osan asiakkaista. Sekä kunnassa että vakuutusyhtiössä on nimettynä vastuuhenkilöt. Tulosityksiköt huolehtivat omalta osaltaan omaisuuden ja toiminnan vakuutusturvan kattavuudesta vuoden aikana. Vakuutusturvan kattavuutta tarkastellaan vakuuttajan kanssa kokonaisuutena kerran vuodessa. Vuonna 2020 toteutettiin vakuutusten kilpailutus ja kunnanhallitus teki asiaa koskevan hankintapäätöksen kokouksessaan 30.3.2020, vakuutusyhtiönä jatkui IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy.

Kunnanjohtaja, osastopäälliköt sekä esihenkilöt vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön vastuualueillaan sekä säännöllisestä raportoinnista valtuustolle, kunnanhallitukselle ja lautakunnille. Sisäinen valvonta on erilaisten riskien kokonaisvaltaista hallintaa.

Sopimustoiminta

Toiminta on perustunut valtuuston, hallituksen sekä muiden toimielinten ja viranomaisten päätöksiin ja hallintosäännöllä delegoituun päätösvallan käyttöön. Voimassa olevat sopimukset on koottu sopimusrekisteriin, jota ylläpitää hallinto- ja talousosasto.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä talouden ja toiminnan seurannan perusteella, että kunnan hallinto on toiminut kuntalain, hallintosäännön sekä kunnanhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan ja että sisäinen valvonta on toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Valtuusto on kokouksessaan 4.12.2023 päättänyt hyväksyä Nousiaisten kunnan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2024–2026. Tulevina vuosina kunta

tarvitsee vahvemman rahoituspohjan mm. rakennusten ylläpitoon ja peruskorjauksiin, uudisrakennus investointien suunnitelman mukaisiin poistoihin sekä työehtosopimusten mukaisiin palkankorotuksiin. Lisäksi kustannusrakenteessa tulee varautua korkotason muutoksiin, muuttuvaan väestörakenteeseen sekä palvelujen kysynnän muutokseen.

Nousiaisten kunnalla on runsaasti korjausvelkaa erityisesti rakennetuissa kiinteistöissä. Kiinteistöjen peruskorjauksista aiheutuviin kustannuksiin, mahdollisiin purkukustannuksiin, tasearvojen alaskirjauksiin ja uudisrakentamisen kustannuksiin tulee varautua mahdollisimman hyvin kunnan talouden suunnittelussa ja sopeuttamisessa. Kunnan lainamäärä on kasvanut vahvasti edellisinä vuosina mm. Henrikin yhtenäiskoulun A-osan- ja liikuntahallihankkeiden myötä.

Tulevien investointien rahoittaminen ja maksuvalmiuden ylläpitäminen edellyttävät kunnan lainarahoituksen kasvattamista. Pääsääntöisesti pitkäaikainen laina otetaan investointien rahoittamiseen ja lyhytaikaisella turvataan maksuvalmiutta. Lainarahoituksen nostossa kunnan tulee harkita, kuinka moneksi vuodeksi pitkäaikaista lainaa nostetaan vallitsevassa korkotilanteessa ja kuinka suuri osa lainamäärästä on lyhytaikaista lainaa.

Perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat kunnan omistamat toimitilat siirtyvät 1.1.2023 alkaen vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueen hallintaan. Siirtymäkauden vuokrasopimukset ovat voimassa vähintään kolme vuotta ja lainsäädäntö vaatii, että kunnasta hyvinvointialueelle vuokrattavat toimitilat tulee yhtiöittää ennen vuoden 2025 loppua. Kunnan näkökulmasta riskinä on sote- ja pela-kiinteistöjen vajaakäytölle jääminen tai vaatimus tehdä merkittäviä perus- tai muutokorjaustoimenpiteitä kunnan omistamiin toimitiloihin.

Henkilöstöresurssin haavoittuvuus ja työvoiman saatavuus ovat edelleen tunnistettuja riskejä, joihin kunnan tulee varautua. Kunnan organisaatio on hyvin kevyt ja asioiden valmistelu on vahvasti yksittäisten henkilöiden harteilla. Äkilliset pidemmät poissaolot ja henkilöstövaihdokset aiheuttavat haasteita palvelutuotannolle ja tiedonkululle.

1.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen tulos ulkoinen, 1 000 €

	2023	2022
Tuloslaskelma ulkoinen 1 000€		
TOIMINTATUOTOT	2 677	2 858
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	42	55
TOIMINTAKULUT	-17 374	-32 218
TOIMINTAKATE	-14 655	-29 360
VEROTULOT	10 567	19 518
VALTIONOSUUKSET	5 672	11 100
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-334	-48
KORKOTUOTOT	34	19
MUUT RAHOITUSTUOTOT	12	66
KORKOKULUT	-329	-67
MUUT RAHOITUSKULUT	-51	-65
VUOSIKATE	1 250	1 265
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 099	-1 514
SATUNNAISET ERÄT		
SATUNNAISET KULUT	-85	0
TILIKAUDEN TULOS	-934	-250
POISTOERON MUUTOS	114	58
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-819	-191
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,4	8,9
Vuosikate/Poistot, %	60	84
Vuosikate euroa/asukas	266	272
Asukasmäärä	4 696	4 645

1.6.2 Toiminnan rahoitus ulkoinen, 1 000 €

Rahoituslaskelma 1000€	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 216	1 134
VUOSIKATE	1 250	1 265
SA TUNNAISET ERÄT	-85	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	51	-131
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 483	-1 218
INVESTOINTIMENOT	-3 156	-1 405
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIN	0	20
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	673	167
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 267	-83
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	220	28
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	220	28
LAINAKANNAN MUUTOKSET	10 448	
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	6 500	0
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 852	-2 852
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	6 800	3 300
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	169	-1 109
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-76	-54
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0	-1
SAAMISTEN MUUTOS	295	-198
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-50	-856
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 838	-633
RAHAVAROJEN MUUTOS	9 570	-716
	9 570	-716
RAHAVARAT 31. 12.	9 801	230
1. 1.	230	947
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	-11 250	-10 417
Investointien tulorahoitus, %	39,6	91,3
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,5
Kassan riittävyys, pv	151	2
Asukasmäärä	4 696	4 645

1.6.3 Rahoitusasema ja sen muutokset, Tase ulkoinen 1 000 €

TASE Ulkoinen 1000€	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	43	68
AINEETTOMAT OIKEUDET	43	68
AINEELLISET HYÖDYKKEET	30 630	29 593
MAA- JA VESIALUEET	3 660	3 667
RAKENNUKSET	21 477	22 971
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	2 564	1 891
KONEET JA KALUSTO	589	696
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	2 340	367
SIJOITUKSET	5 004	7 093
OSAKKEET JA OSUUDET	4 285	6 154
MUUT LAINASAAMISET	719	939
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	35 677	36 754
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	125	125
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	125	125
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	65	66
VALMIIT TUOTTEET	65	66
SAAMISET	850	1 145
LYHYTAIKAISET SAAMISET	850	1 145
MYyntISAAMISET	277	228
MUUT SAAMISET	483	217
SIIRTOSAAMISET	90	700
RAHAT JA PANKKISAAMISET	9 801	230
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 716	1 440
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 518	38 319

	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	11 571	12 761
EDELL. TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 463	2 654
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-819	-191
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	13 214	15 224
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS		
POISTOERO	311	425
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS YHTEENSÄ	311	425
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	337	413
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	337	413
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	13 390	10 193
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL.	13 353	10 155
MUUT VELAT	37	38
LYHYTAIKAINEN	19 266	12 064
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	13 100	6 300
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	3 302	2 852
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	932	1 063
MUUT VELAT	216	180
SIIRTOVELAT	1 716	1 669
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	32 656	22 257
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 518	38 319
TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	29,1	40,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	172,6	66,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	1 644	2 463
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	350	530
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	29 755	19 306
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	6 336	4 156
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	30 101	19 703
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	6 410	4 242
Lainasaamiset, 1000 euroa	719	939
Asukasmäärä	4 696	4 645

1.7 Kokonaistulot ja -menot

TULOT		MENOT	
TOIMINTA		TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	2 676 610	TOIMINTAKULUT	17 374 226
VEROTULOT	10 567 379	- VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	-42 212
VALTIONOSUJEDET	5 672 449	KORKOKULUT	329 234
KORKOTUOTOT	34 159	MUUT RAHOITUSKULUT	51 289
MUUT RAHOITUSTUOTOT	12 289	SATUNNAISET KULUT	85 216
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT		TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT	-34 576	- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-85 216
INVESTOINNIT		INVESTOINNIT	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	673 173	INVESTOINTIMENOT	3 156 385
RAHOITUSTOIMINTA		RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAJAMISTEN VÄHENNYS	220 029	PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	2 851 604
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	6 500 000		
LYHYTAJAKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	6 800 000		
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	33 121 512	KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	23 720 525

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 33 121 512 - 23 720 525 = 9 400 987

Rahavarojen muutos -

Muut maksuvalmiuden muutokset = 9 570 341 - 169 354 = 9 400 987

(mainittujen erien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät ovat rahoituslaskelmassa erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa samanmerkkiset; Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta, s.30–31)

1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.8.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Nousiaisten konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joissa omistus on yli 50 %:

Nousiaisten Vesi Oy (100 %)

Konserniin kuuluvat kuntayhtymät

Varsinais-Suomen Liitto (0,81 %)

Raisio Seudun koulutuskuntayhtymä (5,17 %)

Konserniin kuuluvat osakkuusyhteisöt

Nousiaisten Kalliopohja Oy (49,7 %)

Osakkuusyhteisö Kalliopohja on yhdistelty konserniin osakkuusyhteisön yhdistelysäännön mukaan (omistuosuuksia vastaava määrä osakkuusyhteisön voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta). Yhdistely tehtiin ensimmäisen kerran tilinpäätöksestä 2022.

Lisäksi Nousiaisten kunnalla on omistuosuuksia seuraavissa yhtiöissä:

Turun Seudun Vesi Oy

Turun Seudun Puhdistamo Oy

Turun Seudun Kehitys Oy

Metsäliitto Konserni

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Kunta-Aravat Oy

Kuntarahoitus Oyj

Sarastia Oy (ent. Kuntien Taitoa Oy)

Kuntien Tiera Oy

Vakka-Suomen Media osuuskunta

Finda Oy

Koha-Suomi Oy

Monetra Oy

1.8.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toiminnan ohjaus on määritelty konserniohjeessa (hyväksytty valtuustossa 4.4.2022 § 20), jossa on linjattu yhteiset toimintaohjeet niin tytäryhteisöille kuin kunnan edustajille. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettu tiedoksi kunnanhallitukselle. Esityslistoista on keskusteltu kunnanhallituksessa ja tarvittaessa kunnanhallitus on ohjeistanut kunnan edustajia ja antanut lausuntoja käsiteltävinä olevissa asioissa.

1.8.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2023 alusta alkaen konserniin ei kuulu enää perusturvakuntayhtymä Akseli, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri eikä Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri. Ko. kuntayhtymät siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueen piiriin. Muutos ei näkynyt vielä vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Lisäksi kunnan omistamat Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Oy VASSO ab) osakkeet siirtyivät osana liikkeenluovutusta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Konsernin avaavaan taseeseen vuodelle 2023 on tehty tästä muutoksesta aiheutuvat kirjaukset. Vuoden 2022 vertailutiedot säilyvät ennallaan. Konsernin avaava tase v. 2023 on liitetiedoissa.

Raision seudun koulutuskuntayhtymän (Raseko) ja Varsinais-Suomen Liiton toiminta jatkui ennallaan eikä toiminnassa tapahtunut merkittäviä muutoksia. Omistusosuudet säilyivät ennallaan.

Tytäryhteisön (Nousiaisten Vesi Oy) toimitusjohtaja vaihtui vuoden 2023 aikana eläköitymisen myötä. Nousiaisten Vesi Oy:n toiminnassa ei muutoin tapahtunut merkittäviä muutoksia ja sen toiminta jatkuu normaalisti.

Osakkuusyhteisö Nousiaisten Kalliopohja on yhdistelty omistusosuuden suhteessa (49,7 %) ensimmäistä kertaa tilivuonna 2022.

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA, 1 000e

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT	4 540	24
OSUUS OSAKK.YHT. VOIT/TAPP.		-7
TOIMINTAKULUT	-19 068	-52 121
TOIMINTAKATE	-14 528	-28 613
VEROTULOT	10 567	19 518
VALTIONOSUDET	5 672	11 100
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-345	-117
KORKOTUOTOT	23	3
MUUT RAHOITUSTUOTOT	16	81
KORKOKULUT	-329	-120
MUUT RAHOITUSKULUT	-55	-81
VIISIKATE	1 367	1 887
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 343	-2 278
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 343	-2 278
SATUNNAISET ERÄT	0	
TILIKAUDEN TULOS	-976	-391
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	0	-2
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-976	-393

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23,8	45,1
Vuosikate/Poistot, %	58	83
Vuosikate euroa/asukas	291	406
Asukasmäärä	4 696	4 645

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA 1 000 e

TOIMINNAN RAHAVIRTA	2023	2022
VUOSIKATE	1 367	1 887
SATUNNAISET ERÄT	0	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-35	-137
	1 332	1 749
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-3 326	-3 957
RAH.OSUUDET INV.MENOIHIIN		79
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	890	175
	-2 436	-3 702
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 104	-1 953
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	6 720	1 963
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-3 072	-3 319
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	6 800	3 413
	10 448	2 056
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		9
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-76	-79
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	2	18
SAAMISTEN MUUTOS	281	1 010
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-80	-22
	127	1
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 575	2 993
RAHAVAROJEN MUUTOS	9 471	1 040
RAHAVAROJEN MUUTOS		
RAHAVARAT 31. 12.	11 043	3 609
RAHAVARAT 1.1.	1 572	2 569
	9 471	1 040

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, €

Investointien tulo-rahoitus, %

Laskennallinen lainanhoitokate

Kassan riittävyys, pv

2023	2022
-11 776	-11 367
41,1	48,7
0,4	0,7
156	22

KONSERNITASE 1000 e

KONSERNITASE									
VASTAAVAA		2023	2022	VASTATTAVAA			2023	2022	
1 000e				1 000 e					
PYSYVÄT VASTAAVAT		35 457	40 776	OMA PÄÄOMA			12 535	14 754	
Aineettomat hyödykkeet		44	73	Peruspääoma			11 571	12 761	
Aineettomat oikeudet		44	70	Muut omat rahastot			0	-1	
Muut pitkävaik.menot		0	3	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä			1 941	2 387	
				Tilikauden yli-/alijäämä			-977	-393	
Aineelliset hyödykkeet		33 673	38 807						
Maa- ja vesialueet		3 539	3 687						
Rakennukset		23 685	30 487	VÄHEMMISTÖOSUUDET			0	7	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 500	1 894						
Koneet ja kalusto		1 424	2 132	PAKOLLISET VARAUKSET			0	361	
Ennakkom. ja keskener. hankkeet		2 525	605	Eläkevaraukset			0	1	
Muut aineell.hyödykkeet		0	2	Muut pakolliset varaukset			0	359	
Sijoitukset		1 739	1 896	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			495	622	
Osakkeet ja osuudet		1 594	1 736	Valtion toimeksiannot			49	39	
Muut lainasaamiset		145	145	Lahj.rahastojen pääomat			337	485	
Muut saamiset		1	16	Muut toimeksiantojen pääomat			108	98	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		282	333						
Valtion toimeksiannot		49	39	VIERAS PÄÄOMA			35 004	31 621	
Lahj.rahastojen erit.katteet		125	197						
Muut toimeksiantojen varat		108	98	Pitkäaikainen			15 458	14 836	
				Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			13 353	12 708	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		12 294	6 254	Lainat julkisyhteisöltä			0	0	
				Lainat muilta luotonantaj.			0	1	
Vaihto-omaisuus		94	220	Muut pitkäaik.velat			2 105	2 127	
Aineet ja tarv.		1	125						
Keskeneräiset tuotteet		28	29	Lyhytaikainen			19 547	16 786	
Muu vaihto-om.		65	66	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			3 302	3 516	
				Joukkovelkakirjalainat			13 100	6 300	
Saamiset		1 157	2 425	Lainat julkisyhteisöltä			0	0	
Pitkäaikaiset saamiset		0	0	Lainat muilta luotonant.			0	0	
Myyntisaamiset		0		Saadut ennakot			0	37	
Siirtosaamiset		0	0	Muut velat			281	487	
Muut saamiset		0	0	Ostovelat			1 042	2 637	
Lyhytaikaiset saamiset		1 157	2 425	Siirtovelat			1 822	3 809	
Myyntisaamiset		555	1 044						
Muut saamiset		505	516						
Siirtosaamiset		97	865						
Rahoitusarvopaperit		433	202						
Sij.rahamarkk.inst.		133	189						
Osakkeet ja osuudet		300	13						
Rahat ja pankkisaamiset		10 610	3 407						
VASTAAVAA YHTEENSÄ		48 033	47 364	VASTATTAVAA YHTEENSÄ			48 033	47 364	

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	26,1	31,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	168,5	58,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 euroa	965	1 994
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	206	429
Konsernin lainat, euroa/asukas	6 336	4 849
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	29 755	22 525
Konsernin lainat ja vuokravastuut,	6 416	5 206
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.,	30 131	24 181
1000		
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 euroa	145	145
Kunnan asukasmäärä	4 696	4 645

1.9 Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kunnanhallitus esittää tilikauden **-933 524,46** euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1) Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan **114 399,33** euroa
- 2) Siirretään tilikauden tappio **-819 125,13** euroa taseen tilikauden yli-/alijäämä -tilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Keskusvaalilautakunta

1. Tulosalueen kuvaus

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien läpiviennistä lain edellyttämällä tavalla.

1. Tulosalueen nykytilanne

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi.

Keskusvaalilautakunta vastaa esimerkiksi ehdokasasettelusta, ääntenlaskennasta ja vaalituloksen julistamisesta.

2. Toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2023 järjestetään seuraavat eduskuntavaalit. Ennakkoäänestys pidetään 22.-28.3.2023 ja varsinainen vaalipäivä on 2.4.2023.

Toteuma 31.12.2023: vaalien ennakkoäänestys oli 22.-28.3.2023 ja varsinainen vaalipäivä oli 2.4.2023. Äänestysprosentti aluevaaleissa oli 76,7 %. Nousiaisista ei valittu edustajaa eduskuntaan.

3. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin	
Tavoite	Vaalien sujuva järjestäminen Nousiaisten kunnassa huomioiden erityisryhmät/esteettömyys
Toimenpide	Vaalien organisointi ja käytännön toimenpiteet vaalipaikalla
Arviointikriteeri / mittari	Vaalitoimitsijoiden saama palaute vaalien sujuvuudesta ja vaalipaikan käytännön järjestelyistä
Tavoitetaso	Vaalien sujuva läpivienti ilman ongelmia
Toteuma/Seuranta	Vaalit toteutettiin onnistuneesti ilman suurempia ongelmia. Ennakkoäänestyspaikkana oli kirjasto ja varsinaisena vaalipäivänä äänestyspaikkana oli Henrikin yhtenäiskoulu. Vaikka äänestyspaikat oli merkitty riittävien ohjein ja kyltein, oli muutamalla äänestäjällä haasteita löytää vaalipäivän äänestyspaikka. Äänestysprosentti oli 76,7 %

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista	
Tavoite	Vaaleja koskevat tiedotteet ja järjestelyt tavoittavat oikea-aikaisesti kuntalaiset
Toimenpide	Kunta laatii tiedotteet ja kuulutukset, joissa kuvataan tarvittavat tiedot kuntalaisille
Arviointikriteeri / mittari	Laaditut tiedotteet ja kuulutukset
Tavoitetaso	Kuntalaiset ovat tietoisia järjestettävistä vaaleista ja heillä on riittävät tiedot koskien ennakkoäänestystä ja varsinaista vaalipäivää
Toteuma/Seuranta	Vaalit toteutettiin onnistuneesti ilman suurempia ongelmia. Äänestysprosentti oli 76,7 %

4. Suunnitelmakausi 2024–2025

Vuonna 2024 järjestetään seuraavat presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Presidentinvaalin ensimmäisen vaalin ennakkoäänestys pidetään 17.-23.1.2024 ja varsinainen vaalipäivä on 28.1.2024. Presidentinvaalien toisen kierroksen vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024 ja ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 31.1.-6.2.2024.

Vuoden 2024 europarlamenttivaalit toimitetaan kaikissa jäsenvaltioissa vaalijaksolla 6.-9.6.2024. Suomessa vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024.

Vuonna 2025 järjestetään seuraavat alue- ja kuntavaalit. Aluevaalien ja kuntavaalien ennakkoäänestys pidetään 2.-8.4.2025. Valtuustot aloittavat työnsä 1.6.2025.

5. Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	Ta 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Kokousten määrä	4	4	3	9	10
Äänestys% kunn. vaalit					60
Äänestys% presidentinv.				73	
Äänestys% eu-vaalit				40	
Äänestys% eduskuntav.		75,5	76,7		
Äänestys% aluevaalit	47,6				47

6. Taloustaulukot

100 VAALIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	8 000	0	8 000	8 393	393	104,91%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 000	0	8 000	8 393	393	104,91%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-4 260	0	-4 260	-3 205	1 055	75,23%
PALKAT JA PALKKIOT	-3 810	0	-3 810	-2 938	872	77,12%
HENKILÖSIVUKULUT	-450	0	-450	-267	184	59,22%
ELÄKEKULUT	-373	0	-373	-200	173	53,61%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-77	0	-77	-67	10	86,39%
PALVELUJEN OSTOT	-1 100	0	-1 100	-2 662	-1 562	242,02%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-500	0	-500	-73	427	14,52%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 860	0	-5 860	-5 940	-80	101,36%
TOIMINTAKATE	2 140	0	2 140	2 453	313	114,63%

2.2 Tarkastuslautakunta

1 Tulosalueen kuvaus

Valtuuston valitsemat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja vastaavat kunnan ulkoisesta valvonnasta. Tarkastuslautakunta vastaa hallinnon ja talouden tarkastamisen järjestämisestä sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Valtuuston valitsema tilintarkastaja tarkastaa kunnan kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen.

2 Tulosalueen nykytilanne

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka suorittavat kuntalain mukaista arviointityötä. Tilintarkastuspalvelut ostetaan tilintarkastusyhteisöltä.

3 Toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunnan alaisessa toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia.

4 Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

Tavoite	Arviointikertomuksesta on hyötyä päätöksentekijöille
Toimenpide	Arviointikertomuksessa esitetään kunnan toiminnan kehittämiseen ehdotuksia

Arviointikriteeri / mittari	kehittämisehdotusten määrä
Tavoitetaso	3 kpl kehittämisehdotuksia
Toteuma/Seuranta	Toteutui

Tavoite	Viranhaltijoiden ja työntekijöiden haastattelut ovat tarkoituksenmukaisia arvioinnin tarkoitukseen
Toimenpide	Annetaan haastateltaville kysymykset etukäteen
Arviointikriteeri / mittari	Kyselylomakkeen tms. etukäteisvalmistelun käyttö
Tavoitetaso	Haastatelluista 100 % saa kysymykset etukäteen
Toteuma/Seuranta	Toteutui

5 Suunnitelmakausi 2024-2025

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen yhteistyö takaavat riittävän kunnan tulokellisuuden ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnin. Tarkastuslautakunta varmistaa, että tilintarkastuksella on riittävät resurssit suorittaa työnsä julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

6 Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	Ta 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Kokousten määrä	7	6	7	6	6
Tarkastuspäivät	8	8	11	8	8

7. Taloustaulukot

110 TARKASTUSTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot.-%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 820	0	-1 820	-1 352	468	74,31%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 800	0	-1 800	-1 319	482	73,25%
HENKILÖSIVUKULUT	-20	0	-20	-34	-14	169,6%
ELÄKEKULUT	-16	0	-16	-13	3	82,81%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-4	0	-4	-21	-17	516,75%
PALVELUJEN OSTOT	-9 200	0	-9 200	-8 676	524	94,3%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 020	0	-11 020	-10 028	992	91,0%
TOIMINTAKATE	-11 020	0	-11 020	-10 028	992	91,0%

2.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus/Keskushallinto

1. Tulosalueen kuvaus

Kuntalain 38 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallituksen tehtävänä on:

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Keskushallinnon tulosalue muodostuu kunnanjohtajasta ja hallinto- ja talousosastosta. Hallinto- ja talousosasto hoitaa keskitettyjä yleis- ja taloushallinnon tehtäviä ja tuottaa tukipalveluja muille tulosalueille. Tulosalueen vastuulle kuuluvat valtuuston ja kunnanhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten täytäntöönpano. Lisäksi tulosalue vastaa ja huolehtii omalta osaltaan tietohallinnosta, kunnan tiedotuksesta, asiakirjahallinnosta sekä asiakaspalvelutehtävistä. Tulosalue vastaa myös kunnan elinkeinopolitiikan johtamisesta, kaavoituksesta, maapolitiikasta, työllisyysasioista, kotouttamispalveluista, ympäristöterveydenhuollosta, tasausmaksusta (kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua v. 2023 alusta alkaen, kun eläkemenoperusteinen maksu poistuu) sekä työmarkkinatuen kuntaosuuksista.

2. Tulosalueen nykytilanne

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle

1.1.2023 alkaen. Perusturvakuntayhtymä Akselin purkamisen valmistelu käynnistetty yhteistyössä omistajakuntien kanssa. Loppuselvitys, viimeinen tilinpäätös ja vastuuvapaus käsitellään kuntien valtuustoissa vuoden 2023 aikana.

Dynasty10- versiopäivitykseen liittyvä valmistelutyö on käynnissä, käyttöönotto vuoden 2023 aikana. Ostoreskontrapaalin päivitys tarkoitus toteuttaa vuoden 2023 aikana.

Linnamäen asemakaavan muutos ja laajennus kaavahanke on käynnissä, hyväksyminen alkuvuodesta 2023. Valtuuston 19.9.2022 § 54 päätökseen perustuen Nousiaisten kunta anoi liittymistä Turun seudun joukkoliikenteen (Föli) toimivalta-alueeseen, mutta yhteistyösopimus ja Maskun kunnan päätös estivät Nousiaisten liittymisen. Linjaston 117-119 nykyinen sopimus on voimassa 1.6.2021-

31.5.2024. Sopimukseen sisältyy kolmen vuoden optiomahdollisuus. ELY-keskuksen ja kuntien on tehtävä päätös option käytöstä 20.4.2023 mennessä.

Noora Nieminen aloittanut hallintojohtajan virassa 1.2.2022. Jukka Siikonen aloittanut elinkeinoasiamiehen määräaikaisessa työsuhteessa 7.2.2022. Kunta-alan uudet virka- ja työehdot sekä sopimuskausi on voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia.

Koronaviruspandemia, Venäjän ja Ukrainan välinen sota, laajamittainen maahan-tulo ja erityisesti talvelle 2022–2023 sijoittuva valtakunnallinen energiakriisi ovat korostaneet varautumiseen liittyvän työn merkitystä kunnassa. Nousiaisten kunta on päivittänyt varautumiseen liittyviä suunnitelmia ja osallistunut mm. Varsinais-Suomen alueelliseen AURORA22 -valmiusharjoitukseen syyskuussa 2022.

Toteuma 31.12.2023:

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023

alkaen. Perusturvakuntayhtymä Akselin loppuselvitys laadittiin ja purkaminen päätettiin omistajakuntien valtuustoissa keväällä 2023. Kuntayhtymän purkamisilmoitukset toimitettiin viranomaisille syyskuussa 2023.

Dynasty 10.1 versiopäivitys toteutettiin alkuvuodesta 2023. Vanhojen tietojen ja tiedostojen migraatio Dynasty 6-versiosta 10-versioon toteutettiin loppuvuodesta 2023. Ostoreskontrapaalin päivitys toteutettiin keväällä 2023.

Valtuusto hyväksyi 13.2.2023 § 5 Linnamäen asemakaavan muutoksen ja laajennuksen. Asemakaava saavutti lainvoimaisuuden ja alueen kunnallistekniikan toteuttaminen on teknisen osaston valmistelussa. Kunnanhallitus hyväksyi 6.2.2023 § 24 Mynämäki-Nousiainen-Masku-Turku -linjan liikennöintisopimuksen option käytön. Sopimuskausi jatkuu option käytön myötä 31.5.2027 saakka.

Nousiaisten kunnan hallintojohtaja Noora Nieminen irtisanoutui 24.11.2022 viimeisen virassaolopäivän ollessa 8.12.2022. Hallintojohtajan viransijaisena toimi hallinnon erityisasiantuntija Lotta Laaksonen ajalla 9.1.-3.4.2023. Petra Einiö aloitti hallintojohtajan vakituisessa virassa 4.4.2023.

Kunta-alan uudet virka- ja työehdot sekä sopimuskausi on voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Kesäkuussa 2023 toteutuneet yleiskorotukset, järjestelyerät sekä kertapalkkiot kasvattivat kunnan vuoden 2023 henkilöstömenoja merkittävästi.

Koronaviruspandemia, Venäjän ja Ukrainan välinen sota, laajamittainen maahan-tulo ja erityisesti talvelle 2022–2023 sijoittuva valtakunnallinen energiakriisi korostivat varautumiseen liittyvän työn merkitystä kunnassa. Kunnassa päivitettiin varautumiseen liittyviä suunnitelmia ja osallistuttiin mm. LOUNAIS24 -valmiusharjoituk-

sen valmisteluihin. Valmiusharjoitus koostuu valmistelevista seminaareista, päävaiheesta ja palautetilaisuudesta. Harjoitus huipentuu kaksipäiväiseen päävaiheeseen lokakuussa 2024.

3. Toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueelle. Vuonna 2023 kunnan tuloveroprosentista leikataan 12,64 prosenttiyksikköä ja mm. valtionosuudet pienenevät uudistuksen takia. Vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveystalvelujen tulosalue on yhdistetty osaksi keskushallinnon tulosaluetta.

Sote-uudistus ei tule olemaan täysin valmis hyvinvointialueen aloittaessa toiminnan 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä käytännön toiminnassa kohdataan todennäköisesti useita haasteita, joihin kuntakin joutuu mahdollisesti reagoimaan. Lisäksi kunnan ja hyvinvointialueen välille jää rajapintoja ja toimintoja, jotka työllistävät jatkossa myös kuntaa (esim. hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen koordinointi, maahanmuutto ja kotoutus, ehkäisevä päihdehuolto ja työllisyysasioita). Vuosi 2023 on kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön kannalta ns. uuden opettelua eli tehokkaimpia yhteistyömuotoja ja -tapoja tavoitellaan yhteistyössä.

Asianhallintasihteeri eläköitymässä vuonna 2023, talousarviossa varattu yhtäaikaista henkilöstöresurssia uuden asianhallintasihteerin perehdyttämiseen. Talousarviossa varattu määräraha hallinnon erityisasiantuntijan palkkaamiseen 6 kuukaudeksi. Hallinnon erityisasiantuntija tukee hallintojohtajaa vaativissa hallinnon projektituonteisissa tehtävissä alkuvuoden 2023 aikana sekä tarvittaessa si-jaistaa hallintojohtajaa. Elinkeinoasiamiehen tehtävä tarkoitus vakinaistaa vuonna 2023. Tehtävien vaativuuden arvioinnin (tva) päivittäminen tarkoitus käynnistää alkuvuodesta 2023.

Talousarviossa on varattu uutena määrärahana taloussuunnitelmavuosille 2023-2025 osallistuvaan budjetointiin 10 000 euroa. Vuodelle 2023 on varattu 50 000 euroa varautumiseen, jolla varaudutaan mahdollisiin äkillisiin kustannuksiin häiriötilanteiden tai poikkeusolojen aikana, erityisesti huolena tietoturvallisuuteen ja sähkönjakeluun liittyvät uhat (mm. materiaali- ja palveluhankinnat, asiantuntijatu-ki, korjaus- ja huoltotyöt). Vuodelle 2023 on varattu 20 000 euroa pohjankartan päivittämistyöhön. Pohjankartan päivittämistyöhön on tarkoitus hakea täysimääräistä avustusta pienten kuntien paikkatietohankkeesta.

Euroalueen inflaatio on kiihtynyt vuoden 2022 aikana ja sen odotetaan jatkuvan talousarviovuoden 2023 aikana. Inflaatio vaikuttaa palvelujen ostohintoihin ja lainojen korkotasoon. Erityisesti uusien lainojen ottamisessa korkokustannukset nousevat selvästi edellisiin vuosiin verraten. Uhkana on taantuma, joka näkyy toteutuessaan kunnalle mm. työttömyyden kasvuna ja verotulojen heikentymisenä.

Toteuma 31.12.2023:

Kunnanhallitus myönsi 19.12.2022 § 260 kokouksessaan täyttöluvan määräaika-

hyvinvointikoordinaattorin toimen täyttämiseen ajalle 1.2.2023 – 31.1.2024. Hyvinvointikoordinaattorin painopisteinä ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä

kotoutumisen edistäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kaisu Savolainen aloitti määräaikaisessa hyvinvointikoordinaattorin tehtävässä 3.4.2023.

Ukrainasta paenneet ovat voineet hakea kotikuntamerkintää maaliskuusta 2023 alkaen, mikäli he ovat asuneet Suomessa vuoden. Kotikunnan hakeminen on vapaaehtoista ja perustuu omaan harkintaan. Kotikunnan hakeminen on ukrainalaiselle

askel itsenäiseen elämään Suomessa. Kotikunnan saatuaan hän siirtyy vastaanottopalveluista tietyn kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden asiakkaaksi ja kuntalaiseksi. Kotikunta määräytyy sen mukaan, missä hän asuu. Kotikunnan saaneita

oli vuonna 2023 Nousiaisissa 44, luku perustuu UMA-järjestelmään. Vastaanoton kuntamalli päättyi vuoden 2023 lopussa.

Kunnan näkökulmasta Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisessä ei ole havaittu yllättäviä tai merkittäviä haasteita. Hyvinvointialue on aktivoitunut keväästä alkaen yhteistyössä ja perustanut erilaisia yhdyspintatyöryhmiä. Kunnalla on oma nimetty edustaja tai yhteisedustus naapurikuntien kanssa näissä yhdyspintatyöryhmissä, joita on yhteensä 10. Lisäksi hyvinvointialue järjestää esimerkiksi säännöllisiä yhteistyökokouksia alueen kuntajohtajille.

Määräaikaisen elinkeinoasiamiehen työsuhde päättyi vuoden 2022 lopussa. Tehtävässä työskennellyt työntekijä ilmoitti, että ei ole käytettävissä 1.1.2023 alkaen. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 19.12.2022 § 268 muuttaa elinkeinoasiamiehen tehtävänimikkeen elinvoimapäälliköksi 1.1.2023 alkaen. Elinvoimapäällikön vakituinen tehtävä asetettiin julkiseen hakuun alkuvuodesta. Leena Lemola aloitti kunnanjohtajan alaisuudessa vakituisena elinvoimapäällikkönä 1.3.2023.

Katri Wikstedt aloitti hallinto- ja talousosaston asianhallintasihteerin vakituisessa virassa 2.10.2023 toimien ajalla 20.3.2023-1.10.2023 määräaikaisena työsuhteenä asianhallintasihteerinä vakinaisen asianhallintasihteerin eläköitymisen vuoksi. Katri Wikstedt irtisanoutui 27.10.2023, jonka jälkeen asianhallintasihteerin virka oli täyttämättä loppuvuoden 2023.

Lotta Laaksonen on toiminut hallinto- ja talousosastolla määräaikaisena hallinnon erityisasiantuntijana 4.4.2023 alkaen hoitaen hallinnon projektiluonteisia tehtäviä. Laaksonen on mm. työtehtävien vaativuuden arviointi -projektia, joka on saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana.

Kunnanhallitus päätti 24.4.2023 § 39 osoittaa osallistuvan budjetoinnin 10 000 euron määrärahan käyttökohteiksi leikkipuistojen kehittämisen (6 000 euroa) ja laavun

rakentaminen kohtalaiselle etäisyydelle keskusta-alueelta (4 000 euroa). Käyttökohteet valikoituvat äänestyksen perusteella, johon saatiin kaikkienensa 214 vastausta.

Tulevien asemakaavoitettavien alueiden pohjakartan laadintatyö (pienien kuntien paikkatietohanke) on hankittu Maanmittauspalvelu Puttonen Oy:ltä perustuen kunnanjohtajan viranhaltijapäätökseen 29.6.2023 § 4. Pohjakartan päivittämistyö katettiin täysimääräisesti pienien kuntien paikkatietohankkeesta.

Nousiaisten kunta myi syksyllä 2023 Valpperissa (Peltolantiellä) sijaitsevat rivitaloasunnot tarjouskilpailulla. Rivitaloasunnot olivat vähäisessä käytössä ja vuokralaiset vaihtuneet tiheästi. Asunnot olisivat vaatineet laajamittaista peruskorjausta, jotta asuntoihin olisi saatu pitkäaikaisia vuokralaisia.

Nousiaisten kunta osti 31.8.2023 saakka palkkahallinnon palvelut Mynämäen kunnalta. Nousiaisten kunta irtisanoi palkkahallintoa koskevan yhteistyösopimuksen

Mynämäen kunnan kanssa päättymään 31.8.2023. Pia Saikkonen aloitti kunnan vakituksena työsuhteisena palkkasihteerinä 1.8.2023 alkaen. Hallinto- ja talousosasto

on huolehtinut koko kunnan palkanlaskennasta ja palkkahallinnon palveluista 1.9.2023 alkaen. Palkkahallinnon järjestämistapaan tehdyt muutokset olivat alustavasti suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2024 alkaen.

Inflaatio oli 8,4 % tammikuussa 2023 ja 3,6 % joulukuussa 2023. Euriborkorko 12 kk

oli noin 3,3 % tammikuussa 2023 ja noin 3,6 % joulukuussa 2023. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Nousiaisissa 4,9 % tammikuussa 2023 ja 6,4 % joulukuussa 2023.

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Olemme yrittäjämyönteisiä ja edistämme tapahtumien järjestämistä	
Tavoite	Kunta koetaan yrittäjämyönteisenä, yritystoiminnan ja tapahtumien mahdollistajana.
Toimenpide	Järjestämme säännöllisesti yrittäjäkahveja, elinkeinotoimikunnan kokouksia, yhteisiä tilaisuuksia yrittäjien kanssa ja vierailuja yksittäisiin yrityksiin. Nousiaisissa toimivien yritysten tiedot päivitetään yhteydenottojen perusteella kunnan verkkosivuille. Kunnassa toimiville yrityksille tarjotaan näkyvyyttä kunnan tiedotuskanavilla. Viestimme aktiivisesti yrittäjille suunnatuista palveluista ja tapahtumista.
Arviointikriteeri / mittari	Järjestetyt tapahtumat, yritysten yhteydenotot, yrityskäynnit, yrittäjiltä saatu palaute (mm. kuntabarometri).

Tavoitetaso	Yrittäjät kokevat kunnan yrittäjämysteisenä ja kunnassa järjestetään eri toimijoiden tapahtumia. Kunta viestii päätöksentekoon tulevista asioista sekä yrittäjille suunnatuista palveluista ja tapahtumista.
Toteuma/Seuranta	Henrikin markkinat keräsivät ennätysyleisön elokuussa, kun markkinoille kirjattiin yli 1500 kävijää. Fröbelin Paikat Sutsi Satsi-kiertueen loppumyyty konsertti pidettiin Noustu Areenalla marraskuussa 2023. Noustuiaisille myönnettiin Länsi-Suomen pelastusalan liiton palokuntaleiri vuodelle 2024. Elinvoimapäällikkö toteutti yrityskäyntejä säännöllisesti vuoden aikana ja julkaisi sosiaalisen median alustoille julkaisut vierailuista. Yritykset olivat myös aktiivisesti yhteydessä elinvoimapäällikköön. Kunnan ja yritysten välinen viestintä on ollut aktiivista molempiin suuntiin. Kuntabarometri toteutetaan kyselyllä joka toinen vuosi, seuraava kysely järjestetään v.2024.

Erottaudumme kohdennetulla markkinoinnilla ja viestimme rohkeasti kunnan vahvuuksista	
Tavoite	Kunnan vahvuudet ja onnistumiset tuodaan rohkeasti esille viestintäkanavissa. Kuntayhteisön vahvuuksista ja onnistumisista olla ylpeitä.
Toimenpide	Viestinnässä tuodaan esille mm. asuin- ja yritysalueet, kylät, päätökset, hankkeet, kehittämissuunnitelmat ja kuntayhteisön menestys. Kunnanjohtaja laatii säännöllisiä ajankohtaiskatsauksia. Ylläpidämme ajantasaista tonttiesitettä ja tonttitarjontaa kunnan verkkosivuilla.
Arviointikriteeri / mittari	Toteutetut markkinointikampanjat, nettisivujen kävijämäärät, sosiaalisen median katsojamäärät/tykkäykset, kunnanjohtajan laatimat ajankohtaiskatsaukset, ajantasainen tonttiesite/tonttitarjonta kunnan verkkosivuilla.
Tavoitetaso	Kunta hyödyntää viestinnässään erilaisia viestintäkanavia ja tuo rohkeasti esille vahvuuksiaan. Kuntayhteisön vahvuudet ja onnistumiset ovat laajalti tiedossa.
Toteuma/Seuranta	Viestinnässä nostettiin esille Noustuisten lukion me-

	nestys (valtakunnallisesti paras suuri lukio) sekä Varsinais-Suomen urheilugaalassa alkuvuodesta myönnetty Harrastaminen koulupäivä yhteydessä -palkinto. Sosiaalisen median pääkanavien (mm. Facebook, Instagram) seuraajamäärät ovat jatkaneet kasvua. Seutuluotsi - mobiilipalvelu otettiin käyttöön elokuussa 2023. Tonttiesite ja tonttitarjonta on pidetty ajantasaisena kunnan verkkosivuilla. Nousiaisten kunnan kuntaesite laadittiin ja julkaistiin syksyllä 2023.
--	---

Lisäämme maanomistusta 8-tien läheisyydessä ja varmistamme kaavoituksella riittävän tonttitarjonnan asumisen ja yrittämisen tarpeisiin	
Tavoite	Kunnan maanomistuksen vahvistaminen keskittyy 8-tien läheisyyteen. Kunta huomioi kaavoituksen käynnistämisessä asumisen ja yritystoiminnan tiedossa olevat tarpeet.
Toimenpide	Maanomistusta lisätään 8-tien läheisyydessä vapaaehtoisin kaupoin, toissijaisesti maanvaihdoilla tai etuosto-oikeutta käyttäen. Uusien alueiden kaavoituksen käynnistämisessä huomioidaan olemassa oleva tonttitarjonta sekä asumisen ja yrittämisen tiedossa olevat tarpeet.
Arviointikriteeri / mittari	Päätökset maanhankinnasta/hankittu maanomistus, laaditut asemakaavat/asemakaavamuutokset
Tavoitetaso	Nousiaisten kunnan maanomistus vahvistuu 8-tien läheisyydessä ja tonttitarjonta vastaa asumisen ja yrittämisen tarpeisiin.
Toteuma/Seuranta	Vuoden aikana ei lisätty maanomistusta vapaaehtoisin kaupoin, maanvaihdoilla tai etuosto-oikeutta käyttäen. Vuoden aikana hyväksyttiin kaksi asemakaavamuutosta (Linnamäen asemakaavan muutos ja laajennus; Kirkonkylän asemakaavan muutos, kortteli 20). Yritys- ja rivitalotontteja koskevia tiedusteluja tuli vähäisesti. Omakotitontteja koskevia tiedusteluja tuli varsin runsaasti, mutta kuitenkin edellistä vuotta vähäisemmin. Tonttien kysyntä ja rakentaminen ovat kärsineet vuonna 2023 korkeasta korkotasosta suhteessa edellisvuosiin.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Teemme asiat kustannustehokkaasti, kehitämme ennakkoluulottomasti palvelujamme ja johdamme tiedolla	
Tavoite	Kunnan toiminta on talousarviovuonna kustannustehokasta, palveluja kehitetään suunnitelmallisesti ja päätökset pohjautuvat ajantasaiseen ja laadukkaan tietoon.
Toimenpide	Kunnassa otetaan käyttöön asianhallintaohjelma Dynasty 10 -versiopäivitys ja järjestetään käyttöönotto-koulutukset. Kunta laatii yksittäisten isojen päätösten tueksi skenaariolaskelmia, kyselyjä/selvityksiä ja kuulee ulkopuolisia asiantuntijoita.
Arviointikriteeri / mittari	Dynasty 10 -versiopäivityksen käyttöönotto ja järjestetyt koulutukset. Päätöksentekoa varten laaditut laskelmat, kyselyt ja selvitykset.
Tavoitetaso	Dynasty 10 -versiopäivityksen käyttöönotto toteutettu onnistuneesti, päätöksenteko pohjautuu ajantasaisimpaan tietoon ja ymmärryksen päätettävästä asiasta.
Toteuma/Seuranta	Kunnassa otettiin käyttöön asianhallintaohjelma Dynasty 10.1 -versiopäivitys sekä järjestettiin käyttöönottokoulutuksia. Tiedolla johtamista tukeva, asianhallinnan ja dokumentinhallinnan uusien toimintatapojen suunnittelu ja ohjeiden laadinta käynnistettiin. Laajempien ja merkittävämpien päätösten tueksi laadittiin selvityksiä ja laskelmia, mm. Henrikin yhtenäiskoulun väistötilojen sekä TE-uudistuksen osalta.

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista	
Tavoite	Kunnan järjestämät tapahtumat, toimielinten kokoukset, osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet, muutokset ja hankkeet ovat kuntalaisten sekä sidosryhmien tiedossa.
Toimenpide	Kunnan nettisivuilla, sosiaalisen median kanavissa ja paikallislehdissä tiedotetaan kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.
Arviointikriteeri / mittari	Laaditut tiedotteet tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.
Tavoitetaso	Kunnan järjestämät tapahtumat ja ajankohtaiset asiat tavoittavat kuntalaiset ja sidosryhmät oikea-aikaisesti.

Toteuma/Seuranta	Vuoden aikana tiedotettiin aktiivisesti tapahtumista ja ajankohtaisista asioista eri viestintäkanavia hyödyn- täen, esimerkiksi esitteisiin koottiin tietoa tulevista ta- pahtumista ja ajankohtaisista asioista. Viestinnässä tuotiin esille mm. Henrikin yhtenäiskoulun väistötiloja koskevaa päätöksentekoa ja töiden etenemistä, Akse- lireittiä (pyörämatkailu), Seutuluo- -mobiilipalvelua, osallistuvaa budjetointia ja ilmastosuunnitelman laa- dinnan käynnistymistä.
------------------	---

Olemme ratkaisuja etsivä joustava yhteistyökumppani	
Tavoite	Kunta osallistuu aktiivisesti paikallisiin ja seudullisiin yhteistyöselvityksiin ja -neuvotteluihin, yhtiö- ja osakaskokouksiin. Kunnanhallitus ottaa aktiivisesti kantaa omistajaohjauksen kannalta tärkeisiin kokonaisuuksiin ja evästä yhtiökokousedustajia.
Toimenpide	Kunnasta on nimetyt edustajat yhtiö- ja osakaskokouksiin, yhtiöiden päätöksentekoa seurataan ja ote- taan kantaa omistajaohjauksen kannalta tärkeisiin ko- konaisuuksiin ja evästetään kokousedustajia.
Arviointikriteeri / mit- tari	Kunnan osallistumiset yhteistyötapaamisiin ja -ko- kouksiin, kunnanhallituksen evästyksset ja omistajaoh- jauslinjaukset.
Tavoitetaso	Yhteistyö kunnan kanssa koetaan luontevaksi ja mut- kattomasti. Tiedonkulku yhteistyökumppaneiden kanssa on toimivaa ja yhteistyökumppanit tietävät kunnan odotukset yhteistyöltä. Kunta osallistuu yhteis- ten asioiden ratkaisuun ja kunnan tärkeimmät yhteis- työasiat etenevät.
Toteuma/Seuranta	Kunta osallistui aktiivisesti paikalliseen ja seudulliseen yhteistyöhön. Omistajaohjauksen kannalta erityisesti keskiössä olivat Turun Seudun Vesi Oy:n (Raisio – Masku -runkovesijohto, Halisten varavesilai- tos), Nousiaisten Vesi Oy:n (hulevesiverkoston siirto) ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen päätöksenteko. Yhteistyöasioista keskiössä oli erityisesti tulevaan TE2024 -uudistukseen valmistautuminen. Lakisäätai- set, julkiset työllisyyspalvelut siirretään työ- ja elin- keinotoimistoilta kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025. Nousiaisten kunta on keväästä 2023 lähtien osallistu- nut tiiviisti Varsinais-Suomessa tapahtuvaan kuntien yhteiseen valmistelutyöhön.

Edistämme kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapoja. Lisäämme sähköisen asioinnin ja etätöön mahdollisuuksia	
Tavoite	Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.
Toimenpide	Kunnanhallitus pyytää aktiivisesti lausuntoja vaikuttamistoimielimiltä ja järjestää kyselyjä kuntalaisille/sidosryhmille. Tarvittaessa järjestetään kuulemistilaisuuksia omana osastona ja osastoyhteistyönä.
Arviointikriteeri / mittari	Vaikuttamistoimielinten, kuntalaisten ja sidosryhmien lausunnot sekä järjestetyt kuulemistilaisuudet.
Tavoitetaso	Vaikuttamistoimielimet, kuntalaiset ja sidosryhmät osallistuvat sekä vaikuttavat säännöllisesti kunnan toimintaan parhaiten soveltuvien menetelmin. Saadut lausunnot, palautteet ja vastaukset huomioidaan toiminnassa.
Toteuma/Seuranta	Yrityksille järjestettiin yrittäjän päivänä iltatilaisuus 5.9.2023 ja yhdistyksille järjestettiin yhdistysten ilta 27.9.2023. Kuntalaisille ja sidosryhmille järjestettiin kyselyjä esimerkiksi osallistuvasta budjetoinnista. Henrikin yhtenäiskouluhanketta ja väistötiloja koskeva kunta-laistilaisuus järjestettiin 7.11.2023. Kunnanhallitukselle osoitettiin vähäisesti aloitteita/lausuntoja vaikuttamistoimielimiltä.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Edistämme hyvinvointia ja kestävästä kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa	
Tavoite	Tiedotamme kunnan joukkoliikenteen ja kävely- ja pyöräilyreittien mahdollisuuksista sekä hyvinvointialueen palveluista. Osallistumme kunnan kannalta tärkeiksi katsottuihin seudullisiin kestävästä kehityksen hankkeisiin mm. ilmastolain velvoittaman ilmastosuunnitelman laadintaan yhdessä alueen muiden kuntien kanssa.
Toimenpide	Joukkoliikenteen reiteistä, muutoksista ja hinnoista tiedotetaan kunnan verkkosivuilla. Uusien kevyen liikenteen väylien rakentamista tarkastellaan osana kaavoitusta. Verkkosivuilla kuntayhtymän tiedot korvataan

	hyvinvointialueen tiedoilla. Kunta välittää pyynnöstä tietoa hyvinvointialoitteen palveluista ja -muutoksista.
Arviointikriteeri / mittari	Verkkosivujen ajantasaisuus ja riittävät tiedot julkisen liikennöinnin ja sote-palvelujen osalta, osallistumiset seudullisiin kestävän kehityksen hankkeisiin, uudet rakennetut kevyen liikenteen väylät.
Tavoitetaso	Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.
Toteuma/Seuranta	Vuoden aikana jatkettiin joukkoliikennesopimusta optiota käyttämällä ja reittimuutoksista tiedottamiselle ei ole ollut tarvetta. Linnamäen asemakaavan muutoksessa ja laajennuksessa tarkasteltiin kevyen liikenteen väylien rakentamista. Verkkosivuilla olleet kuntayhtymän tiedot on korvattu hyvinvointialueen tarvittavilla tiedoilla. Kunta välitti sivuillaan ja sosiaalisessa mediassa tietoa hyvinvointialueen keskeisimmistä tiedotteista, lausunnoilla olevissa suunnitelmista ja muutoksista.

Meille henkilöstö on tärkeä, kehitämme esihenkilötyötä ja rakennamme myönteistä työnantajakuva	
Tavoite	Järjestämme säännöllisesti kunnanviraston, johtoryhmän ja esihenkilöiden palaverieja. Laadimme koko henkilöstöä koskevia henkilöstökirjeitä ja -kyselyitä muiden osastojen kanssa yhteistyössä. Teemme henkilöstöpoliittisia linjauksia henkilöstöä kuullen ja yhteistoiminnassa.
Toimenpide	Kunnanvirasto ja johtoryhmä kokoontuvat viikoittain, esihenkilöpalaverit noin 2 kuukauden välein vaihtelevilla teemoilla, yhteistoimintaryhmän kokousten järjestämisessä huomioidaan yhteistoiminnan vuosikello. Henkilöstökirjeitä ja -kyselyjä laaditaan koko henkilöstöä koskevista asioista.
Arviointikriteeri / mittari	Pidetyt henkilöstöpalaverit, yhteistoimintaryhmän kokoukset, laaditut henkilöstökirjeet ja -kyselyt.
Tavoitetaso	Henkilöstö saa työnsä suorittamista varten tarvitsemansa tiedot, tiedonvaihto henkilöstön, esihenkilöiden ja osastojen välillä toimii. Koko henkilöstö innostetaan mukaan työnantajan kuvan rakentamiseen ja toiminnan kehittämiseen.

Toteuma/Seuranta	Henkilöstölle suunnattuun tiedottamiseen panostettiin. Kunnanvirasto ja johtoryhmä kokoontuivat joka viikko pois lukien kesä- ja joulukeskeytys. Esihenkilö-palavereita pidettiin 1-2 kuukauden välein vaihtelevilla teemoilla. Yhteistoimintaryhmän kokoukset pidettiin 27.2., 21.3., 16.5., 22.8., 3.10., 24.10., 9.11. ja 12.12.2023. Henkilöstötiedotteita laadittiin kolme. Henkilöstön intraa käytettiin aktiivisesti päivittäiseen tiedottamiseen ja intran rakennetta ja sisältöä päivitettiin tukemaan työtä entistä paremmin. Lisäksi esihenkilöille luotiin oma esihenkilöintra esihenkilöasioista tiedottamiseksi. Esihenkilöiden ja työntekijöiden työn tueksi laadittiin lomakkeita ja ohjeita. Henkilöstölle toteutettiin työtyytyväisyyskysely ja esihenkilöille esihenkilökysely.
------------------	--

Vaalimme turvallisuutta, luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista	
Tavoite	Kunta ottaa kantaa turvallisuutta, luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista koskeviin seudullisiin suunnitelmiin, kaavoihin, havaittuihin epäkohtiin/palautteeseen. Toimintaympäristön seuranta, tilannekuvan ylläpitäminen ja riskien arviointi on osa kunnan jokapäiväistä toimintaa ja johtamista.
Toimenpide	Varautumis- ja turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla, kunta osallistuu seudulliseen yhteistyöhön ja ottaa kantaa seudullisiin suunnitelmiin, säännölliset työpaikkaselvitykset ja toiminnan riskit huomioidaan työyksiköissä.
Arviointikriteeri / mittari	Varautumis- ja turvallisuussuunnitelmien ajantasaisuus, kunnan kannanotot, työpaikkaselvitysten ja tunnistettujen riskien perusteella tehdyt toimet.
Tavoitetaso	Kunta koetaan turvallisena asuin- ja työpaikkana, joka vaalii osaltaan luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista.
Toteuma/Seuranta	Henkilöstölle järjestettiin loppukeväästä keskitetysti hätäensiapukoulutusta. Työpaikkaselvityksiä on pidetty säännöllisesti yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Esihenkilökokouksissa ja yhteistoimintaryhmässä on läpikäyty säännöllisesti varautumisen ja turvallisuuden ajankohtaisia asioita, mm. työturvallisuuslain muutoksia

	1.6.2023 alkaen. Verkkosivuille on lisätty tietoa kunnan varautumistyöstä ja kuntalaisten omatoimisesta varautumisesta.
--	---

5. Suunnitelmakausi 2024-2025

Järjestelmäasiantuntija eläköitymässä vuonna 2024, taloussuunnitelmavuodelle 2024 varattu yhtäaikaista henkilöstöresurssia uuden järjestelmäasiantuntijan perehdyttämiseen.

Nousiaisten kunta ostaa tällä hetkellä palkkahallinnon palvelut Mynämäen kunnalta. Palkkahallinnon palvelujen järjestämistapaa on tarkoitus tarkastella vuonna 2023. Palkkahallinnon mahdolliset muutokset astuisivat voimaan alustavasti 1.1.2024 alkaen.

Vuonna 2024 Henrikin yhtenäiskoulun B-osan rakentaminen on tarkoitus käynnistyä. Kyseessä on taloussuunnitelmavuosien merkittävin yksittäinen investointi, joka vaikuttaa merkittävästi kunnan lainamäärään ja lainanhoitokuluihin vuosien 2024–2025 aikana.

Vuoden 2025 alussa työvoima- ja elinkeinopalvelujen (TE-palvelujen) järjestäminen on tarkoitus siirtyä valtion TE-hallinnolta kunnille. Nousiaisten kunnan ei ole mahdollista järjestää TE-palveluja itsenäisesti, koska järjestämisvastuulle on asetettu lainsäädännössä vaatimus vähintään 20 000 työvoimasta. Kunnille siirtyvät TE-palvelut rahoitetaan valtionosuudella.

6. Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Asukasluku/Tilastokeskus	4 645	4 683	4 696	4 675	4 666
Rak.valm.tonttien lkm	42	42	35	48	53
Veroprocentti*	21,50	8,86*	8,86	8,86*	8,86*
Työttömyysprosentti	5,0	7	6,4	7	7

* Kunnanvaltuuston on määrittävä vuoden 2023 tuloveroprocentiksi vuoden 2022 tuloveroprocentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta, § 55); päivitys kevät 2022

7. Vakinainen henkilöstö:

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023	TS 2024	TS 2025
kunnanjohtaja	1	1	1	1	1
hallintojohtaja	1	1	1	1	1
taloussuunnittelija	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
asianhallintasihteeri	1	1,5*	1	1	1
kirjanpitäjä	1	1	1	1	1
järjestelmäasiantuntija	1	1	1	1,5**	1
toimistosihteeri	1	1	1	1	1

elinvoimapäällikkö		1	1	1	1
--------------------	--	---	---	---	---

*Asianhallintasihteerin eläköityminen kesken vuotta v.2023

**Järjestelmäasiantuntijan eläköityminen kesken vuotta v.2024

8. Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	31.12.2022	TA 2023	Tot 12/2023
elinkeinoasiamies	1		
hallinnon erityisasiantuntija		0,5	1

9. Taloustaulukot

120 KESKUSHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUTUOTOT	11 000	0	11 000	21 570	10 570	196,09%
MAKSUTUOTOT	300	0	300	160	-140	53,33%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	4 878	4 878	
MUUT TOIMINTATUOTOT	108 000	0	108 000	75 313	-32 687	69,73%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	119 300	0	119 300	101 922	-17 378	85,43%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	682	682	
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-614 646	-20 000	-634 646	-655 240	-20 594	103,24%
PALKAT JA PALKKIOT	-501 107	-20 000	-521 107	-532 805	-11 698	102,24%
HENKILÖSIIVOUKSET	-113 539	0	-113 539	-122 434	-8 895	107,83%
ELÄKEKULUT	-97 587	0	-97 587	-105 263	-7 676	107,87%
MUUT HENKILÖSIIVOUKSET	-15 952	0	-15 952	-17 172	-1 220	107,65%
PALVELUJEN OSTOT	-679 181	10 000	-669 181	-646 317	22 864	96,58%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 600	0	-16 600	-29 447	-12 847	177,39%
AVUSTUKSET	-141 000	0	-141 000	-206 183	-65 183	146,23%
MUUT TOIMINTAKULUT	-78 629	0	-78 629	-73 687	4 942	93,71%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 530 056	-10 000	-1 540 056	-1 610 873	-70 817	104,6%
TOIMINTAKATE	-1 410 756	-10 000	-1 420 756	-1 508 269	-87 513	106,16%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-10 763	0	-10 763	-34 886	-24 123	324,12%
TILIKAUDEN TULOS	-1 421 519	-10 000	-1 431 519	-1 543 155	-111 636	108,6%

Tulosalueen toimintakulut ovat ylittyneet n. 71 000 eurolla, josta suurin osa selittyy KELAlle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuuden ylityksellä, n. 63 000 euroa.

2.4 Kasvatus- ja sivistyslautakunta

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA/varhaiskasvatus

1. Tulosalueen kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa pedagogiikka korostuu. Lakisääteisiä, turvallisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja järjestetään perhepäivähoidossa, päiväkodeissa ja erityispäivähoidossa. Vuorohoitoa tarjotaan tarpeen mukaan. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa Turun seutukuntien kanssa. Nuppulan päiväkodissa toimii pienennetty ryhmä tukea tarvitseville lapsille. Perhepäivähoidon varahoito järjestetään päiväkodeissa.

Esiopetus on Nousiaisten kunnassa perusopetuksen järjestämää ja esiopetuksen täydentävä päivähoito varhaiskasvatuksen järjestämää. Esiopetuksen täydentävää päivähoitoa tarjotaan Yhtenäiskoululla ja Kirkonpiirin koululla sekä tarvittaessa Puolen hehtaarin päiväkodissa. Vuorohoitoa tarvitsevien esioppilaiden täydentävä päivähoito järjestetään tarvittaessa Nuppulan päiväkodissa.

Varhaiskasvatustilanne sääntelee tiukasti varhaiskasvatuksen toimintaa.

2. Tulosalueen nykytilanne

Kunnassa toimii kolme kunnallista päiväkotia: Päiväkotia Nuppula, päiväkotia Vappula ja Puolen hehtaarin päiväkotia. Päiväkodeissa on alle 3-vuotiaiden ryhmiä yhteensä 4. Alle 3-vuotiaiden määrä on lisääntynyt varhaiskasvatukseen hakeneiden joukossa. Muuttoliikkeen myötä varhaiskasvatukseen on tullut myös lisää hakijoita. Päiväkotia Nuppulassa toimii 5 ryhmää, joista yksi on vuorohoidon ryhmä ja yksi pienennetty ryhmä tukea tarvitseville lapsille. Ukrainalaisia lapsia on varhaiskasvatuksessa yhteensä 4, joista kaksi on Päiväkotia Nuppulassa ja kaksi päiväkotia Vappulassa.

Varhaiskasvatuksessa työskentelee kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa: koko kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja pienennetyssä ryhmässä työskentelevä varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Perhepäivähoitajia on yhteensä 11. Perhepäivähoitajien palkkaus muuttui 1.10.2022 alkaen kuukausipalkkaukseksi. Perhepäivähoidon varahoitoa järjestetään kaikissa kunnan päiväkodeissa. Esiopetuksen täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Henrikin yhtenäiskoulussa ja Kirkonpiirin koulussa sekä Puolen hehtaarin päiväkodissa.

Koronasta ja virustautien leviämisestä johtuvia henkilöstön sairauspoissaoloja on paljon, mikä on tuonut haasteita sijaisjärjestelyihin. Varhaiskasvatuksessa työskentelee kaksi resurssihenkilöä, jotka auttavat sijaistarpeissa. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on haettu ja haetaan sijaisia Kuntarekryn kautta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tuli muutoksia 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatusmaksujen indeksitarkastuksen myötä. Muutoksen myötä varhaiskasvatuksen kuukausittainen enimmäismaksu nousi 295 euroon (ennen 288 €) ja alin maksu 28 euroon (ennen 27 €).

Varhaiskasvatus on mukana digihankkeessa, jonka myötä perhepäivähoitajille ja varhaiskasvatuksen opettajille on hankittu työvälineeksi uudet iPadit. Perhepäivähoitajien koulutus iPadien käytön osalta jatkuu vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen nykyiseen sähköiseen palveluohjelmaan Vaka-Mukanaan on tulossa versiopäivitys Vesa, mutta se ei ole vielä valmis.

Varhaiskasvatustilain uudistusten myötä 1.8.2022 alkaen lapsen saamasta tuesta (tehostettu tuki tai erityinen tuki) ja tukipalveluista on tehtävä hallinnollinen päätös. Hallinnollisen päätöksen tekee varhaiskasvatusjohtaja varhaiskasvatuksen erityisopettajan pedagogisen lausunnon perusteella.

Toteuma 31.12.2023:

Kunnassa toimii neljä kunnallista päiväkotia: Päiväkoti Nuppula, päiväkotia Vappula, Puolen hehtaarin päiväkotia ja Paijulan päiväkotia. Paijulan päiväkotia avattiin 1.8.2023. Päiväkoti on liikunta-, luonto- ja ympäristö painotteinen. Päiväkodissa toimii yksi yli 3-vuotiaiden ryhmä (max. 21 lasta). Varhaiskasvatukseen hakeneiden alle 3-vuotiaiden määrän vuoksi Paijulaan valmistellaan ryhmää alle 3-vuotiaille, jossa toiminta alkaa 1.2.2024. Päiväkoti Nuppulassa toimii neljä ryhmää, joista kaksi on alle 3-vuotiaiden ryhmiä. Kunnassa toimii tällä hetkellä yhteensä neljä alle 3-vuotiaiden ryhmää. Ukrainalaisia lapsia varhaiskasvatuksessa on yhteensä neljä, joista yksi on Nuppulassa, kaksi Vappulassa ja yksi perhepäivähoitossa.

Varhaiskasvatuksessa työskentelee kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa: kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja ryhmässä toimiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ryhmässä toimiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja irtisanoutui 31.12.2023 tehtävästään.

Perhepäivähoitajia on yhteensä 11. Perhepäivähoito täytti 50 vuotta, jota juhlistettiin järjestämällä perhepäivähoidon lapsille ja henkilöstölle teatterimatka ja ruokailu. Perhepäivähoidon varahoitoa järjestetään pääasiassa päiväkotia Vappulassa, mutta tarvittaessa myös muissa päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Esiopetuksen täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Henrikin yhtenäiskoulussa, Kirkonpiirin koulussa ja perhepäivähoidossa.

Päiväkodeissa (Nuppula, Puolen hehtaarin päiväkotia ja Vappula) työskentelee yhteensä kolme resurssilastenhoitajaa, jotka sijaistavat henkilöstön poissaoloja. Vappulan resurssihenkilö palkattiin määräaikaan tehtävään koronavaikutusten tasoittamiseen tarkoitetulla hankerahoituksella. Sairauspoissaoloja on paljon ja sijaisista on ajoittain puutetta, mikä kuormittaa päiväkodin johtajan työtä ja ryhmän henkilöstöä. Virkaa tekevä päiväkodin johtaja irtisanoutui tehtävästään 31.12.2023. Virkaan valittiin uusi päiväkodin johtaja, jolla on kasvatustieteiden maisterin pätevyys. KHALL teki päätöksen toisen päiväkodin johtajan viran avaamisesta.

3. Toimintaympäristön muutokset

Uusi perhepäivähoitaja aloittaa vuoden 2023 alusta, jonka myötä saadaan lisää varhaiskasvatuspaikkoja varhaiskasvatukseen. Mikäli olemassa olevat varhaiskasvatuspaikat eivät riitä, yritetään rekrytoida yksi perhepäivähoitaja vielä lisää.

Päiväkoti Vappula jatkaa toimintaansa. Kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa valmistuu varhaiskasvatuksen opettajiksi muuntokoulutuksen myötä. Tämän vuoksi ko. lastenhoitajan tehtävät muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväksi 1.8.2023 alkaen.

Varhaiskasvatuksen sähköisen palveluohjelman hankinta siirtyy vuodelle 2023. Varhaiskasvatuksessa selvitetään myös olemassa olevan ohjelman vaihtamista toiseen sovellukseen.

Toteuma 31.12.2023:

Uusi perhepäivähoitaja aloitti 9.1.2023. Yhden perhepäivähoitajan jäädessä eläkkeelle 30.9.2023 kunnassa toimii 11 perhepäivähoitajaa. Tiedossa on, että vuoden 2024 alusta perhepäivähoitajia on 9 yhden perhepäivähoitajan irtisanoutuessa 6.1.2024 ja yhden siirtyessä lastenhoitajan tehtävään päiväkotiin 2.1.2024 alkaen.

Kahden lastenhoitajan valmistuttua varhaiskasvatuksen opettajiksi, kaksi lastenhoitajan tehtävää muutettiin varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväksi. Toinen heistä irtisanoutui ja siirtyi naapurikuntaan varhaiskasvatusopettajan tehtävään.

Paijulan koulun tiloihin avattiin 1.8.2023 luonto-, liikunta- ja ympäristöpäiväkoti yli 3-vuotiaille lapsille. Päiväkoti Nuppulasta lakkautettiin yksi ryhmä, jolloin päiväkodista vapautui lisätilaa varhaiskasvatuksen erilaisia toimintoja varten.

Varhaiskasvatukseen hakeneista suurin osa on alle 3-vuotiaita. Vuoden 2024 alkuun mennessä päiväkotien ja perhepäivähoidon ryhmät ovat täynnä. Paijulan päiväkodissa on tilaa vielä yli 3-vuotiaille. Paijulaan avataan lisäksi alle 3-vuotiaiden ryhmä 1.2.2024.

Nousiaisten varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatuspalveluja muista kunnista ja yksityisiltä palveluntuottajilta kuudelle lapselle, joista yksi on ruotsinkielinen. Nousiainen myy varhaiskasvatuspalvelua viidelle lapselle.

Varhaiskasvatuksen sähköisen palvelu järjestelmän hankinta siirtyy vuodelle 2024 CGI:n Vesa järjestelmän keskeneräisyyden vuoksi. Varhaiskasvatuksessa selvittää myös muiden palveluntarjoajien vaihtoehtoja.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarvoja nostettiin 1.3.2023 alkaen, jonka vuoksi asiakasmaksutuotot pienenevät.

Varhaiskasvatus on mukana Maskun ja Mynämäen kunnan kanssa yhteisessä Valssi-hankkeessa (varhaiskasvatuksen laadun arviointi). Hankkeen kautta saatiin varhaiskasvatuksen käyttöön Karvin (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus) kehittämä laadun arviointityökalu, Valssi, joka otetaan käyttöön kevään 2024 aikana.

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Varhaiskasvatuspalvelut ovat laadukkaita
Toimenpide	Noudatamme varhaiskasvatustalain varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Koulutamme henkilöstöä. Varmistamme, että lapsi saa tarvitsemansa tuen.
Arviointikriteeri / mittari	Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely keväällä 2023. Varhaiskasvatuksessa työskentelee kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Päiväkodin henkilöstö ja ryhmäkoot ovat lain mukaiset.
Tavoitetaso	Varhaiskasvatuspaikat järjestyvät lain vaatiman ajan puitteissa ja ovat riittävät. Päiväkotiryhmissä työskentelee varhaiskasvatustalain mukainen henkilöstö. Henkilöstö on osallistunut täydennyskoulutukseen. Asiakastyytyväisyyskyselyn ka 4 asteikolla 1-5. Arviointisuunnitelma käytössä.
Toteuma/Seuranta	Varhaiskasvatuspaikat järjestyivät lain vaatiman ajan puitteissa. Päiväkotiryhmissä työskentelee lain vaatima henkilöstömitoitus. Pätevästä henkilökunnasta on pulaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin kaksi yhteistä koulutusta vuoden aikana (Inklusio varhaiskasvatuksessa ja Nepsy lapsi varhaiskasvatuksessa-koulutus). Asiakastyytyväisyyskyselyn ka. oli 4.3 asteikolla 1–5. Olemme mukana Valssi-hankkeessa, jonka kautta käytössämme on Karvin kehittämä laadun arviointi työkalu.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.	
Tavoite	Varhaiskasvatuspaikat ovat riittävät. Tiedotamme varhaiskasvatuksen tapahtumista ja toiminnasta.
Toimenpide	Rekrytoimme tarvittaessa lisää perhepäivähoitajia. Varhaiskasvatuksen täyttö- ja käyttöastetta seurataan jatkuvasti sähköisen järjestelmän kautta. Sähköinen palvelujärjestelmä uusitaan, joka mahdollistaa varhaiskasvatuksen ja vanhempien välisen sähköisen viestinnän tietoturvalisest. Facebookia ja Instagramia

	hyödynnetään tapahtumien ja toiminnan tiedottamisessa.
Arviointikriteeri / mittari	Varhaiskasvatuspaikat riittävät. Täyttöaste 100 %. Uusi varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä käytössä.
Tavoitetaso	Varhaiskasvatuspaikat ovat riittävät. Uusi sähköinen järjestelmä on henkilöstön käytössä. Varhaiskasvatuksen toiminta on läpinäkyvää.
Toteuma/Seuranta	Varhaiskasvatuspaikat ovat riittäneet. Uuden varhaiskasvatusjärjestelmän hankinta siirrettiin vuodelle 2024.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Vaalimme turvallisuutta, luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista.	
Tavoite	Turvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.
Toimenpide	Jatketaan Liiku-hankkeessa mukanaoloa. Hyödynnetään lähiympäristöä ja luontoa varhaiskasvatuksen toiminnassa. Säännölliset henkilöstöpalaverit ja kehityskeskustelut käytössä. Tarvittaessa järjestetään työhönohjausta. Henkilöstöä kuunnellaan.
Arviointikriteeri / mittari	Sairauspoissaolot vähentyneet. Kehityskeskustelut käyty. Retkiä lähiympäristöön. Yhteisiä tapahtumia varhaiskasvatuksessa.
Tavoitetaso	Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö.
Toteuma/Seuranta	Säännölliset henkilöstöpalaverit ja kehityskeskustelut on pidetty. Varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistui Auntien työhyvinvointia tukevaan ohjelmaan. Perhepäivähoito ja Puolen hehtaarin päiväkotit kävivät tutustumassa Paijulan päiväkotiin ja ympäristöön. Koljolan liikuntakentällä järjestettiin päiväkotien yhteinen liikuntatapahtuma.

5. Suunnitelmakausi 2024–2025

Perhepäivähoito säilytetään yhtenä varhaiskasvatusmuotona. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien eläköitymisen tai muiden poistumisien yhteydessä harkitaan lastenhoitajien vakanssien muuttamista varhaiskasvatuksen opettajan/sosionomien vakansseiksi. Varhaiskasvatuksessa on käytössä uusi sähköinen palvelujärjestelmä, jonka kautta myös tapahtuu vanhempien ja varhaiskasvatuksen välinen viestintä. Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys varmistetaan.

6. Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	Ta 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Läsnäolopv/vuosi	35 427	37 000	40 737	37 000	37 000
-päiväkotihoido	29 225	29 000	34 042	29 000	29 000
Puolen hehtaarin pvkoti	7 756	8 500	8 510	8 500	8 500
Nuppula	12 215	12 000	12 679	12 000	12 000
Vappula	3 341	3 500	5 380	3 500	3 500
Paijula			1 036		
Esiopetuksen täydent.	5 913	5 000	6 437	5 000	5 000
-perhepäivähoito	6 202	8 000	6 695	8 000	8 000
Lapsia	227	247	232	247	247
- päiväkotihoidossa	184	199	193	199	199
Puolen Hehtaarin pvkoti	49	54	44	54	54
Nuppulassa	73	75	62	75	75
Vappulassa	27	30	32	30	30
Paijula			12		
Esiopetuksen täydent.	35	40	43	40	40
-perhepäivähoidossa	43	48	39	48	48
-erityistä tukea tarvitsevia	1	7	3	7	7
-tehostettua tukea tarvitsevia	8	10	11	10	10
Kotihoidon tuki, perheitä	49	60	34	60	60
Kotihoidon tuki, lapsia	63	80	44	80	80
*Perhepäivähoidon käyttöaste %	77				
Perhepäivähoidon täyttöaste %	98	100	91	100	100
*Päiväkodin käyttöaste %					
Puolen Hehtaarin pvkoti	65				
Nuppula	80				
Vappula	64				
Esiopetuksen täydent.	66				
Päiväkodin täyttöaste %					
Puolen Hehtaarin pvkoti	89	100	81	100	100
Nuppula	90	95	100	95	95
Vappula	88	100	94	100	100
Paijula			57		
Esiopetusta täydentävä	70		87		
Nettokust. eur/läsnäolopv	82	92	83	93	94
päiväkotihoidossa	65	77	70	77	78
Puolen Hehtaarin pvkoti	68	71	66	72	72
Nuppula (vuorohoito ja erit.pvh)	86	98	94	98	
Vappula	36	31	86	53	54
Paijulan pvkoti (8-12/2023)			150		
perhepäivähoito	64	56	61	62	63
Lasten kotihoidon tuki/asukas	42	65	40	65	65

*Käyttöaste-sarakkeet poistetaan talousarviosta

7. Vakinainen henkilöstö

Nimike	TP 2022	TA2023	Tot 12/2023	TA2024	TA2025
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	1	1
Päiväkodin johtaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatusohjaaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1	1	1
Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1	1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	9,6	10	8	12	12
perhepäivähoitaja	11	12	11	12	12
lastenhoitaja	21,5	24,5	19,5	24,5	24,5
avustaja	1	1	1	1	1
henk.kohtainen avustaja	0	0	0	0	0

8. Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	6	0	8
varhaiskasvatuksen opettaja	1	0	3
varhaiskasvatuksen avustaja			5

9. Talous

500 VARHAISKASVATUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	49 120	0	49 120	81 923	32 803	166,78%
MAKSUTUOTOT	236 456	0	236 456	234 791	-1 665	99,3%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	71 838	71 838	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	285 576	0	285 576	388 551	102 975	136,06%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-2 438 354	-101 000	-2 539 354	-2 670 870	-131 516	105,18%
PALKAT JA PALKKIOT	-2 001 291	-101 000	-2 102 291	-2 183 428	-81 137	103,86%
HENKILÖSIVUKULUT	-437 063	0	-437 063	-487 442	-50 379	111,53%
ELÄKEKULUT	-370 192	0	-370 192	-415 076	-44 884	112,12%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-66 871	0	-66 871	-72 366	-5 495	108,22%
PALVELUJEN OSTOT	-555 258	0	-555 258	-533 082	22 176	96,01%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-43 290	-15 000	-58 290	-34 363	23 927	58,95%
AVUSTUKSET	-300 000	0	-300 000	-187 271	112 729	62,42%
MUUT TOIMINTAKULUT	-354 440	0	-354 440	-380 985	-26 545	107,49%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 691 342	-116 000	-3 807 342	-3 806 571	771	99,98%
TOIMINTAKATE	-3 405 766	-116 000	-3 521 766	-3 418 020	103 746	97,05%

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA/Koulutuspalvelut

1. Tulosalueen kuvaus

Laadukkaan opetuksen järjestäminen esiopetuksessa sekä peruskoulun luokilla 1–9, niin yleisopetuksessa kuin erityisopetuksessakin. Tällä toimintakaudella aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan Henrikin yhtenäiskoulussa ja Kirkonpiirin koulussa kaikille 1–2 luokan oppilaille sekä perusopetuksen erityisen tuen oppilaille, jotka toimintapaikkaa hakevat.

Kunnassa toimii kolme peruskoulua, Valperi, Kirkonpiiri ja Henrikin yhtenäiskoulu. Esiopetusta annetaan Kirkonpiirillä ja Henrikin yhtenäiskoulussa. Yhtenäiskoulussa toimii myös 7–9 luokkalaisten perusopetus. Oppilasennuste on melko vakaa ja nykyinen kouluverkko on tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas.

Nousiaisten lukio toteuttaa opetus- ja kasvatustyössään lukioden yleissivistävää tehtävää perehdyttämällä oppilaansa inhimillisen kulttuurin keskeisiin sisältöihin. Lukion tavoitteena on antaa oppilailleen hyvä ja monipuolinen yleissivistys jatko-opintoja ja työelämää varten.

Muu sivistystoimi vastaa sivistysosaston hallinnosta sekä kuntien välisestä yhteistyöstä, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluista, kunnan ulkopuolella järjestettävästä perusopetuksesta sekä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Kuntien välistä yhteistyötä eri koulutuspalveluiden osa-alueilla pyritään lisäämään entisestään suunnitelmakaudella. Näiden lisäksi hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen kuntaan jää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä, joka tulevaisuudessa lisää toimintoja ja tehtäviä.

2. Tulosalueen nykytilanne

Esiopetuksessa opiskelee tällä hetkellä 51 oppilasta ja perusopetuksessa yhteensä 632 oppilasta mukaan lukien valmistavan opetuksen 17 oppilasta (20.9.2022 tieto). Perusopetuksessa opiskellaan opetussuunnitelman mukaisesti ja lukuvuoden 2022–2023 monialaisena opintokokonaisuutena on kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

Nousiaisten lukio on 222 opiskelijan yleislukio, joka tarjoaa tasokasta ja monipuolista lukiokoulutusta lähialueen nuorille. Lukio on aktiivisesti mukana kansainvälisten, kansallisten, alueellisten ja lukiokohtaisten hankkeiden ja tiedeprojektien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lukio osallistuu seutukunnalliseen yhteistyöhön ja koulutuksiin. Oppivelvollisuuden laajenemisen johdosta perusopetuksessa ja lukiossa on lisääntynyt tarve oppilaanohjaukselle. Tähän haasteeseen on vastattu tehostamalla ja lisäämällä ohjauksen resurssia.

Toteuma 31.12.2023:

Henrikin yhtenäiskoulun toiminta on jatkunut ennakoidusti ja vuoden lopussa oppilaita oli yhteensä 477 mukaan lukien esioppilaat sekä valmistavan opetuksen oppilaat. Koulussa on järjestetty aamu- ja iltapäivätoimintaa, johon on osallistunut noin 40 oppilasta syksyn 2023 aikana.

Kirkonpiirin koulun toiminta on jatkunut normaalisti ja lukuvuoden lopussa oppilaita on yhteensä 131 mukaan lukien esioppilaat. Koulussa on myös järjestetty aamu- ja iltapäivätoimintaa, johon on osallistunut n. 20 oppilasta syksyn 2023 aikana.

Valpperin koulun toiminta on jatkunut normaalisti ja lukuvuoden lopussa oppilaita on yhteensä 37. Esioppilaita ei koulussa ole vaan alueen esioppilaat käyvät Kirkonpiirin koulussa. Koululla järjestetään iltapäivätoimintaa ja siihen on osallistunut 7 oppilasta syksyn 2023 aikana.

Nousiaisten lukiossa on vuoden aikana opiskellut 207 opiskelijaa. Lukio on tarjonut monipuolista ja tasokasta opetusta alueen nuorille. Ensisijaisten hakijoiden määrä keväällä 2023 oli 55/70. Erasmus+ 22-27 -akreditoinnin 1. kausi päättyi ja rahoituksen toinen kausi alkoi 9/23. Hankkeen kautta on toteutettu pitkiä opiskelijavaihtoja, viikon mittainen Strasbourgin opintomatka ja opettajien koulutuksia ja "job shadow" -matkoja. Lukio sai rahoituksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen. Tiedeleiri Ranskaan toteutui yhteistyössä TSYK:n kanssa keväällä 2023. Toinen tiedeleiri toteutui syksyllä 2023 Ranskan Tolouseen. Ohjauksen resurssia on kasvatettu syksystä 2022 alkaen. Opinnohjaajana (50%) toimii Emmi Asplund.

3. Toimintaympäristön muutokset

Valpperin ja Kirkonpiirin koulu

Kouluissa ei ole tulossa toimintaympäristön muutoksia talousarviovuonna 2023.

Henrikin yhtenäiskoulu

Yhtenäiskoulun B-osa on suunnittelussa ja valtuusto päättää hankkeen aikataulusta vielä tämän syksyn aikana. Koulu toimii uudessa A-osassa ja vanhassa B-osassa siihen asti, kunnes rakentaminen alkaa.

Lukio

Oppivelvollisuuden laajeneminen, maksuton toinen aste ja syksyllä 2021 käyttöön otettu opetussuunnitelma koskee kaikkia opiskelijoita syksystä 2023 alkaen. Maksuttomuus lisää kustannuksia vielä vuonna 2023. Opetusteknologiaa ja oppimisympäristöjä kehitetään vastaamaan tämän päivän vaatimuksia. Lukioyhteisön hyvinvointiin ja viihtyvyyteen satsataan.

Toteuma 31.12.2023:

Henrikin yhtenäiskoulun väistötilat ovat viimeistelyvaiheessa ja siirtyminen tiloihin tapahtuu tulevan talviloman aikana. Henrikin yhtenäiskoulun B-osan suunnittelu on jatkunut koko syksyn ajan ja pääpiirustukset on tarkoitus saattaa kunnanhallituksen hyväksyttäväksi maaliskuussa 2024.

Valpperin kouluissa ei muutoksia toimintaympäristössä vuoden 2023 aikana.

Kirkonpiirin koulussa koulun rappusia on korjattu turvallisemmaksi ja lisäksi on tehty uudet aidat yläpihalle sekä leikkipaikalle. Asfalttiin on myös tehty pihamaalaukset. Sisätiloissa on tehty pieniä korjaavia toimintoja kuten maalausta ja sisäovien vaihtoa.

Lukion lisäkustannukset tasaantuvat tämän talousvuoden loputtua, kun kaikki lukiossa opiskelevat ovat oppivelvollisuuden ja maksuttomuuden piirissä. Lukio osallistuu ScooltoBelong –ohjelmaan, jonka tavoitteena on inspiroida ja osallistaa opiskelijoita ja henkilöstöä luomaan kouluyhteisöä, jossa jokainen tulee kuulluksi ja nähdyksi omana arvokkaana itsenään. Laatu- ja saavutettavuusohjelman (OPH:n rahoittaman) myötä on kehitetty syksyn aikana korkeakouluyhteistyötä ja parannettu kotisivujen ulkoasua ja sisältöä.

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

Päättävöitteena vuodelle 2023 voidaan pitää koulukohtaisten tavoitteiden lisäksi oppilashuollon sujuvaa jatkumista siirryttäessä hyvinvointialueisiin 1.1.2023. Yhteistyötä ja selvityksiä tehdään tällä hetkellä monissa eri ryhmissä, mutta asiat ovat vielä kesken. Kouluterveydenhoitajat, koulupsykologit ja koulukuraattorit siirtyvät hyvinvointialueen palvelukseen, mutta tavoitteena on, että oppilashuollolliset toimet jatkuvat normaalisti nykyisillä resursseilla.

Oppivelvollisuuden laajentuminen on käynnissä nyt toista vuotta ja siihen on pystytty vastaamaan riittävällä tavalla. Tavoitteena on edelleen vahvistaa toimivaa nivelvaihetta syrjäytymisvaarassa olevien saattamiseksi toiselle asteelle perusopetuksen yläkoulun oppilashuollon asiantuntijoiden ja toisen asteen asiantuntijoiden yhteistoimintana. Tämän toteuttamiseksi oppilaanohjauksen resurssia on lisätty syksystä 2022 alkaen. Samalla jatketaan toisen asteen tuen uudistamistarpeiden selvittämistä lukiokoulutuksessa sekä tarvittavat uudet oppimisen toimintamallit oppivelvollisuuden suorittamiseksi onnistuneesti toisella asteella. Kunnan kannalta tässä keskitytään erityisesti lukiokoulutukseen, sillä muita toisen asteen opilaitoksia kunnassa ei ole. Tavoitteena on lisäksi hoitaa oppivelvollisuuden valvonta ja tukitoimet siten, että jokainen oppilas tosiasiallisesti saavuttaa toisen asteen tutkinnon.

Toteuma 31.12.2023:

Oppilashuollon sujuva toteutuminen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen on ollut jossain määrin epämääräistä. Tämä on johtunut siitä, että hyvinvointialueen järjestäytyminen ja organisaatio eivät olleet vielä valmiina vuoden 2023 alussa. Terveystenhoito-, koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut ovat toimineet kuitenkin lähes normaalisti kouluilla, mutta oppilashuollon suunnitelmat ja kehittäminen ovat näyttäytyneet sekalaisena.

Henrikin yhtenäiskoulussa oppilashuollon palveluihin tuli joitakin muutoksia vuoden 2023 aikana. Syksyllä lisäresurssia saatiin viikoittain psykiatrisen sairaanhoidon

tajan kahden päivän työpanoksella. Lisäksi perjantaisin oli tarkoituksena olla syksystä alkaen kaksi kouluterveydenhoitajaa koululla, mutta käytännössä tämä ei ole toteutunut.

Lukiossa monialaiseen opiskelijahuoltoryhmään liittyi psykiatrinen sairaanhoitaja, joka on tavattavissa lukiolla 1pv/vko. Laatusuhteiden yksi kehittämisalue on ollut ohjauksen ja tuen tehostaminen ja toimintamallien selkeyttäminen.

Taloudellisesti vuosi 2023 päättyi alijäämäiseksi koulutuspalveluiden osalta. Suurin ylitys aiheutui sijaishenkilöistä, jotka ylittivät talousarvion lähes 370 000 euroa. Tämän lisäksi koulukuljetuskustannukset ylittivät lähes 110 000 euroa. Vuodelle 2024 sivistysjohtaja on pyytännyt yksiköiden johtajia erityisesti kiinnittämään huomiota sijaisjärjestelyihin sekä siihen, että sairauspoissaoloja saataisiin työyksikössä vähennettyä.

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA: Valpperi

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Laadukas, lapsen yksilölliset tarpeet huomioiva perusopetus.
Toimenpide	Riittävä tuki sitä tarvitseville oppilaille
Arviointikriteeri / mittari	Oppilaiden oppimistulokset, kolmiportaisen tuen tarpeen jatkuva seuranta
Tavoitetaso	Vahvalla tuella myös tukea tarvitsevien oppilaiden integrointi omaan lähikouluun.
Toteuma/Seuranta	Ohjaajien ja erityisopettajan riittävällä tuella on pystytty tukemaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden oppimista omassa lähikoulussaan.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA: Valpperi

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.	
Tavoite	Tuoda koulun arkea ja toimintaa näkyväksi.
Toimenpide	Sosiaalisen median käyttö. Koululla on omat sometilit Instagramissa ja Facebookissa. Wilmaa käytetään aktiivisesti yhteydenpitovälineenä kotien kanssa.
Arviointikriteeri / mittari	Tiedonkulussa onnistuminen
Tavoitetaso	Saavuttaa somen kautta seuraajiksi oppilaiden läheisiä, mm isovanhempia ja muita Valpperin koulusta kiinnostuneita
Toteuma/Seuranta	Wilmaa käytetään aktiivisesti yhteydenpitovälineenä kotien kanssa. Sosiaalisen median tilejä päivitetään säännöllisesti ja koulun toimintaa tuodaan näkyväksi.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ
LUONNOSTA: Valpperi

Edistämme hyvinvointia ja kestävästä kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa.	
Tavoite	Aloittaa Vihreä lippu-ohjelman 3. teema. Huomioida kestävä kehitys kaikella mahdollisella tavalla koulun arjessa. Saada hyvinvointia ja virkistystä ulkoluokkaopetuksesta.
Toimenpide	Toimimme koulun ympäristökasvatussuunnitelman mukaisesti.
Arviointikriteeri / mittari	Sertifikaatin saavuttaminen, Ympäristökasvatussuunnitelman toteutuminen
Tavoitetaso	Vihreä lippu-ohjelman 3. sertifikaatti. Hyvinvoiva henkilökunta
Toteuma/Seuranta	Koulun toiminta on ympäristökasvatussuunnitelman mukaista ja kaikilla luokilla on ulkoluokkatoimintaa. Vihreän lipun 3. teema saadaan valmiiksi tavoitteiden mukaisesti maaliskuun aikana.

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA: Kirkonpiiri

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Taata oppilaalle mahdollisuus hyvään ja turvalliseen oppimisympäristöön, ottaen huomioon hänen yksilölliset tarpeensa. Oppilas pystyisi käymään alakoulun omassa lähikoulussaan.
Toimenpide	Kolmiportaisen tuen tarjoamien mahdollisuuksien järkevä hyödyntäminen. Resurssiopettajan työnkuvan selkeyttäminen. Valmo-opettajan yhteistyö muiden opettajien kanssa kevät 2023
Arviointikriteeri / mittari	Oppilaiden oppimistulosten arviointi. Kolmiportaisen tuen riittävyys yksittäisissä tapauksissa. Valmo-oppilaiden arviointi.
Tavoitetaso	Oppilaiden onnistunut integrointi. (erityisen tuen oppilaat/Valmo-oppilaat)
Toteuma/Seuranta	E erityisen tuen oppilaiden integrointi ja riittävän yksilöllisen tuen tarjoaminen on onnistunut resurssiopettajan avulla kiitettävästi. Tämän johdosta kaipaammekin lukuvuodeksi 2024–2025 omaa pienryhmää Kirkonpiirin kouluun, jotta erityisen tuen oppilaille saadaan riittävästi oikeanlaista tukea opiskeluun. Laaja-alainen erityisopettaja on pystynyt tukemaan koulun muita erityisen tuen ja tehostetun tuen oppilaita riittävästi..

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA: Kirkonpiiri

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.	
Tavoite	Tuoda koulun arki näkyvämmäksi ja helpommin lähestyttäväksi
Toimenpide	Vanhempainyhdistys NoKivan Facebook-sivujen hyödyntäminen. Wilman käyttäminen tiedottamisessa sekä SKY-projektin kautta poissaolojen seuraaminen sekä aktiivinen auttaminen.
Arviointikriteeri / mittari	Koulupoissaolojen määrät sekä huoltajien palautteet
Tavoitetaso	Lisätä huoltajien kiinnostustalastensa koulunkäynnistä
Toteuma/Seuranta	SKY-projektin avulla olemme onnistuneet sitouttamaan huoltajat hienosti mukaan toimintaan. Koulun toimintaa on tehty tutuksi vanhempainyhdistys NoKivan facebook-sivujen avulla myös koulun ulkopuolelle. Wilma on kuitenkin edelleen se tärkein yhteydenpitoväline koulun ja kodin välillä.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA: Kirkonpiiri

Edistämme hyvinvointia ja kestäväää kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa.	
Tavoite	Lisätä oppilaiden liikkumista lähiluonnossa sekä koulun välituntialueella
Toimenpide	Välituntialueen kehittämistyö jatkuu. Liikuntavälkät käytössä. Kulttuuripolun hyödyntäminen esim. Kotiseutumuseo
Arviointikriteeri / mittari	Oppilaiden aktiivisuus välitunneilla
Tavoitetaso	Kaikilla oppilailla olisi mielekästä tekemistä välitunneilla
Toteuma/Seuranta	Koulumme ympäristö on saatu muokattua viihtyväksi välituntipihaksi sekä mainioksi lähiliikuntapaikaksi.

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA: HYK

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Yhtenäiskoulun yhteisten juhlien, tilaisuuksien ja retkien suunnittelu ja toteutus täysipainoisesti koronavuosien jälkeen. Oppilaiden entistä parempi yksilöllinen huomioiminen oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa.
Toimenpide	Juhlat, tilaisuudet ja retket suunnitellaan ja toteutetaan täysipainoisesti. Kolmiportaisen tuen käytänteiden kehittäminen ja yhtenäistäminen.
Arviointikriteeri / mittari	Juhlat, tilaisuudet ja retket. Kolmiportaisen tuen sisäinen ohje ja sen kehittäminen.

Tavoitetaso	Kouluyhteisön hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääntyminen. Kolmiportaisen tuen järjestämisessä kotien ja koulujen yhteistyö paranee ja oppilaiden saama tuki on tarkoituksenmukaista ja tasokasta.
Toteuma/Seuranta	Koulun juhla kalenteri toteutettu lähijuhlina onnistuneesti ja tilaisuuksien käytänteitä hiottu. Kolmiportaisen tuen ohje henkilöstölle tehty ja otettu käyttöön.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA: HYK

Teemme asiat kustannustehokkaasti, kehitämme ennakkoluulottomasti palvelujamme ja johdamme tiedolla.	
Tavoite	Yhtenäiskoulun toiminta on avointa, oppilaita osallistavaa sekä kouluhyvinvointia lisäävää. Koulussa on helppo asioida myös sähköisesti.
Toimenpide	Sitouttavan kouluyhteisötyön (SKY) käytänteiden vaikiinnuttaminen koulun toimintaan koulupoissaolojen ehkäisemiseksi ja kouluhyvinvoinnin lisäämiseksi. Oppilaiden osallistaminen yhteiseen suunnitteluun ja päätöksentekoon koulussa. Sähköisten Wilma-lomakkeiden kehittäminen ja käyttöönotto.
Arviointikriteeri / mittari	Koulupoissaolojen ennaltaehkäisyn ja niihin puuttumisen tehostuminen. Oppilaiden osallistuminen koulun toiminnan suunnitteluun ja heidän järjestämät tapahtumat. Sähköiset Wilma-lomakkeet.
Tavoitetaso	Oppilaat kokevat olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä ja ympäröivää yhteiskuntaa. Otetaan käyttöön uusia Wilman lomakkeita sekä Wilman sähköinen allekirjoitus.
Toteuma/Seuranta	SKY-hankkeen toimintamallia jatkettu lukuvuonna 2023–2024. Kumuloituva koulupoissaolomäärä oli 2023 vuoden lopussa syyslukukauden osalta vuoden 2022 vastaava lukua selvästi pienempi. Oppilaskunta-toiminta on ollut aktiivista koko vuoden. Huoltajien sähköisiä lomakkeita luotu Wilmaan. Valinnaisainevalinnat tehty sähköisenä Wilmassa.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA: HYK

Edistämme hyvinvointia ja kestäväää kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa.	
Tavoite	Liikunnallisuuden lisääminen ja edistäminen koulutarjossa
Toimenpide	Välituntiliikuntamahdollisuuksien parantaminen ja koulun pihojen kehittäminen yhteistyössä Liikkuva koulu – hankkeen ja vanhempainyhdistyksen kanssa koulun Piha- ja liikuntatiimin sekä oppilaskunnan suunnittelemana.

Arviointikriteeri / mittari	Välituntiaktiviteettien määrän kasvu ja liikkumisen lisääntyminen.
Tavoitetaso	Vireä liikunnallinen välituntitoiminta.
Toteuma/Seuranta	Liikkuva HYK -hankkeen kautta järjestetty yläkoululaisille säännöllisiä liikuntavälitunteja. Vanhempainyhdistys tukenut välituntitoimintaa välinehankinnoilla. Alapihan leikkipihalle saatu verkkopyramidi syksyllä (asentamatta).

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA: Lukio

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Laadukkaat ja monipuoliset opintomahdollisuudet lukiolaisille kustannustehokkaasti.
Toimenpide	Ylioppilaskirjoituksissa menestyminen. Kilpailukyvyyn ja näkyvyyden säilyttäminen
Arviointikriteeri / mittari	YO-tulokset, opiskelijamäärä, talous.
Tavoitetaso	YO-vertailussa keskiarvon yläpuolella, opiskelijamäärän säilyminen, kustannustaso alueellisesti vertailukelpoinen
Toteuma/Seuranta	Lähes kaikissa aineissa ylitettiin valtakunnallinen keskiarvo (20/22). Keväällä valmistui 73 uutta ylioppilasta. Syksyllä valmistui yksi opiskelija. Lukion kaikkien aineiden ka oli 5,28. STT:n lukiotilastoissa Nousiaisten lukio oli Suomen paras lukio suurten lukiodien sarjassa. Varsinais-Suomen lukioista Nousiaisten kirjoitustulos oli toiseksi paras, kun sisäänpääsykeskiarvo jätetään huomiotta. Lukioon ensisijaisia hakijoita oli 57 (kaikki hakijat 1.-7. sija 152) ja lukion aloitti 54 opiskelijaa.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA: Lukio

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista.	
Tavoite	Lukion toiminta on näkyvää ja se toimii aktiivisesti yhteistyössä alueen perusopetuksen ja muiden lukiodien kanssa.
Toimenpide	Aktiivinen yhteisöllinen toiminta seutukunnan alueella
Arviointikriteeri / mittari	Tapahtumat, yhteistyötahot
Tavoitetaso	säilyttää yhteistoiminta ja kehittää uusia yhteisöllisiä toimintatapoja
Toteuma/Seuranta	Lukio ylläpitänyt hyvää näkyvyyttä ja toiminut aktiivisesti yhteistyössä alueen perusopetuksen ja lukiodien kanssa. Esimerkkinä ysiluokkalaisten infotilaisuudet, tutustumiskäynnit lukiolla ja vanhempainillat. Lukio on

	järjestänyt tiedeleirejä ja opettajien koulutuspäivät lukioyhteistyönä. Nousiaisten lukio on mukana Turun seudun etärenkaassa tarjoamalla yhteiselle opintotartottimelle kaksi opintojaksoa matematiikkaa. Nousiaisten lukion ilmaisutaidon ryhmä toteutti suuren teatteriproduktion Tuntematon Sotilas Noustelaisittain. Ensi-ilta oli itsenäisyyspäivänä. Teatteriproduktio ja lukion menestys näkyi isosti paikallisessa ja valtakunnallisessa mediassa.
--	---

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA: Lukio

Edistämme hyvinvointia ja kestävä kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa.	
Tavoite	Edistää opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointia
Toimenpide	Hyvinvointiryhmä ja OPKH suunnittelevat ja toteuttavat hyvinvointia lisääviä toimia
Arviointikriteeri / mittari	toimenpiteet
Tavoitetaso	Viihtyisä ja vetovoimainen työyhteisö
Toteuma/Seuranta	Lukion OPKH ja tutorit ovat järjestäneet ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia. Lukio on mukana SchooltoBelong –ohjelmassa.

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA: Hallinto

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin.	
Tavoite	Peruspalveluiden tason säilyttämien ja edistäminen
Toimenpide	Varmistetaan resurssien riittävyys eri toiminnoissa ja kehitetään palveluita yhdessä toimijoiden kanssa.
Arviointikriteeri / mittari	Asiakaskyselyt eri toiminnoissa
Tavoitetaso	Käyttäjien tyytyväisyys asiakaskyselyissä tasolla hyvä.
Toteuma/Seuranta	Toiminnot ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla. Varsinaista asiakastyytyväisyyskyselyä ei ole laadittu.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA: Hallinto

Teemme asiat kustannustehokkaasti, kehitämme ennakkoluulottomasti palvelujamme ja johdamme tiedolla.	
Tavoite	Talouden aktiivinen seuranta ja kustannustietoisuus
Toimenpide	Hallinnossa seurataan aktiivisesti talouden toteutumia sekä tarkastellaan toimintoja myös kustannusten kautta.
Arviointikriteeri / mittari	Talouden toteumat sekä tilinpäätös
Tavoitetaso	Tilinpäätös sivistystoimen osalta positiivinen.

Toteuma/Seuranta	Tilinpäätös on negatiivinen johtuen isoista sijaistustannuksista koulutuspalveluiden osalta.
------------------	--

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ

LUONNOSTA: Hallinto

Edistämme hyvinvointia ja kestäväää kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa.	
Tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaikille kuntalaisille
Toimenpide	Sivistystoimen eri toiminnot tukevat kuntalaisten aktiivisuutta ja terveellisiä elämäntapoja kaikissa ikäluokissa.
Arviointikriteeri / mittari	Hyte-kerroin
Tavoitetaso	Hyte-kertoimen vaikutus positiivinen.
Toteuma/Seuranta	Hyte-kerroin laski hieman vuonna 2023, mutta syynä olivat tekijät, joihin kunnalla on vain pieni vaikutus.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ

LUONNOSTA: Hallinto

Meille henkilöstö on tärkeä, kehitämme esihenkilötyötä ja rakennamme myönteistä työnantajakuva.	
Tavoite	Henkilöstön hyvinvoinnin ja kouluttautumisen edistäminen
Toimenpide	Nousiainen on hyvä työnantaja ja arvostaa työntekijöitään. Hyvä johtaminen edistää työhyvinvointia. Työntekijöiden kouluttautumista tuetaan aktiivisesti.
Arviointikriteeri / mittari	Työtyytyväisyyskysely, koulutuspäivien lukumäärä
Tavoitetaso	Työtyytyväisyyskyselyn tulos hyvä, jokainen työntekijä vähintään yksi koulutuspäivä vuonna 2023.
Toteuma/Seuranta	Työtyytyväisyyskyselyssä koko kunnan tulokset olivat 3.5–3.8/5.0 haarukassa, joten työtyytyväisyys on eri osa-alueiden osalta korkealla. Pääosa kaikista työntekijöistä on osallistunut vähintään yhteen koulutukseen vuoden 2023 aikana.

5. Suunnitelmakausi 2024–2025

Valpperin koulu

Ei muutoksia suunnitelmakaudella. Koulun toiminta jatkuu normaalisti.

Kirkonpiirin koulu

Ei muutoksia suunnitelmakaudella. Koulun toiminta jatkuu normaalisti.

Henrikin yhtenäiskoulu

Suunnitelmakaudella Henrikin yhtenäiskoulun B-osa suunnitellaan ja rakentaminen aloitetaan valtuuston päätöksen mukaisesti joko v. 2023 tai v. 2024. Rakentamisen ajan osa koulusta toimii väistötiloissa.

Nousiaisten lukio

Lukio kehittää opetusta ja oppimisympäristöjä uuden lukiolain, ylioppilastutkintolain ja uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaiseksi. Uusi opetussuunnitelma ja oppivelvollisuuden laajentuminen koskee kaikkia lukiolaisia. Lukiolaisille tarjotaan monipuolinen ja kattava kurssivalikoima. Opiskelijan ohjaus on yksilöllistä ja tehokasta.

Sivistystoimen hallinto

Suunnitelmakaudella hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö todennäköisesti aiheuttaa sen, että hallintoon on lisättävä resurssia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen velvoitteen toteuttamiseksi ja hyte-kertoimen nostamiseksi.

6. Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	Ta 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
oppilaat 1-6 lk (ka)	405	399,5	398	375	350
oppilaat 7-9 lk (ka)	207,5	204	206	205,5	208
oppilaat lukio (ka)	222	210	195	210	210
josta nousiaislaisia	78,5	80	78	80	80
esioppilaat	62	49,5	50	43,5	41
aamupv toim. osall.	37	48	42	48	48
iltapv toim. osall	59	68	60	68	68
Nettokust. €/opp. 1-9 lk	10 087	10 509	11 039	10 822	11 332
Nettokust €/opp. lukio	7 186	8 162	8 568	8 215	8 268
Nettokust €/esioppilas	6 027	8 226	8 090	9 323	9 949
Taiteen perusopetusoppilaita	13	13,5	10	13	13
(kunnan maks. paikat)	13	13,5	10	13	13
Kansalaisopisto-opiskelijoita	468	350	507*	350	350
Muita perusop. oppilaita, josta	23	22	23	22	22
ruotsinkielisessä opetuksessa	6	5	6	5	5
muualla	15	15	17	15	15
sairaalaopetuksessa (tilap.)	2	2	(2)	2	2

*kurssilaisia 507, henkilöt yhteen kertaan laskettuna 281

7. Vakinainen henkilöstö

Nimike	TP 2022	TA2023	Tot 12/2023	TS2024	TS2025
Perusopetus luokat 1-9					
rehtori	1,53	1,53	1,53	1,53	1,53
apulaisrehtori	1	1	1	1	1
luokanopettaja	16,3	16,07	15,07	16,07	16,07
lehtori	9,35	9,6	10,26	9,6	9,6
koulunkäynninohjaaja	15,1	16,12	15,67	16,12	15,12
kiertävä englannin opettaja	1	1	1	1	1
kiertävä erityisopettaja	0,17				
päätoiminen tuntiopettaja	9,72	9,7	9,42	9,7	9,7

erityisopettaja	10,79	11	11,84	11	11
koulusihteeri (1)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Esiluokanopettaja	4,4	2,7	2,72	2,7	2,7
esiop. lastenhoitaja/avustaja	2,57	2,6	2,9	2,6	2,6
Ap-ip-toiminnan ohjaajia	6,56	6,08	7,56	6,08	6,08
Lukio					
rehtori	1	1	1	1	1
lehtori	11,65	11,8	11,64	11,8	11,8
tuntiopettaja	2,22	2	1,25	2	2
koulusihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
sivistysjohtaja	1	1	1	1	1
hallintosihteeri	1	1	1	1	1
taloussuunnittelija	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
ICT-järjestelmäasiantuntija	1	1	1	1	1

8. Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023
Perusopetus luokat 1-9			
luokanopettaja	2,15	1,8	1,08
erityisopettaja resurssiop.	3,83	2,8	3
koulunkäynninohjaaja	2,76	2,5	2,7
esiop. koulunkäynninohjaaja	-		
AP/IP-toiminnan ohjaaja	0,63	0,33	0,76
päätoiminen tuntiopettaja	0,27	0,27	1,64
Valmo/S2-opettaja			1
Koulunkäynninohjaaja, Valmo/S2			1,72
Tunne- ja turvataidot -resurssiopettaja (hankerahoitus)			1

9. Talous

511 KOULUTUSPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	150 082	0	150 082	229 232	79 150	152,74%
MAKSUTUOTOT	60 000	0	60 000	77 403	17 403	129,01%
TUET JA AVUSTUKSET	21 946	0	21 946	150 205	128 259	684,43%
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 800	0	3 800	4 209	409	110,77%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	235 828	0	235 828	461 050	225 222	195,5%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-5 350 008	-146 000	-5 496 008	-5 958 535	-462 527	108,42%
PALKAT JA PALKKIOT	-4 345 691	-146 000	-4 491 691	-4 812 914	-321 223	107,15%
HENKILÖSIVUKULUT	-1 004 317	0	-1 004 317	-1 145 621	-141 304	114,07%
ELÄKEKULUT	-859 342	0	-859 342	-978 990	-119 648	113,92%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-144 975	0	-144 975	-166 631	-21 656	114,94%
PALVELUJEN OSTOT	-1 678 271	0	-1 678 271	-1 870 154	-191 883	111,43%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-257 450	0	-257 450	-214 602	42 848	83,36%
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 853 285	0	-1 853 285	-1 756 282	97 003	94,77%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 139 014	-146 000	-9 285 014	-9 799 573	-514 559	105,54%
TOIMINTAKATE	-8 903 186	-146 000	-9 049 186	-9 338 523	-289 337	103,2%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-68 824	0	-68 824	-72 878	-4 054	105,89%
TILIKAUDEN TULOS	-8 972 010	-146 000	-9 118 010	-9 411 401	-293 391	103,22%

Tulosalueen kulut ylittyivät talousarvioon verrattuna n. 515 000 euroa, joista pääosa koostuu henkilöstökulujen ylityksinä ja siellä eritoten sijaiskulujen ylitys, n. 370 000 euroa (palkkakulut, tähän päälle sivukulut). Henkilökuljetusten osalta ylitystä talousarvioon nähden n. 110 000 euroa.

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA/Kirjasto- ja kulttuuritoimi

1. Tulosalueen kuvaus

Nousiaisten kirjaston ja kulttuuritoimen tarkoituksena on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, edistää tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollistaa elinikäinen oppiminen ja osaamisen kehittäminen ja lisäksi vahvistaa aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Nousiaisten kunta kuuluu Vaski-kirjastoihin. Kulttuuritoimi osallistuu Turun seudun Kulttuuria kunnissa -verkoston toimintaan.

2. Tulosalueen nykytilanne

Pääkirjasto on avoinna ma-to klo 12–19 ja pe 9–16 (kesäkeskiviikot kiinni). Pääkirjaston lisäksi Valpperin ja Kirkonpiirin kouluilla on koulukirjastokokoelmat. Kir-

jasto- ja kulttuuritoimessa työskentelee kirjastovirkailija, kirjastonhoitaja-kulttuuri-sihtööri ja kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta, satutunteja, kirjallisuusnäyttelyitä ja kirjailijavierailuja. Kirjaston ydinpalvelujen lisäksi kirjastossa myydään vapaa-aikatoimen kuntosalikortteja, kotiseutukirjallisuutta sekä välitetään muita vapaa-aikatoimen tai hallinnon ajankohtaisia palveluja kuntalaisille. Kulttuuritoimi organisoii taidenäyttelyitä galleriatilassa, järjestää tapahtumia ja teatterimatkoja ja jakaa vuosiavustuksia yhdistyksille. Kirjasto- ja kulttuuritoimi tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, vapaa-aikatoimen, yhdistysten, seurakunnan ja muiden kuntien kanssa. Kirjasto tarjoaa tiloja yhdistysten ja yhteisöjen tapahtumille. Kirjasto- ja kulttuuritoimi ottaa osaa seudullisiin yhteishankkeisiin palveluja kehittäväällä tavalla.

Toteuma 31.12.2023:

Aukioloajat ja henkilökunnan määrä ovat säilyneet ennallaan. Henkilökunnan vähäisen määrän takia, kirjasto on poikkeuksellisesti jouduttu sulkemaan yksittäisiä kertoja henkilökunnan sairastumisen ja sijaisen puutteen takia. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2024 talousarvion, johon sisältyy varaus kirjastonhoitajan palkkaamista varten. Yhteistyö koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa on jatkunut suunnitellusti. Kirjasto on järjestänyt varhaiskasvatukselle ja kouluille vuoden aikana kirjastonkäytön opetusta 11 kertaa, kirjavinkkauksia 6 kertaa ja satutunteja 9 kertaa. Vapaa-aikatoimen kuntosalituotteiden myyntiprosessin uudistus on siirtymävaiheessa lisännyt neuvontatarvetta asiakaspalvelussa. Kulttuuritoimen vuosiavustukset yhdistyksille on jaettu haku- ja päätöksentekoprosessin mukaisesti. Kulttuuritoimi on osallistunut Varsinais-Suomen Liiton ja Turun kaupungin organisoiman Varsinaista kulttuuria -hankkeeseen, joka tuottanut hyödyllistä, koulutuksellista sisältöä työntekijöille.

3. Toimintaympäristön muutokset

Ukrainan sota vaikuttaa välillisesti myös kirjastojen toimintaan. Kunnassa on jo tapahtunut ja tulee tapahtumaan väestömuutosta ukrainalaisten sotaa pakenneiden takia. Osa saattaa jäädä pidemmäksi aikaa, kenties lopullisesti. Kirjaston on tarpeen ottaa huomioon palvelutarjonta kaikkiin erityisryhmiin liittyen. Kirjasto voi tukea maahanmuuttotasaisten asiakkaidensa kielenoppimista ja kulttuuriin sopeutumista monin tavoin. Varsinkin lasten ja nuorten osalta tehdään tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Tavoitteena on tuottaa tasalaatuisia palveluita erilaisille asiakkaille tai asiakasryhmille ja hankkia siihen liittyvää täydennyskoulutusta.

Tiedotamme kuntalaisia kirjaston ja kulttuuritoimen tapahtumista ja ajankohtaista asioista. Kuntalaisten tavoittaminen on usein haasteellista, koska kohderyhmät eivät ole homogeenisiä ja viestintäkanavat ovat sirpaloituneet. Tiedottaminen vaatii yhä enemmän työaikaa, koska viestintäkanavia ja -muotoja on niin paljon. Tavoitteena on terävöittää tiedottamisen suunnitelmallisuutta ja oikea-aikaisuutta hankkimalla aiheesta lisäkoulutusta ja toimimalla aktiivisesti yhteisissä kirjaston ja kult-

tuurisektorin viestintäverkostoissa. Lisäksi pyrimme parantamaan Vaski-kirjastojen yhteiseen brändiin sitoutumista ja asiakasviestintää Vaski-toimintasuunnitelman mukaisesti.

Kunnilla ja tulevilla hyvinvointialueilla on jaettu ja yhteinen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnissa. Kirjasto ja kulttuuritoimi tuottavat ja tukevat kulttuurihyvinvointia kunnassa. Vuorovaikutus ja yhteistyö hyvinvointialueen sisällä sekä yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa ovat tulevaisuudessa entistä tärkeämmässä roolissa. Kunnan kulttuuritoimen resurssit ovat rajalliset. Sen sijaan, että kulttuuritoimi tekisi ja järjestäisi itse, sen tehtävänä on mahdollistaa, osallistaa ja aktivoida eri toimijoita tekemään kulttuuriyhteistyötä.

Toteuma 31.12.2023:

Kirjaston kokoelmahankinnoissa on huomioitu englanninkielisen ja ukrainankielisen aineiston osuus. Henkilökunta on osallistunut ikäihmisten ja muiden erityisryhmien palvelujen kehittämiseen liittyviin koulutuksiin. Viestintä palveluista ja tapahtumista on ollut aktiivista. Kirjasto- ja kulttuuritoimi on järjestänyt itsenäisesti, mahdollistanut tai ollut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestämässä kaikille avoimia tapahtumia. Yhteistyötä on tiivistetty useiden yhdistysten kanssa. Uusia säännöllisiä tapahtumia ovat paikallisen MLL:n järjestämät iltasatutunnit ja vapaaehtoisien vetämä lukupiiri. Kuntapäättäjät ovat vierailleet kirjastossa maaliskuussa ja saaneet ajantasaista tietoa toiminnasta ja palveluista. Kulttuurikysely on toteutunut ja tulokset on analysoitu.

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin	
Tavoite	Tarjoamme helposti käytettävissä ja saavutettavissa olevia, tasalaatuisia kirjasto- ja kulttuuripalveluja kaikille väestöryhmille.
Toimenpide	Kehitetään palveluja asiakaslähtöisesti asiakastyytyväisyyskyselyn avulla, panostetaan tasalaatuisen palvelukokemuksen tuottamiseen henkilöstön täydennyskoulutuksen avulla
Arviointikriteeri / mittari	Asiakastyytyväisyyskysely, asiakaskokemuksen laadun mittaaminen palvelumuotoilun keinoin, koulutusten määrä
Tavoitetaso	Tasalaatuisen palvelukokemuksen vakiinnuttaminen
Toteuma/Seuranta	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei toteutettu, se on siirretty vuodelle 2024. Täydennyskoulutusta on hankittu ikäihmisten ja erityisryhmien palvelujen kehittämiseen.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista	
Tavoite	Tiedotamme kuntalaisia kirjaston ja kulttuuritoimen tapahtumista ja ajankohtaisista asioista säännöllisesti, suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti eri kanavilla
Toimenpide	Hankitaan viestintäkoulutusta, luodaan kirjaston ja kulttuuritoimen tiedotteille yhtenäinen graafinen ulkoasu, osallistutaan yhteisviestintään vapaa-aikatoimen kanssa, parannetaan tietojen löydettävyyttä kotisivuilta
Arviointikriteeri / mittari	Koulutusten määrä, tiedotteiden graafisen ulkoasun toteutus, vapaa-aikatoimen esite, kotisivujen päivitys
Tavoitetaso	Säännöllinen, suunnitelmallinen ja oikea-aikainen tiedottaminen eri kanavilla
Toteuma/Seuranta	Vakiintunut osallistuminen vapaa-aikatoimen esitteeseen. Aktiivinen sisällöntuottaminen kunnan tapahtumakalenteriin ja somesivuille. Osallistuminen kahteen viestintäkoulutukseen.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Edistämme hyvinvointia ja kestäväää kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa	
Tavoite	Edistämme kuntalaisten kulttuurihyvinvointia järjestämällä erilaisia tapahtumia kaikenikäisille joko yksin tai yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.
Toimenpide	Kehitetään kunnan kulttuuritoimintaa osallistamalla kuntalaisia kulttuurikyselyn avulla, kehitetään kulttuuriyhteistyötä yhdistysten ja paikallisten toimijoiden kanssa ideointityöpajassa
Arviointikriteeri / mittari	Kulttuurikysely kuntalaisille, ideointityöpaja paikallisille kulttuurialan yhdistyksille ja toimijoille, tapahtumien määrä
Tavoitetaso	Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen toimijoiden yhteistyön ja tapahtumien avulla
Toteuma/Seuranta	Kulttuurikysely kuntalaisille on toteutunut. Kulttuuri-toimi on ollut mukana yhdistysten työpajataapahtumassa. Kirjasto- ja kulttuuritoimi on vuoden aikana järjestänyt, mahdollistanut tai ollut mukana yhteensä 40 tapahtumassa, jotka ovat olleet suunnattu eri kohderyhmille.

5. Suunnitelmakausi 2024–2025

Vaski-kirjastojen aineistojen kellutuksen laajentaminen musiikkiaineiston kellutuksesta vuonna 2023 tehtävän arvioinnin perusteella. Olemme vuodesta 2024 alkaen mukana kuntien yhteisessä E-kirjastohankkeessa, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä ja koottaa erilaiset aineistot yhdelle ja samalle alustalle.

6. Tunnusluvut:

Tunnusluku	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts2024	Ts2025
Aineiston määrä	37 800	38 000	35 400	38 000	38 000
Käynnit kpl/v*	22 000 34 440*	30 000	27 000 36 900*	30 000	30 000
Lainaaaja	1 713	2 000	1 591	2 000	2 000
Lainaukset kpl/v	59 600	60 000	61 800	60 000	60 000
Nettomenot €/lainaaja	165	155	178	156	157
Nettomenot €/asukas	61	66	61	67	67

* verkkokäynnit, e-aineistojen lainaus

7. Vakinainen henkilöstö

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023	TS 2024	TS 2025
kirjasto- ja kulttuuritoimen johtaja	1	1	1	1	1
kirjastovirkailija	1	1	1	1	1
kirjastonhoitaja-kulttuurisihteeri	0,8	0,8	0,9	1	1

8. Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023
osa-aikainen kirjastonhoitajan sijainen	0,2	0,2	0,1

9. Talous

525 KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMINTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITTUOTOT	2 500	0	2 500	408	-2 092	16,3%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	6 943	6 943	
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 000	0	3 000	3 901	901	130,03%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 500	0	5 500	11 252	5 752	204,58%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-136 923	-3 000	-139 923	-149 315	-9 392	106,71%
PALKAT JA PALKKIOT	-110 075	-3 000	-113 075	-120 431	-7 356	106,51%
HENKILÖSIVUKULUT	-26 848	0	-26 848	-28 884	-2 036	107,58%
ELÄKEKULUT	-23 162	0	-23 162	-24 931	-1 769	107,64%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 686	0	-3 686	-3 953	-267	107,24%
PALVELUJEN OSTOT	-32 550	0	-32 550	-24 632	7 918	75,67%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-50 250	0	-50 250	-37 129	13 121	73,89%
AVUSTUKSET	-3 500	0	-3 500	-3 500	0	100,0%
MUUT TOIMINTAKULUT	-92 808	0	-92 808	-80 897	11 911	87,17%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-316 031	-3 000	-319 031	-295 473	23 558	92,62%
TOIMINTAKATE	-310 531	-3 000	-313 531	-284 221	29 310	90,65%

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA/Vapaa-ajan palvelut

1. Tulosalueen kuvaus

Vapaa-aikapalvelut vastaavat kunnan liikunta- ja nuorisopalveluiden organisoinnista. Tavoitteena on laadukkaiden ja helposti saavutettavien liikunta- ja nuorisopalveluiden toteuttaminen yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa. Nuorille suunnatuissa palveluissa tavoitteena on edesauttaa lapsen kasvamista aktiiviseksi, omasta elämästään vastuun ottavaksi nuoreksi. Ohjattua toimintaa tarjotaan myös niille nuorille ja aikuisille, jotka eivät ole mukana yhdistysten ja seurojen harrastustoiminnassa. Tulosalue on nettobudjettisitova.

2. Tulosalueen nykytilanne

Liikuntatoimi tarjoaa ilmaisia harrastevuoroja kuntalaisille kuntosalilla, koulujen liikuntasaleissa sekä Nouste Areenalla. Näin toimien mahdollistetaan kuntalaisten terveytensä kannalta riittävä liikkuminen maksuttomasti. Harrastamisen Suomen mallin toimintaa Nousiaisissa toteutetaan kaikilla kouluilla. Toimintaa kouluissa on toteuttamassa tehtävään palkattu kokoaikainen harrastusetsivä. Ylikunnallinen yhteistyö toteutetaan mm. osallistumalla Rajattomasti Liikuntaa Turun seudulla hankkeeseen.

Nuorisotoimi toteuttaa etsivän nuorisotyön palvelut kahden etsivän voimin Mas-kun, Mynämäen ja Nousiaisten kuntien alueella. Nuorisotilat Nummella ja Valperissa ovat avoinna yhteensä 220 iltana vuodessa.

Kesällä järjestetään päiväleirejä kuusi viikkoa alakoululaisille. Sporttileirit Varalan Urheiluopistolla (8-12-vuotiaille sekä 13-16-vuotiaille) toteutetaan kesäkuussa. Kesäkuussa toteutetaan myös nuoria aktivoiva Duuniviikko kesätöiden ulkopuolelle jääneille nuorille.

Toteuma 31.12.2023:

Ilmaisia harrastevuoroja työikäisille naisille ja miehille oli tarjolla lentopallossa, kuntosaliharjoittelussa, sulkapallossa ja sählyssä. Harrastamisen Suomen mallin Nousiaisten kerhotoimintaan (kerhotarjonta 40 eri kerhoa) osallistui keväällä 286 koululaista ja syksyllä 298. Nuorisotyössä osallistumisia kirjattiin 6506. Leireille ja retkille osallistui 327 hlöä, nuorten duuniviikolle osallistui 10 nuorta, uuteen nuorisotyön muotoon koulunuorisotyöhön osallistui mm. ryhmäytyksiin 552 nuorta, tapaamisia toteutui 288 oppilaan kanssa.

Nuorisovaltuusto kokousti viime vuonna yhdeksän (9) kertaa.

Etsivä nuorisotyön asiakkuuksia Masku-Mynämäki-Nousiainen alueella vuonna 2023 oli 73.

3. Toimintaympäristön muutokset

Yhtenäiskoulun C-osan uudisrakennukseen toteutetaan mm. yo-kirjoitusten tarpeisiin monitoimitila. Liikuntatoimi yhdessä liikunnanopettajien kanssa suunnittelee tilan siten, että siellä mahdollistuu motoristen taitojen kehittäminen turvallisesti. Tilaan tulee mm. volttimonttu, telinevoimisteluvälineistö sekä peilejä liikunnanopetuksen tarpeisiin. Nouste-Areenaan keskittyy palloilu ja yhtenäiskoulun tulevaan monitoimitilaan telinevoimistelu ja mm. tanssi.

Liikunta- ja virkistysalueiden hoitaja siirtynyt tekniseltä toimelta kokonaan vapaa-ajan palveluiden alle. Toimenpiteellä on pystytty nostamaan liikunta- ja virkistysalueiden hoidon tasoa.

Harrastamisen Suomen mallin Nousiaisten versiota toteutetaan Nousiaisissa kaikilla kouluilla ja toiminta vakiinnutetaan suunnitelmakaudella.

Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toimintakautensa ja osallistuu kunnan päätöksentekoon. Alueellista yhteistyötä tehdään niin liikunta- kuin nuorisotoimialalla osallistumalla *Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla* sekä *Nuorisotyön maakunnallinen koordinointi* -hankkeisiin.

Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä Nousiaisissa toimii nuorisotyön koordinaattori. EPT-toimielin jatkaa toimintaansa ja kokoontuu säännöllisesti.

Investointiesitykset vuodelle 2023:

60 000€ Koljolan kentän suoja-aita estämään luvaton liikennettä kenttäalueella.

15 000€ Koljolan kentän korkeus- ja seiväshyppypatjojen uusiminen

120 000€ Falkinkosken uusi saunarakennus

Toteuma 31.12.2023:

Investoinneista toteutuivat Koljolan kentän suoja-aita, Koljolan kentän patjojen uusinta sekä wc- ja pukuhuonekonttien hankinta (konttien asennus toukokuussa 2024).

Vastuualue 5450 nuorisotyö ei kustannuksissa talousarvion ylityksiä.
 Vastuualue 5400 liikunta ja ulkoilu talousarvion ylitykset kustannuspaikoittain:
 KP 5405 liikuntatoiminnot 67 000€ (kunnan oma osuus kerhotoiminnan järjestämisestä).
 KP 5406 kuntosali 11 000€ (toimintatuottojen vähennys 6000€ kunnossapitokulujen ylitys 5000€).
 KP 5424 muut ulkoilualueet 53 000€ (kunnossapitohankinnat ostopalveluina 30 000€, Valpperin pururadan valaistuksen myrskykorjaukset 16 000€, Henrikin luistelukentälle uusi valaisin 7000€, kun vapaaluistelualueetta ei saanut toteuttaa vanhaan paikkaan koulun välituntipihan nurkkaan).

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin ja laadukkaisiin peruspalveluihin	
Tavoite	Kaikille ikäluokille tarjolla ohjattua toimintaa
Toimenpide	Monipuolinen palvelutarjotin (toimintaesite) sekä yhteistyö paikallisten yhdistysten kanssa
Arviointikriteeri / mittari	Asiakaspalaute kuntalaiskyselyssä, yhdistyksiltä kerättävä palaute, kävijäseurantataskut virkistysalueilla
Tavoitetaso	Ohjattua toimintaa tarjolla alle kouluikäisistä ikäihmisiin
Toteuma/Seuranta	esite jaettu koteihin 2 x kävijät Falkinkoski 10987 hlöä, Frisbeegolfkentät 2kpl kävijöitä yht. 23450 hlöä.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista	
Tavoite	Kaikki väestöryhmät tavoitettava tiedottaminen
Toimenpide	Kaksi (2) toimintaesitettä vuodessa, aktiivinen sosiaalisen median käyttö kunnan kanavilla
Arviointikriteeri / mittari	Asiakaspalaute kuntalaiskyselyssä
Tavoitetaso	Palaute erittäin hyvää tai arvosana 4 kuntalaiskyselyssä
Toteuma/Seuranta	kuntalaiskysely toteutetaan kevät 2024. Sosiaalisen median seuraajamäärät Instagram 946, Facebook 1900

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Tarjoamme erinomaiset virkistys- ja liikuntamahdollisuudet kaikenikäisille kuntalaisille	
Tavoite	Liikunta- ja virkistysalueidemme kunnossapidon taso pidetään erittäin korkeana
Toimenpide	Kunnossapitotoimiin osallistuvat kaikki toimenkuvaan katsomatta
Arviointikriteeri / mittari	Asiakaspalaute kuntalaiskyselyssä

Tavoitetaso	Palaute erittäin hyvää tai arvosana 4 kuntalaiskyselyssä
Toteuma/Seuranta	kuntalaiskysely toteutetaan kevät 2024

5. Suunnitelmakausi 2024–2025

Yhtenäiskoulun C-osan uusi monitoimitila otetaan opetus- ja harrastuskäyttöön. Yhtenäiskoulun yhteydessä oleva moduulirakennus saneerataan kokonaisuudessaan nuorisotilakäyttöön. Yhtenäiskoulun piha-alueesta saneerattu kaikille kuntalaisille soveltuva monipuolinen lähiliikuntapaikka, joka palvelee myös Henrikin yhtenäiskoulun opetustoimintaa.

Alueellista yhteistyötä tehdään niin liikunta- kuin nuorisotoimialalla osallistumalla Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla sekä Nuorisotyön maakunnallinen koordinaatiohankkeisiin.

Harrastamisen Suomen mallin toimintaa Nousiaisissa toteutetaan kaikilla kouluilla ja toiminta on vakiintunutta. Kerhotarjonta on monipuolista ja niissä on runsaasti osallistujia.

Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä Nousiaisissa toimii nuorisotyön koordinaattori. EPT-toimielin kokoontuu säännöllisesti.

6. Tunnusluvut:

Tunnusluku	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts2025
kuntosalin käyttökerrat	26 750	25 000	26 450	25 000	25 000
osallistumiset, liikunta	134 650	82 000	136 450	82 000	95 000
Nuorisotoimen tapah. osall.	16 850	15 000	15 430	15 000	15 000

7. Vakinainen henkilöstö

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023	TS2024	TS2025
vapaa-aikatoimen päällikkö	1	1	1	1	1
liikunnanohjaaja	1	1	1	1	1
etsivä nuorisotyöntekijä	2	2	2	2	2
nuorisotyön koordinaattori	1	1	1	1	1
liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1	1	1
harraste-etsivä	1(1.7.alk.)	1	1	1	1
koulunuorisotyöntekijä			1(11.4.alk.)	1	1

8. Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	TP 2022	TA 2023	Tot 12/2023
tuntiohjaaja liikunta (5)	0,25	0,25	0,25
tuntiohjaaja nuoriso (10)	0,8	0,8	0,8
harraste-etsivä (1)	1(30.6.saakka)	0	0

9. Talous

541 VAPAA-AJAN PALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	21 500	0	21 500	50 937	29 437	236,92%
MAKSUTUOTOT	153 000	0	153 000	184 634	31 634	120,68%
TUET JA AVUSTUKSET	120 000	0	120 000	173 664	53 664	144,72%
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 100	0	1 100	10 395	9 295	945,02%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	295 600	0	295 600	419 630	124 030	141,96%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	150	150	
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-356 446	-10 000	-366 446	-474 776	-108 330	129,56%
PALKAT JA PALKKIOT	-292 232	-10 000	-302 232	-391 229	-88 997	129,45%
HENKILÖSIVUKULUT	-64 214	0	-64 214	-83 547	-19 333	130,11%
ELÄKEKULUT	-54 441	0	-54 441	-71 073	-16 632	130,55%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-9 773	0	-9 773	-12 474	-2 701	127,63%
PALVELUJEN OSTOT	-211 721	-18 500	-230 221	-388 113	-157 892	168,58%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-117 600	0	-117 600	-90 245	27 355	76,74%
AVUSTUKSET	-13 200	0	-13 200	-14 460	-1 260	109,55%
MUUT TOIMINTAKULUT	-255 699	0	-255 699	-262 445	-6 746	102,64%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-954 666	-28 500	-983 166	-1 230 038	-246 872	125,11%
TOIMINTAKATE	-659 066	-28 500	-687 566	-810 258	-122 692	117,84%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-51 264	0	-51 264	-61 461	-10 197	119,89%
TILIKAUDEN TULOS	-710 330	-28 500	-738 830	-871 719	-132 889	117,99%

Tulosalueen toimintakatteen ylitys n. 123 000 euroa koostuu ulkoalueitten kunnossapidon ylityksestä (n. 30 000 euroa), Valpperin pururadan valaistuksen myrskykorjauksesta (16 000 euroa), luistelukentän valaistuksen uusimisesta (7 000 euroa) sekä harrastamisen Suomen mallin niistä kuluista, jotka ylittivät saadun avustuksen (67 000 euroa).

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ ulk+sis

50 KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	223 202	0	223 202	362 499	139 297	162,41%
MAKSUTUOTOT	449 456	0	449 456	496 828	47 372	110,54%
TUET JA AVUSTUKSET	141 946	0	141 946	402 650	260 704	283,66%
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 900	0	7 900	18 506	10 606	234,25%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	822 504	0	822 504	1 280 483	457 979	155,68%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	150	150	
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-8 281 731	-260 000	-8 541 731	-9 253 496	-711 765	108,33%
PALKAT JA PALKKIOT	-6 749 289	-260 000	-7 009 289	-7 508 002	-498 713	107,12%
HENKILÖSIVUKULUT	-1 532 442	0	-1 532 442	-1 745 494	-213 052	113,9%
ELÄKEKULUT	-1 307 137	0	-1 307 137	-1 490 071	-182 934	113,99%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-225 305	0	-225 305	-255 423	-30 118	113,37%
PALVELUJEN OSTOT	-2 477 800	-18 500	-2 496 300	-2 815 980	-319 680	112,81%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-468 590	-15 000	-483 590	-376 338	107 252	77,82%
AVUSTUKSET	-316 700	0	-316 700	-205 231	111 469	64,8%
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 556 232	0	-2 556 232	-2 480 610	75 622	97,04%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-14 101 053	-293 500	-14 394 553	-15 131 655	-737 102	105,12%
TOIMINTAKATE	-13 278 549	-293 500	-13 572 049	-13 851 022	-278 973	102,06%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-120 088	0	-120 088	-134 339	-14 251	111,87%
TILIKAUDEN TULOS	-13 398 637	-293 500	-13 692 137	-13 985 361	-293 224	102,14%

2.5 Tekninen lautakunta

TEKNINEN LAUTAKUNTA/Ympäristötoimi

1. Tulosalueen kuvaus

Tekninen lautakunta on toiminut elokuun 2021 alusta kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Ympäristötoimen tavoitteena on järjestää viranomaistoiminnan, neuvonnan ja ohjauksen avulla alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Tavoitteena on myös turvata jokaisen kuntalaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun ja huolehtia vuorovaikutuksesta kuntalaisten kanssa.

2. Tulosalueen nykytilanne

Ympäristötoimen tulosalueeseen kuuluu rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, tietoi-
toimi ja palo- ja pelastustoimi. Rakennusvalvonta on järjestetty kunnan omana toimintana. Ympäristönsuojelu on vuoden 2019 alusta tuotettu yhdessä Maskun, Mynämäen ja Ruskon kanssa. Nousiaisten kunnan ympäristönsuojelutyön maksuosuus on vuonna 2022 18,5 % kaikkien yhteistyökuntien kustannuksista. Kunnan vastuu pelastustoimesta ja sopimus pelastustoimen järjestämisestä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa jatkuu pelastuslain mukaisesti vielä tänä vuonna. Vuoden 2023 alusta pelastustoiminnan järjestää hyvinvointialue.

Toteuma 31.12.2023:

Rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja tietotoimen toiminta on jatkunut ennallaan. Palo- ja pelastustoimen järjestäminen on vuoden 2023 alussa siirtynyt hyvinvointialueen vastuulle.

3. Toimintaympäristön muutokset

Rakennusvalvonta

Kunnan rakennustarkastaja on maaliskuussa 2022 vaihtunut, edeltävän rakennustarkastajan jäätyä eläkkeelle. Rakennuslupien hakeminen suoritetaan sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta ja tähän liittyviä käytäntöjä ja toimintatapoja on kehitetty eteenpäin. Lisäksi rakennusvalvonnan lomakkeita ja ohjeistuksia on päivitetty. Rakennusvalvonnassa on otettu käyttöön toimintatapa, jossa samalla rakennuslupahakemuksella voidaan hakea lupaa useampaan samalla kiinteistöllä olevaan rakennukseen. Tämä vähentää käsiteltyjen rakennuslupien määrää, mutta puolestaan kasvattaa yhtä lupaa kohden syntyviä tuloja. Asemakaava-alueiden puunkaatoilmoitusten sekä toimenpideilmoitusten tekeminen on siirretty suoritettavaksi kunnan sähköisillä lomakkeilla. Listaus näiden määrästä on lisätty rakennusvalvonnan tunnusluvut-taulukkoon kohtaan toimenpideilmoitukset.

Uusien asemakaava-alueiden valmistuminen Karhunperkkoon ja Lähteenmäen alueelle, ja tätä kautta tonttitarjonnan lisääntyminen, voivat lisätä haettavien rakennuslupien määrää, mutta toisaalta rakennusmateriaalien ja energian hintojen nousu voivat puolestaan laskea rakentamisintoa.

Henrikin yhtenäiskouluhankkeen laajennuksen B-vaiheen rakennuslupan käsittely ja siitä syntyvät lupamaksut tulevat näillä näkymin ajankohtaiseksi vuoden 2023 aikana.

Ehdotus uudesta rakentamislaki on edennyt Eduskuntaan syyskuussa 2022 ja lakien on tarkoitus astua voimaan 1.1.2024. Uusi rakentamislaki korvaa pääosin nykyisen Maankäyttö- ja rakentamislain ja sen tarkoituksena on vauhdittaa rakentamisen vähähiilisyttä ja digitalisaatiota, sujuvoittaa rakentamista ja parantaa rakentamisen laatua.

Toteuma 31.12.2023:

Myönnettyjen rakennuslupien määrä on vuoteen 2022 verrattuna pysynyt ennallaan (+1), mutta toimenpidelupien määrä on laskenut (-6). Toimenpideilmoitusten määrää ei ole listattu ennen vuotta 2023, mutta niiden määrä on vuodesta 2022 laskenut (-4).

Myönnettyistä rakennusluvista 7 kpl on myönnetty uusien asuinrakennuksien rakentamiseen, joka on 4 kpl vähemmän kuin vuonna 2022. Yksi rakennuslupa on kuitenkin myönnetty rivitalolle, joka pitää sisällään yhteensä yhdeksän (9) asuntoa. Seitsemästä (7) myönnetystä asuinrakennuksen rakennusluvasta vain yksi (1) on sijoittunut kunnan asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Omakotitaloille myönnettyjen rakennuslupien määrän laskuun on luultavasti vaikuttaneet korkotaso, rakentajien lainansaanti ja yleinen maailmantilanteen epävarmuus.

Rakennusvalvonnan toteutuneet lupamaksutulot ovat lupamäärien laskusta huolimatta huomattavasti arvioitua suuremmat, johtuen mm. Henrikin yhtenäiskoulun väistötilan sekä muiden pinta-alaltaan hieman suurempien hankkeiden lupamaksuista. Lisäksi vanhojen lupien lupavalvonta ja vanhojen loppukatselmoimattomien hankkeiden loppuunsaattaminen on lisännyt rakennusvalvonnan tuloja, jotka eivät näy uusien rakennuslupien tai toimenpidelupien kokonaismäärissä.

Henrikin yhtenäiskouluhankkeen laajennuksen B-vaiheen rakennuslupan käsittely ja siitä syntyvät lupamaksut tulevat ajankohtaiseksi vuoden 2024 alussa.

Uuden rakentamislain voimaantuloa on siirretty vuodella eteenpäin ja laki on näillä näkymin tulossa voimaan 1.1.2025. Rakennusvalvonnan henkilöstö on valmistautunut tästä aiheutuviin muutoksiin osallistumalla aiheeseen liittyviin koulutuksiin. Rakennustarkastaja on ollut osittaisella vanhempainvapaalla kuluvan vuoden aikana ja tällä on ollut jonkin verran vaikutusta lupakäsittelyn pituuteen. Luvat on silti saatu myönnettyä pääsääntöisesti 2–4 viikossa.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelussa suoritettiin kevään ja kesän aikana virka- ja sijaisjärjestelyjä,

joiden vuoksi molemmat nykyiset viranhaltijat ovat uusia toimessaan. Kuntien ympäristönsuojelun tehtävät ja velvollisuudet ovat lisääntyneet, joiden lisäksi myös neuvontatyö ja akuuttien ongelmien ratkaisuun liittyvät tehtävien määrät ovat kasvaneet. Työmäärä heijastuu tällä hetkellä myös ympäristönsuojelun lakisääteisten tehtävien suorittamiseen. Tällä hetkellä käynnissä on neuvottelut, ympäristönsuojelun palvelujen tuottamisen yhteistoimintasopimuksen yhteistyökuntien kesken, yhden lisähenkilön palkkaamisesta ympäristönsuojelun resurssipulan korjaamiseksi. Yhden viranhaltijan palkkaamisesta syntyvät arvioidut vuotuiset kustannukset on huomioitu talousarviossa.

Nousiaisten kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma vuosille 2022–2026 on valmistunut ja otettu käyttöön.

Toteuma 31.12.2023:

Vuoden 2023 alkupuoli oli haastava ympäristönsuojelun toteuttamisen vuoksi, sillä neljän kunnan käytössä oli maaliskois-heinäkuun välillä vain yksi viranhaltija. Tänä aikana ei pystytty suorittamaan lainkaan suunniteltua ympäristölupavalvontaa varsinaisina tarkastuksina. Öljysäiliöasiat ja valtion energia-avustus näkyivät alkuvuonna sekä neuvontatyössä että poikkeamispäätöksinä.

Koko kunta-alueen vanhat roskaamisasiat ja ympäristökatselmusten pöytäkirjat on läpikäyty ennen ympäristökatselmuksia, ja sellaiset kohteet, joiden osalta valvontaa ei ollut saatettu loppuun, katselmoitiin jälleen tänä vuonna.

Elokuun alusta asti ympäristönsuojelun tehtäviä on hoidettu kahden vakituisen viranhaltijan voimin, sekä vuoden loppuun asti olleen lisäresurssihenkilön avulla. Lisäresurssin avulla saatiin ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen YLVA-kohteiden päivitys, rekistereiden ajantasaistaminen sekä jätevesiin liittyvien paikkatietojen digitoiminen lähes täysin ajan tasalle.

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti syksyn 2023 aikana. Kaikkiin valvottavien kohteiden toiminnanharjoittajiin oltiin yhteydessä loppuvuodesta asiakaskirjeen muodossa, jossa muistutettiin mm. vuosiraportoinneista ja yhteystietojen ajan tasalla pitämisestä.

Koko vuosi on ollut uusien ympäristölupien myöntämisen osalta hiljainen kaikkien ympäristönsuojelun yhteistyökuntien osalta, mikä osaltaan selittyy yleisellä maailmantalouden epävarmuudella. Loppuvuodesta lupahakemusten vireillepanoja tai yhteydenottoja lupahakemuksiin liittyen tuli kaksi (2).

Mynämäen kunta irtisanoi ympäristönsuojelun yhteistyösopimuksen vuoden 2023 lopussa ja kutsui yhteistyökunnat neuvotteluun uudesta sopimuksesta. Tavoitteena on saada riittävä henkilöresurssi hoitamaan ympäristönsuojelun tehtäviä yhteistyökuntien alueella.

Palo- ja pelastustoimi

Sopimus pelastustoimen järjestämisestä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa jatkuu pelastuslain mukaisesti vielä vuoden 2022 loppuun saakka. Vuoden 2023 alusta pelastustoiminnan järjestää hyvinvointialue, jolle siirtyvät myös palo- ja

pelastustoimesta aiheutuvat kustannukset.

Tietoimi

Yksityisteiden avustuksien maksuperusteita ollaan päivittämässä vuoden 2022 aikana. Avustuksille on varattu talousarvioon edellisvuotta enemmän määrärahoja, johtuen teiden ylläpitokustannusten kasvamisesta.

Toteuma 31.12.2023:

Yksityisteiden avustusperusteet on päivitetty ja hyväksytetty teknisessä lautakunnassa keväällä 2023. Uudet avustusperusteet otetaan ensimmäisen kerran käyttöön vuoden 2024 avustushaussa.

4. Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin	
Tavoite	säilyttää rakennusvalvonnan palvelut nopeana, laadukkaana, joustavana ja yhdenvertaisena ja kasvattaa osaltaan tätä kautta kiinnostusta rakentaa Nousiaisiin
Toimenpide	käsitellään haetut luvat asianmukaisesti ja nopeasti
Arviointikriteeri / mittari	asiakaspalaute, rakentamisluvat pääsääntöisesti kahdessa viikossa valmiin hakemuksen jättämisestä
Tavoitetaso	tyytyväiset asiakkaat ja positiivinen kuntakuva
Toteuma/Seuranta	rakentamisen luvat on saatu käsiteltyä pääsääntöisesti 2–4 viikossa ja rakennusvalvonnan tarjoamaan palveluun on oltu saadun palautteen perusteella tyytyväisiä. Rakennusvalvonnan asiakastyytyväisyyskyselyä ei ole järjestetty vuonna 2023.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Teemme asiat kustannustehokkaasti, kehitämme ennakkoluulottomasti palvelujamme ja johdamme tiedolla	
Tavoite	yksinkertaistaa ja selkeyttää rakennus- ja ympäristölupaprosesseja kuntalaisten näkökulmasta
Toimenpide	lisätä tarpeellista tietoa rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista kunnan nettisivuille ja päivittää olemassa olevia ohjeistuksia ja lomakkeita
Arviointikriteeri / mittari	rakennuslupiin ja ympäristönsuojeluun liittyvä tieto on kattavasti saatavilla
Tavoitetaso	neuvontapyyntöjen väheneminen
Toteuma/Seuranta	Rakennusvalvonnan nettisivujen päivitys on vielä työn alla, mutta tarkoitus saattaa loppuun vuoden 2024 aikana. Neuvontapyyntöjen määrässä ei ole tästä syystä toistaiseksi havaittu muutosta. Ympäristönsuojelussa on suunniteltu viestinnän vuosikello.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Vaalimme turvallisuutta, luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista	
Tavoite	kiinnitetään enemmän huomiota rakennetun ympäristön kuntoon ja siisteyteen
Toimenpide	puututaan aktiivisemmin huonokuntoisten rakennusten kuntoon ja ympäristön siisteyteen
Arviointikriteeri / mittari	ympäristökatselmukset ja niiden perusteella annettavat huomautukset
Tavoitetaso	turvallinen, terveellinen ja siisti kuntakuva
Toteuma/Seuranta	Vuoden 2023 ympäristökatselmus on suoritettu ja sen perusteella annettujen huomautusten noudattamista on seurattu aktiivisesti. Ympäristökatselmuksessa katselfoitiin yhteensä 24 kohdetta, joista yhteensä 11 kohdetta on merkitty loppuun käsitellyiksi.

5. Suunnitelmakausi 2024-2025

Uuden rakentamislain voimaantulon myötä vuonna 2024, tulee rakennusvalvonassa valmistautua muuttuvaan lainsäädäntöön kunnan rakennusjärjestystä päivittämällä, osayleiskaavan tarkistuksella ja henkilöstöä kouluttamalla. Uudella lainsäädännöllä tulee olemaan vaikutusta myös lupamaksujen määrään, koska lain on tarkoitus poistaa luvanvaraisuus pinta-alallisesti nykyistä suuremmista rakennustoimenpiteistä ja siirtää vastuu niiden valvonnan osalta rakennushankkeeseen ryhtyvälle itselleen. Rakennusvalvonnan tulee tämän ja muidenkin lakimuutoksien vuoksi varautua kasvavaan neuvontapyyntöjen määrään.

6. Tunnusluvut:

Rakennusvalvonta

Tunnusluku	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Rakennusluvut	26	30	27	30	30
Toimenpideluvat	27	25	21	25	25
Toimenpideilmoitukset	-	25	22	20	20
Maisematyöluvat	1	1	1	1	1
Avustettavat yksityistiekunnat	52	52	52	52	52
Avustettavat yksityistiet, km	75	75	74	75	75
Tulosalueen menot €/asukas	126	45	40	45	45
Rakennusvalv. luvat €/lupa, tuloa	958	1000	1200	1000	1000
Pelastustoimen menot €/asukas	84				

Tietojen menot €/km	551	613	623	613	613
---------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Ympäristönsuojelu

Tunnusluku	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit	4	3	5	3	3
Tarkastukset ja valvonta	20	30	34	30	30
Lausunnot	7	7	5	7	7
Saapuneet yleisöilmoitukset ja neuvonta	53	42	47	42	42

7. Vakinainen henkilöstö:

Nimike	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
toimistosihteeri	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

8. Määräaikainen henkilöstö:
Ei määräaikaista henkilöstöä.

9. Taloustaulukot

700 YMPÄRISTÖTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYyntituotot	600	0	600	702	102	117,0%
MAKSUTUOTOT	57 000	0	57 000	91 440	34 440	160,42%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	111	111	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	57 600	0	57 600	92 253	34 653	160,16%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-86 103	0	-86 103	-75 005	11 098	87,11%
PALKAT JA PALKKIOT	-70 882	0	-70 882	-61 528	9 354	86,8%
HENKILÖSIVUKULUT	-15 221	0	-15 221	-13 477	1 744	88,54%
ELÄKEKULUT	-12 847	0	-12 847	-11 553	1 294	89,93%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 374	0	-2 374	-1 924	450	81,06%
PALVELUJEN OSTOT	-73 881	0	-73 881	-62 767	11 114	84,96%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 000	0	-3 000	-1 367	1 633	45,58%
AVUSTUKSET	-46 000	0	-46 000	-45 997	3	99,99%
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 300	0	-3 300	-2 240	1 060	67,89%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-212 284	0	-212 284	-187 377	24 907	88,27%
TOIMINTAKATE	-154 684	0	-154 684	-95 125	59 559	61,5%

TEKNINEN LAUTAKUNTA/Tekniset palvelut**1 Tulosalueen kuvaus**

Teknisiin palveluihin kuuluu teknisen osaston kokonaisvaltainen johtaminen.

Sisältönä mm.:

- kiinteistöjen rakennuttaminen
- infran eli liikenneväylien ja teknisten verkostojen suunnittelu, -rakentaminen ja -ylläpito.
- kaukolämmön energian hankinta, ylläpito ja lämmön toimitus asiakkaille.
- maa- ja metsäalueista huolehtiminen ja metsien hoitotoimet ja hakkuut.

2 Tulosalueen nykytilanne

Yhtenäiskoulun seuraavan vaiheen (B-osa) rakentamisen suunnittelijat on valittu (rakennesuunnittelijan valinnasta on tehty hankintaoikaisu vaatimus sekä valitus markkinaoikeudelle) ja arkkitehti on esitellyt ensimmäisiä luonnoksia rakennuksesta.

Karhunperkko III asemakaava-alue on valmistunut 15.8.2023 ja omakotirakentajat ovat päässeet alueelle rakentamaan. Alueella on rakentamisvalmiina yhteensä 35 tonttia.

Lähteenmäen asemakaava-alue valmistuu lokakuussa 2022. Alueella on rakentamisvalmiina yhteensä 9 tonttia.

Rästäsmäentien alkupää n. 170 m on tehty perusparannustyö, jossa on uusittu kunnallistekniikka ja kadun rakennekerrokset.

Asemakaa-alueiden metsissä on tehty vuoden aikana runsaasti metsänhakkuita ja metsänhoitotöitä.

Toteuma 31.12.2023:

Yhtenäiskoulun B-uudisosan suunnittelu on edennyt päivitetyn (valitus markkinaoikeudelle) aikataulun mukaisesti ja urakkakilpailutus päästään pitämään kevään 2024 aikana. Yhtenäiskoulun purettavien B- ja C-osien väistötiloiksi rakennettavan siirtokoulurakennuksen suurelementit asennettiin vuoden 2023 aikana ja rakennus valmistuu vuoden 2024 alkupuolella.

3 Toimintaympäristön muutokset

Rästäsmäentien ja Susitien perusparannus (uudelleen rakentaminen) tulee vaikuttamaan kiertoteiden takia 2023 liikennöintiin ko. alueella.

Linnamäen uuden asemakaava-alueen valmistuminen mahdollisesti loppuvuodesta 2023 mahdollistaa rivitalojen, n. 2 000 krsm2:n ja 8:n omakotitalon rakentamisen. Lisäksi tämän alueen valmistuminen mahdollistaa frisbeegolfin harrastajien autopysäköinnin omalla parkkialueellaan ja poistaa katujenvarsi pysäköinnin Linnamäen alueelta.

Valpperin koulutien valmistuminen loppuvuodesta 2022 tuo turvaa koulu-laisten liikkumiseen koululle ja lisäksi yhdystie mahdollistaa kahden omakotitontin rakentamisen aivan koulun viereen.

Valpperin pururadan valaistuksen uusiminen 2022–2023 tuo turvaa ulkoilijoille ja säästää sähköenergia kustannuksissa. Valaistus toteutetaan led-valaistuksena ja älyohjauksella.

Kurjenmäen metsäpalstan hakkuu toteutunee vuoden 2022 lopulla tai 2023 alussa. Tämä muuttaa Jukolan viestissä käytetyn maaston olemuksen paljon verrattuna kesän 2022 suunnistuskilpailun aikaiseen maastoon.

Asuntoalueilla on tarkoitus suorittaa VL-alueiden harvennushakkuita myös tulevana talvena 2023, mikä tulee vaikuttamaan maisemaan.

Kaukolämmön energian toimittaja vaihtuu elokuussa 2023 ja sopimus on kymmenen vuotta. Kaukolämmön uutta runkolinjaa tullaan rakentamaan yhtenäiskoulun alueella n. 185 m.

Toteuma 31.12.2023:

Falkinkosken saunarakennus jäi toteuttamatta vuonna 2023 korkean kustannuksen vuoksi. Saunarakennus pyritään toteuttamaan vuosien 2024–2025 aikana AVI:lta haettavaa avustusta hyödyntämällä.

Rästäsmäentien ja Susitien perusparannuksen jatkaminen siirrettiin vuodelta 2023 toteutettavaksi vuonna 2024.

Linnamäen uuden asemakaava-alueen toteuttaminen siirrettiin vuodelta 2023 toteutettavaksi vuonna 2024.

Valpperin koulutie valmistui vuoden 2023 aikana.

Valpperin pururadan valaistuksen uusiminen valmistui vuoden 2023 aikana.

Metsien harvennus- ja hoitotoimia on tehty metsänhoitoyhdistyksen toimesta suunnitellusti. Asemakaava-alueiden lähivirkistysalueiden (VL-alueet) metsien vuonna 2022 alkaneiden hakkuiden viimeistelyt saatiin toteutettua loppuun vuoden 2023 aikana.

Kaukolämmön energian toimittajan vaihtuminen siirtyy noin vuodella, kaukolämpölaitosten tilausaikojen pitkittymisen vuoksi. Kaukolämmön energian toimittaja vaihtuu elokuussa 2024 ja sopimus on kymmenen vuotta. Nykyisen kaukolämpötoimittajan kanssa tehtiin kaukolämmön toimittamisen jatkamisesta noin vuoden mittainen määräaikaissopimus. Kaukolämmön uutta runkolinjaa rakennettiin Henrikin yhtenäiskoulun alueella noin 355 m. Samalla rakennettiin syöttölinja väistökoulurakennukseen.

Nousiaisten kunta on pitänyt Caruna Oy:n kanssa perinteisen strategisen tason vuosipalaverin 6.9.2023.

4 Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Lisäämme maanomistusta 8-tien läheisyydessä ja varmistamme kaavoituksella riittävän tonttitarjonnan asumisen ja yrittämisen tarpeisiin	
Tavoite	Rakentamisvalmiiden tonttien riittävä tarjonta
Toimenpide	Kunnallistekninen rakentaminen ajallaan ja markkinointi
Arviointikriteeri / mittari	Myydyt tontit
Tavoitetaso	Myytyjen tonttien lukumäärä suurempi kuin edellisenä vuotena
Toteuma/Seuranta	Luovutettujen tonttien lukumäärä oli pienempi kuin edellisenä vuonna.

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Teemme asiat kustannustehokkaasti, kehitämme ennakkoluulottomasti palvelujamme ja johdamme tiedolla	
Tavoite	Onnistuneet urakoiden kilpailutukset ja onnistuneet projektit
Toimenpide	Johdamme kilpailutuksia ja urakoita tiedolla ja asiantuntemuksella
Arviointikriteeri / mittari	Urakoissa ja projekteissa useita tarjoajia mukana sekä onnistuneet hankintapäätökset
Tavoitetaso	Urakat kustannuksiltaan talousarvion raameissa
Toteuma/Seuranta	Olemme saaneet urakoiden ja konsulttien tarjouspyyntöihin useita tarjouksia. Urakoiden kustannukset ovat osin ylittäneet talousarvion raamit.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Vaalimme turvallisuutta, luonnon puhtautta ja viihtyisää asumista	
Tavoite	Pidämme huolta, että kunnan infra toimii
Toimenpide	Katujen, katuvalaistuksen kunnossapidosta huolehtiminen sekä jätehuollon, talvikunnossapidon toimivuudesta huolehtiminen
Arviointikriteeri / mittari	Asiakas- eli kuntalaispalautteet
Tavoitetaso	Ei moitteita infran toimivuudesta
Toteuma/Seuranta	Kaduista, katuvalaistuksesta ja talvikunnossapidosta on tullut joitain yhteydenottoja/moitteita vuoden aikana.

5 Suunnitelmakausi 2024-2025

Yhtenäiskoulun jatko-osan uudisrakentamisen aikataulu on muuttunut (rakennesuunnittelijan valinnasta tehtiin valitus markkinaoikeudelle) ja rakentaminen alkanee 2024 ja valmistuminen 2025 tai 2026.

Yhtenäiskoulurakentamiseen liittyy kustannuksiltaan suuri väistötalanhankinta.

Katujen kunnostuksia tehdään suunnitelmakauden jokaisena vuotena tasaiseen tahtiin tarpeeseen ja tarkastuksiin perustuen.

Katuvalaistuksia uusitaan led-valoiksi vaiheittain joka vuosi, edeten vanhimmista ja huonokuntoisimmista lähtien.

Rästäsmäen alueen katujen ja kunnallistekniikan peruskorjaus etenee vaiheittain, n. 200 m – 500 m/vuosi.

Kaukolämpölaitosta ja –verkostoa tarkkaillaan ja huolletaan, sekä tehdään parannuksia häiriötilanteiden varalta. Uusi runkolinja Yhtenäiskoulun ympäristöön on rakennettava kesällä 2023, jotta se mahdollistaa vanhan koulun purkamisen ja uuden rakentamisen.

Metsäpalstoja hoidetaan metsäsuunnitelman mukaan.

6 Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Kunnossapidettävät kadut ja tiet, km	35	b 27	27	28	28
Hoidettavat puistot ha	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Toimitettu energia MWh/v	4 482	5500	4739	5500	5500
Kustannukset €/MWh	79	81	97	82	83
Tulosalueen 710 tekniset palvelut menot € / asukas	188	228	231	240	260

a= Yhtenäiskoulun B- ja C-osa puretaan

b= tarkistusmitattu kartalta 29.9.2022

7 Vakinainen henkilöstö:

Nimike	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
tekninen johtaja	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
toimistos sihteeri	1	1	1	1	1

8 Määräaikainen henkilöstö:

Nimike	31.12.2022	TA 2023	Tot 12/2023
toimistoinsinööri	1	1	1

9 Taloustaulukot

710 TEKNISET PALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	535 962	0	535 962	719 503	183 541	134,25%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	1 042	1 042	
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	0	5 000	9 227	4 227	184,53%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	540 962	0	540 962	729 772	188 810	134,9%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	8 000	0	8 000	4 271	-3 729	53,38%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-225 755	-3 000	-228 755	-199 162	29 593	87,06%
PALKAT JA PALKKIOT	-188 213	-3 000	-191 213	-165 628	25 585	86,62%
ELÄKEKULUT	-31 438	0	-31 438	-28 343	3 095	90,15%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-6 104	0	-6 104	-5 191	913	85,04%
PALVELUJEN OSTOT	-339 806	-10 000	-349 806	-384 827	-35 021	110,01%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-480 650	0	-480 650	-477 162	3 488	99,27%
MUUT TOIMINTAKULUT	-10 150	0	-10 150	-22 102	-11 952	217,75%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 056 361	-13 000	-1 069 361	-1 083 252	-13 891	101,3%
TOIMINTAKATE	-507 399	-13 000	-520 399	-349 210	171 189	67,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-154 840	0	-154 840	-179 405	-24 565	115,86%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-662 239	-13 000	-675 239	-528 615	146 624	78,29%

TEKNINEN LAUTAKUNTA/Tekniset tukipalvelut

1 Tulosalueen kuvaus

Kiinteistötoimen tehtävänä on huolehtia kunnan kiinteistöjen ylläpidosta ja hallinnosta:

Sisältönä mm.:

-kiinteistöjen korjaukset ja hoitotoimet.

-huolehtia kiinteistöjen käyttöturvallisuudesta.

Ruokahuolto- ja puhdistuspalvelut tuottaa keskitetysti ravitsemussuositusten mukaisia, maittavia aterioita kaikki ikäryhmät huomioiden ja huolehtii kunnan omistamien kiinteistöjen siisteydestä mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

2 Tulosalueen nykytilanne

Kunnan kiinteistöissä on tehty suunnitelmallisesti jatkuvana toimintana korjaustöitä, joilla on pyritty vähentämään todettuja rakennusteknisiä ongelmia ja sisäilman olosuhteita. Korjaus- ja huoltotöitä jatketaan tulevinakin vuosina.

Kiinteistökorttien laatiminen on pääpiirteittäin valmis.

Kiinteistöstrategian laatiminen on saatu hyvälle alulle, mutta työ keskeytyi, kun toimistoinsinööri siirtyi kunnan rakennustarkastajaksi.

Kiinteistötoimessa on laadittu uusiksi kiinteistöhoitajien toimenkuvat sekä vastualueet.

Uudessa keskuskeittiössä valmistetaan n. 1250 annosta päivässä ja uudessa ruokalassa ruokailee n. 800 henkilöä päivässä.

Uusi ruokakuljetusten palvelusopimus on tehty elokuussa 2022, sopimus on kaksi vuotinen ja optiovuodet 1+1.

Korona epidemia on teettänyt edelleen ruoka- ja puhdistuspalveluissa hie-
man erityisjärjestelyjä ja lisäkustannuksia.

Elintarvikkeiden hinnankorotukset syksyllä 2022 keskimäärin 5,3 %, maito-
tuotteet 5–10 %, uusi tarkistus tammikuussa.

Ukrainalaisten ruoka-apua on tarjottu ylijäämä ruo'ista

Puhdistuspalveluissa siivoojien ja heidän sijaistensa saaminen on ollut
haastavaa edelleen vuoden 2022 aikana.

Liikuntahallin ja kuntosalin siivous siirtyi takaisin kunnan omana työnä hoi-
dettavaksi.

Toteuma 31.12.2023:

Kunnan kiinteistöissä on tehty suunnitelmallisesti jatkuvana toimintana korjaustöitä, joilla on pyritty vähentämään todettuja rakennusteknisiä ongelmia ja sisäilman olosuhteita.

Kiinteistöjen hallinnan työkaluksi on hankittu Senaatin Skenarios-tilatieto-
palvelu, johon on koottu kaikki kunnan kiinteistöt. Palvelussa pystyy laati-
maan kiinteistöjen investointien suunnitelmaa eli pitkántähtäimensuunnitel-
maa (PTS) sekä huoltotoimenpiteiden suunnitelmaa.

3 Toimintaympäristön muutokset

Kunnan kiinteistökanta on uudistunut merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Tämän johdosta on tärkeää huolehtia jatkossa siitä, että nyt rakennetut uudet kiinteistöt pysyvät hyväkuntoisina ja niiden ylläpitoon panostetaan.

Moisiokodin keittiön toiminta siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Toteuma 31.12.2023:

Kunnan kiinteistöissä on tehty suunnitelmallisesti jatkuvana toimintana korjaustöitä, joilla on pyritty vähentämään todettuja rakennusteknisiä ongelmia ja sisäilman olosuhteita.

Puhdistuspalveluissa siivoojien ja heidän sijaistensa saaminen on ollut haastavaa edelleen vuoden 2023 aikana.

4 Vuoden 2023 talousarvion tavoitteet:

VAHVA NOUSIAINEN: VOIMAA PAIKALLISISTA VAHVUUKSISTA

Panostamme yksilöllisiin laadukkaisiin peruspalveluihin	
Tavoite	Asiakkaille tarjotaan puhtaustasoltaan tarkoituksenmukaiset tilat Ruokapalveluissa tuotetaan ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita taloudellisesti
Toimenpide	Siivous tehdyn mitoituksen mukaan. Uuden ruokaohjelman käyttöönoton myötä pystytään seuraamaan ruoan ravitsemuksellista laatua. Talouden seuranta
Arviointikriteeri / mittari	Seuranta, palaute
Tavoitetaso	Asiakastyytyväisyys Ravitsemussuositusten mukaiset maistuvat ateriat
Toteuma/Seuranta	Ei negatiivista palautetta. Ateriat ovat maistuvia ja ravitsemussuositusten mukaisia

VIREÄ NOUSIAINEN: AVOINTA JA AKTIIVISTA ARKEA

Tiedotamme aktiivisesti kunnan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista	
Tavoite	Yleistä tietoa ruoka- ja puhtaustasoluista kunnan sivuille sekä ruokalistojen siirtäminen internet- sivuille erikoisruokavalio merkintöineen
Toimenpide	Uuden ruokaohjelman hyödyntäminen käytännössä
Arviointikriteeri / mittari	Käyttäjäpalaute

Tavoitetaso	Ruoka- ja puhdistuspalveluiden toimintaohjelmat ja työvuorolistat ovat ajan tasalla sekä ruokalistat erikoisruokavaliointeina ovat ajan tasalla
Toteuma/Seuranta	Ruokalistat on siirretty kunnan sivuille erikoisruokavaliointimerkintöineen. Työvuorolistojen tekemiseen kaivataan ohjelmistoa Excelin sijaan.

VEHREÄ NOUSIAINEN: PÄIVITTÄISTÄ HYVINVOINTIA JA VIRKISTYSTÄ LUONNOSTA

Edistämme hyvinvointia ja kestävästä kehitystä yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa	
Tavoite	Edistää työntekijöiden jaksamista ja hyvinvointia
Toimenpide	Yhteiset tapaamiset, virkistysiltpäivät
Arviointikriteeri / mittari	Sairauspoissaolojen väheneminen, kehityskeskustelut
Tavoitetaso	Motivoitunut hyvinvoiva henkilöstö
Toteuma/Seuranta	Henkilöstön sairauspoissaoloissa on haasteita.

5 Suunnitelmakausi 2024-2025

Kiinteistöjen kuntoa tarkkaillaan ja huolletaan jatkuvana toimintana. Tehdään korjaussuunnitelmia sekä korjauksia.

Yhtenäiskoulun opiskelijat ovat todennäköisesti väistötiloissa, joka asettaa omat haasteensa ruokailujen järjestelyyn ja aikataulutukseen.

6 Tunnusluvut:

Tunnusluku	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
Kunnan omistamien rakenn. k-m ²	29 634	29 634	29 303	30 000	30 500
Teknisen osaston kiint.hoidossa olevien. rakennusten. kerrosala	29 273	29 273	28 942	29 700	30 200
Kiinteistöjen hoito €/m ²	13,03	13,45	14,43	14,00	14,50
Kiinteistöhoito palkkakust. € /m ²	11,24	11,92	12,57	12,10	12,50
Ateriala suoritteet	306 948	276 957	269 835	280 000	282 000
Suoritteet Moisio	39 948	-	-	-	-
Aterian hinta keskim.sis. Moisio	3,87	3,71	3,54	4,00	4,20
Siivottavat pinta-alat, m ²	18 044	15 171	18 000	15 350	15 600
Puhdistuspalvelukustann. € / m ²	27,87	31,68	27,44	35,00	38,00
Siivous palkkakustannuk. € / m ²	22,93	24,84	21,98	27,50	29,00

7 Vakinainen henkilöstö:

Nimike	Tp 2022	TA 2023	Tot 12/2023	Ts 2024	Ts 2025
--------	---------	---------	-------------	---------	---------

tekninen johtaja	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
työpäällikkö	1	1	1	1	1
kiinteistönhoitaja	3	3	3	3	3
liikuntapaikkojen hoitaja	1				
ympäristötyöntekijä	1	1	1	1	1
toimistosihteer	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
ruokahuoltopäällikkö	1	1	1	1	1
suurtaloukokki	2	2	2	2	2
ravitsemistytöntekijä	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
palveluvastaava	5	4	4	4	4
siivoustyönohjaaja	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
siivooja	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5

8 Määräaikainen henkilöstö:

Ei määräaikaista henkilöstöä.

9 Taloustaulukot

731 TEKNISET TUKIPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	1 958 629	0	1 958 629	1 927 850	-30 779	98,43%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	10 120	10 120	
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 943 528	165 000	3 108 528	3 205 051	96 523	103,11%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 902 157	165 000	5 067 157	5 143 021	75 864	101,5%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	35 000	0	35 000	37 109	2 109	106,03%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 262 577	-28 000	-1 290 577	-1 282 520	8 057	99,38%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 028 820	-28 000	-1 056 820	-1 042 803	14 017	98,67%
HENKILÖSIVUKULUT	-233 757	0	-233 757	-239 717	-5 960	102,55%
ELÄKEKULUT	-199 324	0	-199 324	-204 831	-5 507	102,76%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-34 433	0	-34 433	-34 886	-453	101,31%
PALVELUJEN OSTOT	-1 427 860	0	-1 427 860	-1 428 862	-1 002	100,07%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 368 678	0	-1 368 678	-1 193 919	174 759	87,23%
MUUT TOIMINTAKULUT	-108 717	0	-108 717	-119 033	-10 316	109,49%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 167 832	-28 000	-4 195 832	-4 024 333	171 499	95,91%
TOIMINTAKATE	769 325	137 000	906 325	1 155 797	249 472	127,53%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-9	-9	
VUOSIKATE	769 325	137 000	906 325	1 155 788	249 463	127,52%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 749 985	0	-1 749 985	-1 750 029	-44	100,0%
TILIKAUDEN TULOS	-980 660	137 000	-843 660	-594 241	249 419	70,44%
POISTOERON MUUTOS	111 429	0	111 429	114 399	2 970	102,67%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-869 231	137 000	-732 231	-479 842	252 389	65,53%

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

71 TEKNINEN LAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	2 495 191	0	2 495 191	2 648 055	152 864	106,13%
MAKSUTUOTOT	57 000	0	57 000	91 440	34 440	160,42%
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	11 273	11 273	
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 948 528	165 000	3 113 528	3 214 278	100 750	103,24%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 500 719	165 000	5 665 719	5 965 046	299 327	105,28%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	43 000	0	43 000	41 380	-1 620	96,23%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 574 435	-31 000	-1 605 435	-1 556 687	48 748	96,96%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 287 915	-31 000	-1 318 915	-1 269 959	48 956	96,29%
HENKILÖSIVUKULUT	-286 520	0	-286 520	-286 728	-208	100,07%
ELÄKEKULUT	-243 609	0	-243 609	-244 727	-1 118	100,46%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-42 911	0	-42 911	-42 001	910	97,88%
PALVELUJEN OSTOT	-1 841 547	-10 000	-1 851 547	-1 876 456	-24 909	101,35%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 852 328	0	-1 852 328	-1 672 448	179 880	90,29%
AVUSTUKSET	-46 000	0	-46 000	-45 997	3	99,99%
MUUT TOIMINTAKULUT	-122 167	0	-122 167	-143 375	-21 208	117,36%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 436 477	-41 000	-5 477 477	-5 294 963	182 514	96,67%
TOIMINTAKATE	107 242	124 000	231 242	711 463	480 221	307,67%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-9	-9	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	0	-9	-9	
VUOSIKATE	107 242	124 000	231 242	711 454	480 212	307,67%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 904 825	0	-1 904 825	-1 929 434	-24 609	101,29%
TILIKAUDEN TULOS	-1 797 583	124 000	-1 673 583	-1 217 980	455 603	72,78%
POISTOERON MUUTOS	111 429	0	111 429	114 399	2 970	102,67%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 686 154	124 000	-1 562 154	-1 103 581	458 573	70,64%

TUOSLASKELMA KOKO KUNTA ULK+SIS

koko kunta ulkoinen+sisäinen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	2 737 393	0	2 737 393	3 040 517	303 124	111,07%
MAKSUTUOTOT	506 756	0	506 756	588 428	81 672	116,12%
TUET JA AVUSTUKSET	141 946	0	141 946	418 801	276 855	295,04%
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 064 428	165 000	3 229 428	3 308 097	78 669	102,44%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 450 523	165 000	6 615 523	7 355 843	740 320	111,19%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN						
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	43 000	0	43 000	42 212	-788	98,17%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-10 476 892	-311 000	-10 787 892	-11 469 980	-682 088	106,32%
PALKAT JA PALKKIOT	-8 543 921	-311 000	-8 854 921	-9 315 023	-460 102	105,2%
HENKILÖSIVUKULUT	-1 932 971	0	-1 932 971	-2 154 957	-221 986	111,48%
ELÄKEKULUT	-1 648 722	0	-1 648 722	-1 840 274	-191 552	111,62%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-284 249	0	-284 249	-314 683	-30 434	110,71%
PALVELUJEN OSTOT	-5 008 828	-18 500	-5 027 328	-5 350 091	-322 763	106,42%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 338 018	-15 000	-2 353 018	-2 078 306	274 712	88,33%
AVUSTUKSET	-503 700	0	-503 700	-457 411	46 289	90,81%
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 757 028	0	-2 757 028	-2 697 671	59 357	97,85%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-21 084 466	-344 500	-21 428 966	-22 053 459	-624 493	102,91%
TOIMINTAKATE	-14 590 943	-179 500	-14 770 443	-14 655 404	115 039	99,22%
VEROTULOT	10 259 000	313 000	10 572 000	10 567 379	-4 621	99,96%
VALTIONOSUUDET	5 648 387	0	5 648 387	5 672 449	24 062	100,43%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	17 500	0	17 500	34 159	16 659	195,2%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	15 500	0	15 500	12 289	-3 211	79,28%
KORKOKULUT	-110 000	-180 000	-290 000	-329 234	-39 234	113,53%
MUUT RAHOITUSKULUT	-67 500	0	-67 500	-51 289	16 211	75,98%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-144 500	-180 000	-324 500	-334 075	-9 575	102,95%
VUOSIKATE	1 171 944	-46 500	1 125 444	1 250 349	124 905	111,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 035 676	0	-2 035 676	-2 098 658	-62 982	103,09%
SATUNNAISET ERÄT						
SATUNNAISET TUOTOT	0	494 612	494 612	0	-494 612	0,0%
SATUNNAISET KULUT	0	0	0	-85 216	-85 216	
SATUNNAISET ERÄT YHTEENSÄ	0	494 612	494 612	-85 216	-579 828	-17,23%
TILIKAUDEN TULOS	-863 732	448 112	-415 620	-933 524	-517 904	224,61%
POISTOERON MUUTOS	111 429	0	111 429	114 399	2 970	102,67%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-752 303	448 112	-304 191	-819 125	-514 934	269,28%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
VEROTULOT	10 259 000	313 000	10 572 000	10 567 379	-4 621	99,96%
5000 Kunnan tulovero	8 975 000	284 000	9 259 000	9 289 496	30 496	100,33%
5100 Kiinteistövero	890 000	67 000	957 000	916 891	-40 109	95,81%
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	394 000	-38 000	356 000	360 992	4 992	101,4%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Tot-%
VALTIONOSUUDET	5 648 387	0	5 648 387	5 672 449	24 062	100,43%
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	2 102 073	0	2 102 073	2 148 717	46 644	102,22%
5502 Verotul.perust.valt.os.tasaus	2 064 819	0	2 064 819	2 064 131	-688	99,97%
5504 Veromenetysten kompensatiot	807 147	0	807 147	803 529	-3 618	99,55%
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	674 348	0	674 348	656 072	-18 276	97,29%

Investointiosan toteutumisvertailut

	Alkup TA	TA-muut.	MTA 2023	Toteutuma	Poikkeama	ed. vuodet + 2023		
						Kustannusarviot ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	ed. vuodet käyttö + 2023 käyttö
KORVAUSINVESTOINNIT, yht	-1 785 000	1 140 000	-645 000	-460 872	184 128	-1 911 000	-963 063	-1 423 939
9201 Moisiokoti	-100 000	70 000	-30 000		30 000	-320 000	-159 751	-159 751
9205 Valpperin vanhustentalo	-15 000	15 000		40 415	40 415	0		40 415
9206 Nummen paloasema	-20 000	-15 000	-35 000	-34 699	301	-50 000	-64 927	-99 626
9207 Valpperin paloasema								
9241 Kirkonpiirin koulu*	-80 000	70 000	-10 000	4 260	14 260	-160 000	-132 252	-127 992
9243 Pajulan koulu	-50 000		-50 000	-9 174	40 826	-111 000	-87 100	-96 274
9246 Lukio	-20 000	20 000				-20 000	-38 283	-38 283
9207 Valpperin koulu	-20 000		-20 000	-13 098	6 902	-20 000	-1 300	-14 398
9257 Kirjasto	-25 000		-25 000	-8 978	16 022	-45 000	-6 102	-15 080
9318 Rästämäen kadut	-500 000	480 000	-20 000	-13 516	6 484	-240 000	-154 218	-167 734
9345 Asemakaavatiet päällystys	-35 000	-20 000	-55 000	-55 010	-10	-105 000	-24 381	-79 391
9371 Linnamäki Hakalehto kunnallistek	-250 000	240 000	-10 000	-9 259				-9 259
9374 Tievalaistus ylläpito	-30 000	10 000	-20 000	-15 112	4 888	-95 000	-55 875	-70 987
9376 Nummen alueen valaistus	-60 000	20 000	-40 000	-5 404	34 596	-40 000	-6 467	-11 871
9381 Valpperin koulun piha-alue	-10 000		-10 000	-10 213	-213	-10 000		-10 213
9383 Puolen hehtaarin pvkodin piha	-10 000	10 000	0	-6 562	-6 562	-20 000	-22 959	-29 521
9385 Leikkipuistot	-30 000		-30 000	-4 803	25 197	-70 000	-34 600	-39 403
9386 Yhtenäiskoulun piha-alue	-150 000	140 000	-10 000	-24 146	-14 146	-225 000	-89 063	-113 209
9387 Liikuntahallin piha-alue	-70 000	20 000	-50 000	-50 924	-924	-50 000		-50 924
9388 Kirkonpiirin piha-alue	-30 000	-10 000	-40 000	-39 704	296	-90 000	-80 199	-119 903
9389 Vappulan pvkodin piha-alue	0	-10 000	-10 000	-10 264	-264	-10 000		-10 264
9391 Moisiokodin piha-alue	-50 000	30 000	-20 000	-14 308	5 692	-70 000	-5 586	-19 894
9392 Valpperin vanh.talon piha-alue	-10 000	10 000	0					
9400 Falkinkosken piha-alue	-10 000	10 000	0					
9401 Frisbee parkkialue ja tie	-50 000	50 000	0					
9403 Pajulan piha-alue				-10 520	-10 520			-10 520
9600 Kaukolämpölaitos	-160 000		-160 000	-169 857	-9 857	-160 000		-169 857
LAAJENNUSINVESTOINNIT, yht.	-330 000	150 000	-180 000	-164 020	15 980	-180 000	-43 666	-187 126
9242 Yhtenäiskoulu, A-osa	-300 000	300 000	0		0	0	-20 560	0
9249 Yhtenäiskoulu, B-osa		-150 000	-150 000	-123 282	26 718	-150 000	-22 889	-146 171

Tilinpäätös 2023
Talousarvion toteutuminen

9291 Teknisen osaston varasto	-30 000	0	-30 000	-40 738		-30 000	-217	-40 955
UUSINVESTOINNIT, yht.	-3 068 000	596 500	-2 471 500	-1 807 680	663 820	-2 758 500	-470 780	30 754
9100 Maa-alueet/Osto, vaihto	-100 000		-100 000	0	100 000	-200 000	-150 840	0
9101 Maa-alueet/Myynti, vaihto	50 000		50 000	5 004	-44 996	50 000	36 432	5 004
9112 Atk-ohjelmat hallinto	-25 000	15 000	-10 000	-9 858	142	-20 000	-11 800	-21 658
9113 Atk-ohjelmat Vaka	-23 000	23 000	0					
9240 Kunnantalo	-40 000	40 000	0					
9250 Yhtenäiskoulu B-osa väistötila	-2 000 000	375 000	-1 625 000	-2 003 695	-378 695	-1 625 000		
9251 HYK B monitoimisali				-2 341				
9317 Kaitarainen kadut	-150 000	150 000	0					0
9322 Kevyenliikenteenväylät	-20 000		-20 000					
9324 Henrikintie	-20 000		-20 000	-13 507	6 493	-105 000	-117 855	-131 362
9375 Katuvalaistus kaavatiet rak.	-50 000	40 000	-10 000	-11 586	-1 586	-110 000	-115 716	-127 302
9379 Valpperin pururadan valaistus	-40 000		-40 000	-33 850	6 150	-52 000	-123 521	-33 850
9393 Ulkokuntoilulaitteet Valpperi	-25 000		-25 000	-23 569	1 431	-25 000		-23 569
9398 Koljolan kenttä	-80 000	-20 000	-100 000	-84 603	15 397	-100 000		-84 603
9399 Falkinkoski	-160 000	140 000	-20 000	-12 053	-12 053	-20 000		-12 053
9563 Hulevesiverkostot	-250 000		-250 000	-194 191	-194 191	-250 000	-65249	-194 191
9706 Kaukolämmön irtaimisto	-70 000	33 500	-36 500	-36 500	-36 500	-36 500		-36 500
9709 Koljolan kentän irtaimisto	-15 000		-15 000	-14 425	-14 425	-15 000		-14 425
9711 Kiinteistötraktori varustuneen	-50 000		-50 000	-50 900	-50 900	-50 000		-50 900
9104 osakkeet ja osuudet osto		-200 000	-200 000		0	-200 000	-1 110	-1 110
9105 Osakkeet ja osuudet myynti				678 394	678 394	0	78 879	757 273
Yhteensä, netto	-5 183 000	1 886 500	-3 296 500	-2 432 571	863 929	-4 849 500	-1 477 509	-1 580 311
Yhteensä, brutto	-5 233 000	1 886 500	-3 346 500	-2 437 576	908 924			

Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	1 171 944	-46 500	1 125 444	1 250 349	124 905	111,1%
SATUNNAISET ERÄT	0	494 612	494 612	-85 216	-579 828	-17,23%
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-80 000	-494 612	-574 612	50 640	625 252	-8,81%
	1 091 944	-46 500	1 045 444	1 215 774	170 330	116,29%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-5 233 000	1 886 500	-3 346 500	-3 156 385	190 115	94,32%
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	130 000	494 612	624 612	673 173	48 561	107,77%
	-5 103 000	2 381 112	-2 721 888	-2 483 212	238 676	91,23%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4 011 056	2 334 612	-1 676 444	-1 267 438	409 006	75,6%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINAAMAAMISTEN VÄHENNYS	28 000	0	28 000	220 029	192 029	785,82%
	28 000	0	28 000	220 029	192 029	785,82%
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	6 800 000	0	6 800 000	6 500 000	-300 000	95,59%
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 851 604	0	-2 851 604	-2 851 604	0	100,0%
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	0	0	6 800 000	6 800 000	
	3 948 396	0	3 948 396	10 448 396	6 500 000	264,62%
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0	0	0	-75 614	-75 614	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0	0	0	161	161	
SAAMISTEN MUUTOS	0	0	0	294 522	294 522	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0	0	0	-49 715	-49 715	
	0	0	0	169 354	169 354	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 976 396	0	3 976 396	10 837 779	6 861 383	272,55%
RAHAVAROJEN MUUTOS	-34 660	2 334 612	2 299 952	9 570 341	7 270 389	416,11%
RAHAVARAT 31. 12.	9 800 693					
1. 1.	230 353			9 570 341		

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen tuloarvioiden toteutumisesta

ulk+sis	Määrärahat					Tuloarviot				
KÄYTTÖTALOUS	Alkup TA	muutokset	MTA	Toteuma	Poikkeama	Alkup TA	muutokset	MTA	Toteuma	Poikkeama
Vaalit	-5 860		-5 860	-5 940	-80	8 000		8 000	8 393	393
Tarkastustoimi	-11 020		-11 020	-10 028	992					
Keskushallinto	-1 530 056	-10 000	-1 540 056	-1 610 873	-70 817	119 300		119 300	89 931	-29 369
valm.omaan käyt									682	682
Varhaiskasvatus	-3 691 342	-116 000	-3 807 342	-3 806 571	771	285 576		285 576	388 551	102 975
Koulutuspalvelut	-9 139 014	-146 000	-9 285 014	-9 799 573	-514 559	235 828		235 828	461 050	225 222
Kirjasto ja kulttuuritoiminta	-316 031	-3 000	-319 031	-295 473	23 558	5 500		5 500	11 252	5 752
Vapaa-ajan palvelut	-954 666	-28 500	-983 166	-1 230 038	-246 872	295 600		295 600	419 630	124 030
valm.omaan käyt									150	150
Ympäristötoimi	-212 284		-212 284	-187 377	24 907	57 600		57 600	92 253	34 653
Tekniset palvelut	-1 056 361	-13 000	-1 069 361	-1 083 252	-13 891	540 962		540 962	741 763	200 801
valm.omaan käyt						8 000		8 000	4 271	-3 729
Tekniset tukipalvelut	-4 167 832	-28 000	-4 195 832	-4 024 333	171 499	4 902 157	165 000	5 067 157	5 143 021	75 864
valm.omaan käyt						35 000		35 000	37 109	2 109
	-21 084 466	-344 500	-21 428 966	-22 053 459	-624 490	6 493 523	165 000	6 658 523	7 398 056	739 533
TUOSLASKELMAOSA										
Verotulot						10 259 000	313 000	10 572 000	10 567 379	-4 621
Valtionosuudet						5 648 387		5 648 387	5 672 449	24 062
Korkotulot						17 500		17 500	34 159	16 659
Muut rahoitustulot						15 500		15 500	12 289	-3 211
Korkokulut	-110 000	-180 000	-290 000	-329 234	-39 234					
Muut rahoituskulut	-67 500		-67 500	-51 289	16 211					
	-177 500	-180 000	-357 500	-380 523	-23 023	15 940 387	313 000	16 253 387	16 286 276	32 889
INVESTOINTIOSA										
Aineettomat hyödykkeet ja osak.	-148 000	-162 000	-310 000	-9 858	-319 858				678 394	678 394
Maa- ja vesialueet			0		0	50 000		50 000	5 004	-44 996
Rakennukset, op. ja kult.	-2 735 000	615 000	-2 120 000	-2 320 694	-200 694					0
Rakennukset, sote	-100 000	85 000	-15 000	26 107						0
Rakennukset, muut	-105 000	25 000	-80 000	-75 437	4 563					0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-1 985 000	1 290 000	-695 000	-634 267	60 733					0
Koneet ja kalusto	-160 000	33 500	-126 500	-101 825	24 675					0
	-5 233 000	1 886 500	-3 346 500	-3 115 974	-430 581	50 000	0	50 000	683 398	633 398
RAHOITUSOSA										
Lainakannan muutokset										
Antolainan lisäys										
Antolainan vähennys						28 000		28 000	220 029	192 029
Pitkäaik. lainan lisäys						6 800 000		6 800 000	6 500 000	-300 000
Pitkäaik. lainojen vähen.	-2 851 604		-2 851 604	-2 851 604	0					
Lyhytaik. lainojen muutos				6 800 000	6 800 000					
	-2 851 604		-2 851 604	3 948 396	6 800 000	6 828 000		6 828 000	6 720 029	-107 971
YHTEENSÄ	-29 346 570	1 362 000	-27 984 570	-21 601 560	5 721 906	29 311 910	478 000	29 789 910	31 087 759	1 297 849

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tulos ulkoinen	2023	2022
TOIMINTATUOTOT	2 676 610,34	2 858 101,72
MYyntITUOTOT	725 707,95	731 597,69
MAKSUTUOTOT	571 287,91	592 644,56
TUET JA AVUSTUKSET	418 801,12	760 922,61
MUUT TOIMINTATUOTOT	960 813,36	772 936,86
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	42 211,99	55 223,24
TOIMINTAKULUT	-17 374 225,96	-32 217 872,77
HENKILÖSTÖKULUT		
PALKAT JA PALKKIOT	-9 315 023,19	-8 408 963,50
HENKILÖSIVUKULUT		
ELÄKEKULUT	-1 840 273,65	-1 745 165,63
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-314 683,15	-261 083,09
PALVELUJEN OSTOT	-3 412 151,58	-19 195 221,22
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 684 295,47	-1 793 505,41
AVUSTUKSET	-457 410,79	-491 532,36
MUUT TOIMINTAKULUT	-350 388,13	-322 401,56
TOIMINTAKATE	-14 655 403,63	-29 304 547,81
VEROTULOT	10 567 378,54	19 517 637,08
VALTIONOSUUDET	5 672 449,00	11 099 569,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-334 074,50	-47 750,09
<i>KORKOTUOTOT</i>	<i>34 159,27</i>	<i>18 515,99</i>
<i>MUUT RAHOITUSTUOTOT</i>	<i>12 288,74</i>	<i>65 859,12</i>
<i>KORKOKULUT</i>	<i>-329 233,94</i>	<i>-67 192,44</i>
<i>MUUT RAHOITUSKULUT</i>	<i>-51 288,57</i>	<i>-64 932,76</i>
VUOSIKATE	1 250 349,41	1 264 908,18
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 098 658,30	-1 514 419,62
SATUNNAISET ERÄT		
SATUNNAISET KULUT	-85 215,57	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-933 524,46	-249 511,44
POISTOERON MUUTOS	114 399,33	58 078,62
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-819 125,13	-191 432,82

Rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 215 773,58	1 134 403,12
VUOSIKATE	1 250 349,41	1 264 908,18
SATUNNAISET ERÄT	-85 215,57	0,00
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	50 639,74	-130 505,06
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 483 211,55	-1 217 768,46
INVESTOINTIMENOT	-3 156 384,81	-1 404 703,46
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	0,00	19 998,00
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	673 173,26	166 937,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 267 437,97	-83 365,34
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	220 028,78	27 777,78
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	220 028,78	27 777,78
LAINAKANNAN MUUTOKSET	10 448 396,00	448 396,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	6 500 000,00	0,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 851 604,00	-2 851 604,00
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	6 800 000,00	3 300 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	169 353,79	-1 108 996,77
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-75 614,17	-53 849,71
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	160,97	-784,69
SAAMISTEN MUUTOS	294 521,74	-198 381,88
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-49 714,75	-855 980,49
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 837 778,57	-632 822,99
RAHAVAROJEN MUUTOS	9 570 340,60	-716 188,33
	9 570 340,60	-716 188,33
RAHAVARAT 31. 12.	9 800 693,40	230 352,80
1. 1.	230 352,80	946 541,13

TASE ULKOINEN

	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	42 822,55	67 849,86
AINEETTOMAT OIKEUDET	42 822,55	67 849,86
AINEELLISET HYÖDYKKEET	30 630 093,66	29 592 759,01
MAA- JA VESIALUEET	3 659 845,93	3 666 691,16
RAKENNUKSET	21 477 129,36	22 971 330,62
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	2 563 793,42	1 891 350,29
KONEET JA KALUSTO	588 938,68	696 009,35
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	2 340 386,27	367 377,59
SIJOITUKSET	5 004 442,76	7 092 969,07
OSAKKEET JA OSUUDET	4 285 169,45	6 153 666,98
MUUT LAINASAAMISET	719 273,31	939 302,09
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	35 677 358,97	36 753 577,94
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	124 812,88	124 812,88
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	124 812,88	124 812,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	65 360,02	65 520,99
VALMIIT TUOTTEET	65 360,02	65 520,99
SAAMISET	850 031,59	1 144 553,33
LYHYTAIKAISET SAAMISET	850 031,59	1 144 553,33
MYyntISAAMISET	276 647,39	227 898,56
MUUT SAAMISET	483 217,52	216 537,95
SIIRTOSAAMISET	90 166,68	700 116,82
RAHAT JA PANKKISAAMISET	9 800 693,40	230 352,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 716 085,01	1 440 427,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 518 256,86	38 318 817,94

	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	11 570 706,48	12 760 810,18
EDELL. TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 462 748,45	2 654 181,27
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-819 125,13	-191 432,82
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	13 214 329,80	15 223 558,63
POISTOERO JA VAPAAHT. VARAUKS		
POISTOERO	311 021,35	425 420,68
POISTOERO JA VAPAAHT. VARAUKS YHTEENSÄ	311 021,35	425 420,68
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	337 163,03	412 777,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	337 163,03	412 777,20
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	13 389 926,80	10 193 046,40
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL.	13 353 097,66	10 154 701,66
MUUT VELAT	36 829,14	38 344,74
LYHYTAIKAINEN	19 265 815,88	12 064 015,03
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	13 100 000,00	6 300 000,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	3 301 604,00	2 851 604,00
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	932 398,46	1 063 292,15
MUUT VELAT	215 892,24	180 105,75
SIIRTOVELAT	1 715 921,18	1 669 013,13
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	32 655 742,68	22 257 061,43
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 518 256,86	38 318 817,94

KONSERNILASKELMAT

KONSERNITULOSLASKELMA

	TP 2023	TP 2022
TOIMINTATUOTOT	4 539 706,12	23 514 597,06
OSUUS OSAKK.YHT.VOITTO/TAPPIO		-7 102,96
TOIMINTAKULUT	-19 067 997,70	-52 120 886,69
TOIMINTAKATE	-14 528 291,58	-28 613 392,59
VEROTULOT	10 567 378,54	19 517 637,08
VALTIONOSUUDET	5 672 449,00	11 099 569,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-344 806,15	-117 110,85
KORKOTUOTOT	22 844,49	3 337,23
MUUT RAHOITUSTUOTOT	16 125,33	80 799,65
KORKOKULUT	-329 251,21	-120 358,89
MUUT RAHOITUSKULUT	-54 524,76	-80 888,84
VUOSIKATE	1 366 729,81	1 886 702,64
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 343 025,13	-2 277 520,78
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 343 025,13	-2 276 786,30
ARVONALENTUMIET		-734,48
SATUNNAISET ERÄT		
TILIKAUDEN TULOS	-976 295,32	-390 818,14
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	0,00	
VÄHEMMISTÖOSUUDET		-1 895,35
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-976 295,32	-392 713,50

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA	TP 2023	TP 2022
VUOSIKATE	1 366 729,81	1 886 702,63
SATUNNAISET ERÄT		
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-35 052,74	-137 675,84
	1 331 677,07	1 749 026,79
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-3 325 899,00	-3 956 904,24
RAHOITUSOS INV.MENOIHIN		79 264,19
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	890 033,65	175 391,31
	-2 435 865,35	-3 702 248,74
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 104 188,28	-1 953 221,95
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	6 720 028,79	1 963 391,76
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-3 071 632,78	-3 319 479,58
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	6 800 000,00	3 412 535,07
	10 448 396,01	2 056 447,25
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		9 321,49
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-75 614,17	-79 311,58
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	1 612,83	18 358,51
SAAMISTEN MUUTOS	281 126,77	1 009 590,87
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-80 282,25	-21 609,21
	126 843,17	927 028,59
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	10 575 239,18	2 992 797,33
RAHAVAROJEN MUUTOS	9 471 050,91	1 039 575,37
RAHAVAROJEN MUUTOS		
RAHAVARAT 31. 12.	11 042 983,11	3 608 800,16
RAHAVARAT 1.1.	1 571 932,20	2 569 224,79
	9 471 050,91	1 039 575,37

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	35 458 003,65	40 776 667,46
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	43 619,01	73 223,64
AINEETTOMAT OIKEUDET	43 619,01	70 160,77
MUUT PITKÄVAIK MENOT		3 062,87
AINEELLISET HYÖDYKKEET	33 673 799,04	38 806 978,06
MAA- JA VESIALUEET	3 539 244,61	3 686 729,83
RAKENNUKSET	23 685 466,65	30 487 188,81
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	2 500 205,86	1 893 761,30
KONEET JA KALUSTO	1 423 503,29	2 131 804,57
MUUT AINEELL. HYÖDYKKEET		2 216,86
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	2 525 378,63	605 276,69
SJOITUKSET	1 740 585,61	1 896 465,76
OSAKKUUSYHTEISÖOSUUDET	11 854,79	121 263,62
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	1 583 089,51	1 614 777,06
MUUT LAINASAAMISET	144 810,31	144 810,31
MUUT SAAMISET	831,00	15 614,77
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	282 227,34	333 677,41
VALTION TOIMEKSIANNOT	49 001,87	39 083,65
LAHOITUSRAHASTOJEN VARAT	124 812,88	196 822,94
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	108 412,59	97 770,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 293 739,25	6 253 872,86
VAIHTO-OMAISUUS	93 932,18	219 850,71
AINEET JA TARVIKKEET	587,78	125 044,70
KESKENERÄISET TUOTTEET	27 984,38	29 285,02
VALMIIT TUOTTEET	65 360,02	65 520,99
SAAMISET	1 156 823,96	2 425 221,98
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 156 823,96	2 425 221,98
MYyntISAAMISET	554 817,52	1 044 188,78
MUUT SAAMISET	504 581,00	516 380,09
SIIRTOSAAMISET	97 425,44	864 653,11
RAHOITUSARVOPAPERIT	433 459,65	201 750,94
OSAKKEET JA OSUUDET	300 003,51	0,00
SJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	133 456,14	189 147,45
MUUT ARVOPAPERIT		12 603,49
RAHAT JA PANKKISAAMISET	10 609 523,45	3 407 049,23
VASTAAVAA YHTEENSÄ	48 033 970,24	47 364 217,73

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA	12 535 770,20	14 754 446,20
PERUSPÄÄOMA	11 570 706,49	12 760 809,82
SÄÄTIÖIDEN HA YHD.PERUSPÄÄOMA		416,94
MUUT OMAT RAHASTOT	0,00	-628,84
EDELL TILIKAUS YLI/ALIJÄÄMÄ	1 941 359,03	2 386 561,78
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-976 295,32	-392 713,50
VÄHEMMISTÖOSUUDET		6 809,09
VÄHEMMISTÖOSUUDET		6 809,09
PAKOLLISET VARAUKSET		360 553,07
ELÄKEVASTUUVARAUS		1 158,20
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET		359 394,87
POISTOERO JA VAPAAHT VARAUKS	0,00	0,00
POISTOERO	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	494 577,49	621 608,15
VALTION TOIMEKSIANNOT	49 001,87	39 083,65
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	337 163,03	484 753,68
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	108 412,59	97 770,82
VIERAS PÄÄOMA	35 003 622,55	31 620 801,22
PITKÄAIKAINEN	15 457 888,03	14 835 371,64
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	13 353 097,66	12 708 053,91
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,01	815,77
MUUT VELAT	2 104 790,36	2 126 501,96
LYHYTAIKAINEN	19 545 734,52	16 785 429,58
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	13 100 000,00	6 300 000,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	3 301 604,00	3 516 219,26
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,00	
SAADUT ENNAKOT		36 577,97
LYHYTAIKAiset OSTOVELAT	1 041 881,42	2 636 770,80
MUUT VELAT	280 632,54	486 830,03
SIIRTOVELAT	1 821 616,56	3 809 031,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	48 033 970,24	47 364 217,73

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Verotulot on kirjattu verotulotilitysten mukaan ao. tilikaudelle. Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti

2. Esittämistapamuutokset

-

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia oikaisuja.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuonna 2021 alaskirjattiin Moisio vanhainkodin rakennusta, vaikutus tilikauden tulokseen -696 961 euroa.

Vuonna 2022 alaskirjattiin Henrikin yhtenäiskoulun vanhaa osaa, vaikutus tilikauden tulokseen -257 318,93 euroa.

Kunnan avaava tase v. 2023 poikkeaa v. 2022 tilinpäätöksen taseesta, sillä taseesta on poistettu Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyneiden kuntayhtymien (Ptky Akseli, VS Sairaanhoidopiiriin ky ja VS Erityishuoltopiiriin ky) kuntayhtymäosuudet.

Alla on Nousiaisten kunnan avaava tase vuodelle 2023 ja vierellä vertailuna vuoden 2022 päättävä tase. Avaava tase v. 2023 on hyväksytty Nousiaisten valtuustossa 26.2.2024 § 4.

	Avaava tase 2023	TP 2022	Ero
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	67 849,86	67 849,86	0,00
AINEETTOMAT OIKEUDET	67 849,86	67 849,86	0,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	29 592 759,01	29 592 759,01	0,00
MAA- JA VESIALUEET	3 666 691,16	3 666 691,16	0,00
RAKENNUKSET	22 971 330,62	22 971 330,62	0,00
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	1 891 350,29	1 891 350,29	0,00
KONEET JA KALUSTO	696 009,35	696 009,35	0,00
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	367 377,59	367 377,59	0,00
SIJOITUKSET	5 902 865,37	7 092 969,07	1 190 103,70
OSAKKEET JA OSUUDET	4 963 563,28	6 153 666,98	1 190 103,70
MUUT LAINASAAMISET	939 302,09	939 302,09	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	35 563 474,24	36 753 577,94	1 190 103,70
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	124 812,88	124 812,88	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	124 812,88	124 812,88	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
VAIHTO-OMAISUUS	65 520,99	65 520,99	0,00
VALMIT TUOTTEET	65 520,99	65 520,99	0,00
SAAMISET	1 144 553,33	1 144 553,33	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 144 553,33	1 144 553,33	0,00
MYYNTISAAMISET	227 898,56	227 898,56	0,00
MUUT SAAMISET	216 537,95	216 537,95	0,00
SIIRTOSAAMISET	700 116,82	700 116,82	0,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET	230 352,80	230 352,80	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 440 427,12	1 440 427,12	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	37 128 714,24	38 318 817,94	1 190 103,70

	Avaava 2023	TP 2022	Ero
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
PERUSPÄÄOMA	11 570 706,48	12 760 810,18	1 190 103,70
EDELL. TILIKAUS. YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 462 748,45	2 654 181,27	191 432,82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		-191 432,82	-191 432,82
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	14 033 454,93	15 223 558,63	1 190 103,70
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS.			
POISTOERO	425 420,68	425 420,68	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKS. YHTEENSÄ	425 420,68	425 420,68	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	412 777,20	412 777,20	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	412 777,20	412 777,20	0,00
VIERAS PÄÄOMA			
PITKÄAIKAINEN	10 193 046,40	10 193 046,40	0,00
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL.	10 154 701,66	10 154 701,66	0,00
MUUT VELAT	38 344,74	38 344,74	0,00
LYHYTAIKAINEN	12 064 015,03	12 064 015,03	0,00
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	6 300 000,00	6 300 000,00	0,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	2 851 604,00	2 851 604,00	0,00
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	1 063 292,15	1 063 292,15	0,00
MUUT VELAT	180 105,75	180 105,75	0,00
SIIRTOVELAT	1 669 013,13	1 669 013,13	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	22 257 061,43	22 257 061,43	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	37 128 714,24	38 318 817,94	1 190 103,70

Ero 1 190 103,70 koostuu kuntayhtymäosuuksista:
VSSHP +1 741 335,21, VSEHP +28 596,49, Akseli -579 828,00 = 1 190 103,70.
Kirjaus perustuu KILAn kunta- ja hyvinvointijaoston lausuntoihin 12/2022 ja 139/2023.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätös on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen 22.12.2015 mukaisesti. Kunnan omaa konserniohjetta on päivitetty ja valtuusto on sen hyväksynyt 4.4.2022. Ohjetta on päivitetty myös v. 2024.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiö Nousiaisten Vesi Oy (omistusosuus 100 %). Lisäksi on yhdistetty V-S liitto ja Raison Seudun koulutuskuntayhtymä Raseko (kuntayhtymät). Kuntayhtymät on yhdistetty konsernitilinpäätökseen lukuarvoltaan peruspääoman jäsenosuuden mukaisessa suhteessa.

Seurantalo Nousiaisten Kalliopohja on yhdistelty konserniin ensimmäistä kertaa tilivuonna 2022, yhdistely on tehty osakkuusyhteisön sääntöjen mukaisesti.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty olennaisuuden periaatetta noudattaen pienemmällä omistusosuusuhteella.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisön (Nousiaisten Vesi Oy) aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Kiinteistöveron eliminointi

Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan.

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus ja oikaisut

Osakkuusyhteisön yhdistely vaikuttaa myös konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille, vaikutus 12 333,69 euroa vuonna 2022.

Vuoden 2023 konsernin avaava tase on esitetty liitetiedoissa. Konsernin tiedoista on poistettu VS Sairaanhoidopiiriin, VS Erityishuoltopiiriin sekä perusturvakuntayhtymä Akselin tiedot.

Vuoden 2023 konsernin avaava tase

VASTAAVAA	Avaava 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	35 330 110,70	40 776 667,46
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	69 515,18	73 223,64
AINEETTOMAT OIKEUDET	69 515,18	73 223,64
AINEELLISET HYÖDYKKEET	32 841 616,08	38 806 978,06
MAA- JA VESIALUEET	3 547 212,37	3 686 729,83
RAKENNUKSET	25 661 090,23	30 487 188,81
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	1 891 350,29	1 893 761,30
KONEET JA KALUSTO	1 367 944,62	2 131 804,57
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		2 216,86
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	374 018,58	605 276,69
SJOITUKSET	2 418 979,44	1 896 465,76
OSAKKUUSYHTEISÖOSUUDET	11 854,79	121 263,62
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	2 261 483,34	1 614 777,06
MUUT LAINASAAMISET	144 810,31	144 810,31
MUUT SAAMISET	831,00	15 614,77
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	261 667,35	333 677,41
VALTION TOIMEKSIANNOT	39 083,65	39 083,65
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	124 812,88	196 822,94
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	97 770,82	97 770,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 105 427,94	6 253 872,86
VAIHTO-OMAISUUS	95 545,01	219 850,71
AINEET JA TARVIKKEET	739,00	125 044,70
KESKENERÄISET TUOTTEET	29 285,02	29 285,02
VALMIIT TUOTTEET	65 520,99	65 520,99
SAAMISET	1 437 950,73	2 425 221,98
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 437 950,73	2 425 221,98
MYyntISAAMISET	482 295,24	1 044 188,78
MUUT SAAMISET	247 803,05	516 380,09
SIIRTOSAAMISET	707 852,43	864 653,11
RAHOITUSARVOPAPERIT	189 150,96	201 750,94
SJOITUKS RAHAMARKKINAINSTRUM	189 147,45	189 147,45
MUUT ARVOPAPERIT	3,51	12 603,49
RAHAT JA PANKKISAAMISET	1 382 781,24	3 407 049,23
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 697 205,99	47 364 217,73

VASTATTAVAA	Avaava 2023	TP 2022
OMA PÄÄOMA	13 512 065,52	14 754 446,20
PERUSPÄÄOMA	11 570 706,49	12 760 809,82
SÄÄTÖIDEN JA YHD. PERUSPÄÄOMA		416,94
MUUT OMAT RAHASTOT	0,00	-628,84
EDELL. TILIKAUS YLF/ALIJÄÄMÄ	1 941 359,03	1 993 848,28
VÄHEMMISTÖOSUUDET		6 809,09
VÄHEMMISTÖOSUUDET		6 809,09
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	549 631,67	621 608,15
VALTION TOIMEKSIANNOT	39 083,65	39 083,65
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	412 777,20	484 753,68
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	97 770,82	97 770,82
PAKOLLISET VARAUKSET		360 553,07
ELÄKEVASTUUVARAUS		1 158,20
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET		359 394,87
VIERAS PÄÄOMA	24 635 508,80	31 620 801,22
PITKÄAIKAINEN	12 261 007,62	14 835 371,64
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL.	10 154 701,66	12 708 053,91
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,00	815,77
MUUT VELAT	2 106 305,96	2 126 501,96
LYHYTAIKAINEN	12 374 501,18	16 785 429,58
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	6 300 000,00	6 300 000,00
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	2 851 604,00	3 516 219,26
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,00	
SAADUT ENNAKOT		36 577,97
LYHYTAIKAiset OSTOVELAT	1 192 998,35	2 636 770,80
MUUT VELAT	234 659,77	486 830,03
SIIRTOVELAT	1 795 239,06	3 809 031,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 697 205,99	47 364 217,73

Konsernin avaavasta taseesta 2023 on konsernin kokoonpanosta poistettu ptky Akseli, VS Sairaanhoidopiiriin ky sekä VS Erytishuoltopiin ky, jotka siirtyivät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alk.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

Ulkoiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto (ei tark.lk)	84 509	206 300	84 509	206 300
Sosiaali- ja terv.palv		19 016 807	0	324 782
Opetus- ja kultt.palv	2 356 053	2 266 231	1 280 483	1 227 838
Tekniset palvelut+ ymp.lk	2 023 266	1 956 317	1 297 804	1 089 465
Muut palvelut	75 879	68 942	13 814	9 717
YHTEENSÄ	4 539 706	23 514 597	2 676 610	2 858 102

7. Verotulot

	2023	2022
Kunnan tulovero	9 289 496	17 998 720
Kiinteistövero	916 891	934 080
Osuus yhteisöveron tuotosta	360 992	584 837
Verotulot yhteensä	10 567 379	19 517 637

Verotettava tulo,			
	Tulovero%	milj €	Muutos %
2023	8,86	77 258	-8,5
2022	21,50	84 423	2,6
2021	21,50	82 285	2,6
2020	21,50	80 211	2,6
2019	21,50	78 151	2,1
2018	21,50	76 527	1,3
2017	21,00	75 521	-2,2
2016	21,00	77 211	1,2
2015	20,50	76 270	0,6

(lähde: Kuntaliitto, Verohallinto)

8. Valtionosuudet

	2023	2022
Peruspalv. Vos	2 148 717	5 626 703
Verotuloihin perustuva vo.tasaus	2 064 131	2 170 331
Veromenetyksen kompensatiot	656 072	2 633 623
Opetus- ja kultt.muut vos	803 529	668 912
Valtionosuudet yhteensä	5 672 449	11 099 569

9. Palvelujen ostot eriteltyinä

<i>ulk+sis</i>	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	380 337	15 454 094
Muut palvelujen ostot	4 969 754	5 557 628
Palvelujen ostot yhteensä	5 350 091	21 011 722
<i>ulkoiset</i>	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	380 337	15 454 094
Muut palvelujen ostot	3 031 815	3 741 127
Palvelujen ostot yhteensä	3 412 152	19 195 221

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ilmoitettavaa.

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden laskennassa käytettävä poistosuunnitelma, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 9.11.2015

	1.1.2015 alkaen		
	Tasapoisto	Menojään- nös	Hyväksytty Kv§ 77
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2 - 5 v	ei suosi- tella	2 v
Aineettomat oikeudet*	5 - 20 v	ei suosi- tella	5 v
Liikearvo	2 - 5 v	ei suosi- tella	2 v
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	2 - 5 v	ei suosi- tella	2 v
Muut (toimi-, liikenneluvat)	2 - 5 v	ei suosi- tella	2 v
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 v	5 - 10 %	30 - 40 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 v	10 - 15 %	20 v
Talousrakennukset	10 - 20 v	15 - 20 %	10 v
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 v	10 - 15 %	20 v
Asuinrakennukset	30 - 50 v	5 - 10 %	30 - 40 v
Muut rakennukset/tekn.varasto	-	-	-
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v

Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 v	10 - 25 %	10 v
Muut maa/vesirakenteet	15 - 30 v	10 - 25 %	15 v
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 v	7 - 10 %	30 v
Viemäriverkko	30 - 40 v	7 - 10 %	30 v
Kaukolämpöverkko	20 - 30 v	10 - 15 %	20 v
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12 v	20 - 22 %	10 v
Maakaasuverkko	20 - 25 v	12 - 15 %	20 v
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v
Vesi- yms. Laitosten koneet	10 - 20 v	15 - 20 %	10 v
Pumppaamot			
Kiinteät nosto/siirtolaitteet	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 v	20 - 25 %	10 v
Muut kiinteät koneet/rakenteet	10 - 15 v	20 - 25 %	10 v
Mattojen pesupaikat			
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v
Puiset alukset	8 - 15 v	20 - 27 %	8 v
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 v	25 - 30 %	4 v
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 v	25 - 30 %	15 v
Muut raskaat koneet	10 - 15 v	20 - 25 %	10 v
Muut kevyet koneet	5 - 10 v	25 - 30 %	5 v
Sairaala/terv.huoltolaitteet	5 - 15 v	20 - 30 %	5 v
Atk-laitteet	3 - 5 v	30 - 40 %	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 v	30 - 40 %	3 v
Muut koneet ja kalusto			
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		

*) erityisessä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi on tehty:

Vuonna 2021:

-Moisiokodin tasearvon osittainen alasajo (1250 k-m²), arvoltaan -696 961 euroa

Vuonna 2022:

-Henrikin yhtenäiskoulun poistosuunnitelman muutos johtuen tulevasta purusta, kertapoiston suuruus v. 2022 -290 841,43 ja poistoeron muutos,33 522,50. Nettovaikutus tulokseen -257 318,93 euroa.

Vuonna 2023:

-Henrikin yhtenäiskoulun poistosuunnitelman muutos johtuen tulevasta purusta, kertapoiston suuruus v.

2023 – 870 162,76, poistoeron muutos, + 89 843,16. Nettovaikutus tulokseen -780 319,60 euroa.

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.		1134		
Lisäykset tilik.		24		
Vähenn. Tilik.				
Eläkevastuu 31.12.	0	1 158	-	-
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.		366 995		
Lisäykset tilik.		295		
Vähenn. Tilik.		-7 895		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	0	359 395	-	-
Muut pakolliset varaukset	-	-	-	-
Pakolliset varaukset yhteensä	0	360 553		

13. Toimintatuottoihin ja -kuluihin sisältyvät myyntivoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	12 561	131 723	11 991	130 505
Rakennusten/osakk. myyntivoitot	22 585	229	22 585	
Muut myyntivoitot /tarv.	0	2 952		
Myyntivoitot yhteensä	35 145	134 904	34 576	130 504
Myyntitappiot				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	93	0	0	0
Rakennusten/osakk. myyntitappiot				
Tarvikkeiden myyntitappiot/Muut		-551		
Myyntitappiot yhteensä	93	-551	0	0
Myyntivoitot ja -tappiot yhteensä	35 238	134 353	34 576	130 505

14. Satunnaiset tuotot ja kulut

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset kulut	-		85 216	-
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-

15. Rahoitustuotoista saadut tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	6 704	4 267
Peruspääomakorot kuntayhtymiltä	3 127	21 934
Yhteensä	9 830	26 201

*Raseko 3 126,91 euroa***16. Poistoeron muutokset**

	2023	2022
Poistoeron muutos	114 399	58 079

4.3 Taseen liitetiedot**17. Kuluiksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset lainan liikkeeseen laskemisesta**

Ei ilmoitettavaa.

18. Arvonkorotusten periaatteet ja arvostusmenetelmät

Ei ilmoitettavaa.

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 2023										
Ulkoiset										
	Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet				
		Muut pitkä-				Kiinteät	Muut	Ennakko-		
	Aineettomat	vaikutteiset	Yhteensä	Maa ja vesi-	Rakennukset	rakenteet	Koneet ja	aineelliset	maksut ja	Yhteensä
	oikeudet	menot		alueet		ja laitteet	kalusto	hyödykkeet	kesk.er.h.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 698	48 152	67 850	3 666 691	22 971 331	1 891 350	696 009		367 378	29 592 759
Lisäykset tilikauden aikana		9 858	9 858		97 513	707 167	101 825		2 240 022	3 146 527
Rahoitusosuudet tilikaudella			0							0
Vähennykset tilikauden aikana			0	-6 845	-40 415	1 841				-45 419
Siirrot erien välillä			0		85 577	181 436			-267 013	0
Tilikauden poisto	-10 763	-24 123	-34 886		-1 636 875	-218 002	-208 896			-2 063 773
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0							0
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 935	33 888	42 823	3 659 846	21 477 129	2 563 793	588 939		2 340 386	30 630 094
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.										

Pysyvien vastaavien sijoitukset 2023												
		Osakkeet ja osuudet					Muut lainasaamiset					
		Tytäryhteisö-		Muut osak.	Muut	Osakkuus-		Muut laina-	Saamiset	Saamiset		Kaikki
		osakkeet ja	Kuntayhtymä	osuudet	osakeet ja	yhteisö-	Yhteensä	saamiset tytä	kyntä-	muilta omist	Yhteensä	Yhteensä
		osuudet	osuudet	omist.yht	osuudet	osakkeet		yhteisöiltä	yhtymiltä	yhteisöiltä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 580 795	2 013 063		56 916	1 502 768	125	6 153 667	794 492	144 810		939 302	36 753 578
Lisäykset tilikauden aikana							0				0	3 156 385
Rahoitusosuudet tilikaudella							0				0	0
Vähennykset tilikauden aikana		-1 868 498					-1 868 498	-220 029			-220 029	-2 133 945
Siirrot erien välillä							0				0	0
Tilikauden poisto							0				0	-2 098 658
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0				0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 580 795	144 566		56 916	1 502 768	125	4 285 169	574 463	144 810	0	719 274	35 677 360
Arvonlennukset												
Arvonkorotukset												
Kirjanpitoarvo 31.12.												

20. -22. Omistukset muissa yhteisöissä

Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt			eliminoindusta osuudesta		
		Kunnan	Kuntakonsernin osuus		
Nimi	Y-tunnus	omistusosuus	omasta	vieraasta	tilikauden
			pääomasta	pääomasta	tuloksesta
Kuntayhtymät					
Varsinais-Suomen Liitto kuntayhtymä	0922305-9	0,81	18 721	14 319	-290
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	0204427-7	5,17	867 362	133 302	-4 600
Tytäryhteisöt:					
Nousiaisten Vesi Oy	2793056-6	100,0	-504 388	2 209 499	-86 317
Yhdistellyt osakkuusyhteisöt:					
Nousiaisten Kalliopohja Oy	0135811-9	49,7			
Muut yhteisöt, joissa omistusosuutta:		(ei yhd.)	osakk.määrä		
Turun Seudun Puhdistamo	1774713-5	76			
Turun Seudun Puhdistamo, rahastosij.	1774713-5				
Turun Seudun Vesi	0141915-3	37			
Metsäliitto konserni/Metsä Group	0116300-4	1 500			
Lounais-Suomen Jätehuolto	1868393-8	355			
Kuntarahoitus Oyj	1701683-4	1 000			
Sarastia Oy	2360731-5	4 824			
Kuntien Tiera	2362180-3	4 824			
Vakka-Suomen Media osuuskunta	2656374-1	12,1 %			
Finda Oy	1107347-5	675			
Kunta-Aravat Oy	1712916-9	4 155			
Koha-Suomi Oy	2776336-6	4 733			
Monetra Oulu Oy	2454638-2	1			

23. Vaihtuvien vastaavien saamiset

	2023		2022	
	Pitkäaik	Lyhytaik	Pitkäaik	Lyhytaik
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		22 109		19 815
Lainasaamiset	574 463		794 492	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	574 463	22 109	794 492	19 815
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				16 199
Siirtosaamiset				562 401
Yhteensä	0	0	0	578 600
Saamiset muilta	144 810	827 923	144 810	546 139
Saamiset yhteensä	719 273	850 032	939 302	1 144 554

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtosaamiset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kelan korvaus työterveyshuollosta	60 050	94 054	60 050	55 908
Siirtyvät korot	13 233		13 233	
STM korona-avustus 2. erä				
Nousiaisten srk hyvitys		18 726		18 726
Rakennusprojekti T-sairaala				
Hankerahoituksen jäämät	5 963	75 158		37 576
V-S SHP tasaus ja peruspo korko		278 372		281 160
Akselin tasauslasku		220 577		281 241
ELY-keskus				
Smartum/Edenred/liiktoimi	6 508		6 508	
Koulutuskorvaus	2 668	4 767	2 668	1 568
Tasaerälaskutus kunnilta				
Uudenkaupungin kaupunki		11 481		11 481
Liedon kunta		1 540		1 540
Muut tulojäämät	9 002	159 978	7 707	10 917
Yhteensä	97 425	864 653	90 167	700 117

25. Oman pääoman erien muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspo 1.1.	12 760 810	12 760 810	12 760 810	12 760 810
Muutokset 1.1.	-1 190 104	0	-1 190 104	
Peruspo 31.12.	11 570 706	12 760 810	11 570 706	12 760 810
Muut omat rahastot				
1.1.	-212	-212	0	0
Muutokset 1.1.	212			
31.12.	0	-212	0	0
Ed. tilik.yli-/alijäämä				
1.1.	1 993 847	2 377 240	2 462 748	2 654 181
Muutokset 1.1.	-52 488	9 321		
31.12.	1 941 359	2 386 561	2 462 748	2 654 181
Tilikauden yli-/alijäämä	-976 295	-392 714	-819 125	-191 433
Oma pääoma yhteensä	12 535 770	14 754 445	13 214 329	15 223 558

Kunnan ed. tilik. yli-/alijäämätilille on aiempina vuosina kirjattu:

2016: Veden yhtiöittämisestä aiheutunut myyntivoitto, +2 275 762,80 euroa

2017: As Oy:iden myymisestä aiheutunut myyntivoitto, +560 725,87 euroa ja Moisio kiint.ky lakkauttamisesta aiheutunut myyntivoitto +520 132,99 euroa.

Muutokset konsernissa aiheutunut sairaanhoitopiirien (VS ja VS Erityis) sekä perusturvakuntayhtymä Akselin siirtymisestä hyvinvointialueelle.

26. Poistoerot

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	311 021	425 421
Yhteensä	311 021	425 421

27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 523 328	2 964 872
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 523 328	2 964 872

28. Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Alle vuoden kuluessa eräänt. kuntatod.				
Kuntarahoitus 28.11.22-3.1.23		6 300 000		6 300 000
Kuntarahoitus 27.11.23-2.1.24	7 800 000		7 800 000	
Kuntarahoitus 4.12.23-2.1.24	1 900 000		1 900 000	
Kuntarahoitus 29.12.23-29.1.24	3 400 000		3 400 000	

29. Pakolliset varaukset

Ei erikseen ilmoitettavaa, pakollisten varausten muutos näkyy liitetiedossa 12.

30. Pitkä ja lyhytaikaiset velat (korottomat)

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

Lyhytaikaiset	2023	2022
Ostovelat	1 598	52 341
Siirtovelat		15 833
Yhteensä	1 598	68 174

Pitkäaikaiset

- -

V-S Liitto 1 598,45 euroa.

31. Sekkilimiitti

	2023	2022
Sekkitili	1 000 000	1 000 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 000 000	1 000 000

Nousiaisten Osuuspankki FI18 5295 0010 0000 19/OKOYFIHH

32. Liittymismaksut ja muut velat

<i>pitkäaikaiset</i>	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Liittymismaksut	2 103 951	2 124 147	35 990	35 990
Muut velat/vuokravakuudet	840	2 355	840	2 355
Yhteensä	2 104 790	2 126 502	36 829	38 345

33. Siirtovelkoihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Tuloennakot	29 751	42 714		
Korkojaksotukset	29 701	14 745	29 701	14 263
Henkilöstökulut	1 549 494	2 960 789	1 471 541	1 365 482
Tutkimusapurahat		105 433		
Tasaerälasku ja peruspo:n korot		228 116		
Kuntayhtymien alijäämä		15 833		15 833
Hanke-/avustusrahat	111 054		107 104	
Valtionosuusennakot	85 722	40 940	85 722	40 940
Potilasvakuutus lyh.		36 649		
Menojäämäkorot		8 240		
Muut siirtovelat	15 895	355 573	21 853	232 496
Yhteensä	1 821 617	3 809 032	1 715 921	1 669 013

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**34. Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi osakkeita tai kiinnityksiä kiinteistöihin**

Ei ilmoitettavaa.

35. Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

Ei ilmoitettavaa.

36. Vakuudet, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien puolesta

Ei ilmoitettavaa.

37. Muut kuin edellä 38-40 kohdissa tarkoitetut kunnan antamat vakuudet

Takausvastuut:			
Kunta-Aravat Oy	11741/05	192 639 (jälj.)	27.8.2030 saakka
Kunta-Aravat Oy	17107/14	98 590 (jälj.)	7.12.2030 saakka
Kunta-Aravat Oy	17106/14	171 500 (jälj.)	7.12.2030 saakka

Tertiäärilainat (yht. 144 810,31 euroa), siirtyi KAS Oy:lle 1.9.2017.

38. Leasing- ja vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	170 397	175 057	170 215	126 724
Myöhemmin maksettavat	176 364	344 963	176 216	269 603
Leasingvastuut yhteensä	346 761	520 020	346 431	396 328
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maks	7 823	109 338	-	-
Myöhemmin maks	19 996	1 010 799	-	-
Koulutus- ja hankevastuut				
Seuraavalla tilikaudella maks	1 702	2 603		
Myöhemmin maks	300	681		
Sopimusvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maks		6 254		
Myöhemmin maks		5 874		
Nämä yht.	29 822	1 135 549		
<u>Vastuut yht.</u>	<u>376 582</u>	<u>1 655 569</u>	<u>346 431</u>	<u>396 328</u>

39. Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Ei ilmoitettavaa.

40. Muut annetut vastuusitoumukset

	2023	2022
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	38 525 831	35 498 629
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	30 667	20 528

41. Muut taloudelliset vastuut (taseen ulkop.)

Nousiaisten kunnalla on toistaiseksi voimassa olevat johdannaisyleissopimukset Op-Pohjolan, Kuntarahituksen ja Danske Bankin kanssa.

Turun Seudun Puhdistamon vastuut 31.12.2023

Nousiaisten osuus kokonaisvastuista	400 419,84
Nousiaisten osuus leasingpääomista	81 406,06

Kiinteistön mahdollisen myynnin yhteydessä kunnalla ja kunnan konserniyhtiöillä on ALV 33§:n mukaan velvollisuus maksaa valtiolle takaisin kiinteistöjen rakennus- ja perusparannuskustannuksista tehdyt arvonlisäveron vähennykset ja palautukset sekä velvollisuus maksaa oman käytön vero itse tehdyistä rakennustoista. Astunut voimaan 1.1.2008 alk.

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42. Henkilöstömäärä

<i>vakituiset ja määräaikaiset</i>	2023	2022
Hallinto- ja talousosasto	9	9
Sivistysosasto	187	188
Tekninen osasto	34	35
Yhteensä	230	232

43. Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut on eritelty tuloslaskelmassa. Lisäksi henkilöstöstä on annettu tarkempi selonteko henkilöstötilinpäätöksessä.

	2023	2022
Henk.kulut tuloslaskelman mukaan	11 469 980	10 415 212
Henk.kuluja aktivoitu taseeseen	54 135	55 223
Henkilöstökulut yhteensä	11 524 115	10 470 435

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Nousiaisten keskusta	674,78	564,90
Nousiaisten kokoomus	1 433,50	1 665,00
V-S perussuomalaiset	491,70	511,65
Yhteensä	2 599,98	2 741,55

45. Tilintarkastusketjun palkkioiden erittelyt

	2023	2022
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 362,10	4 145,20
Tarkastuslautak. avustaminen	2 180,50	3 159,50
Muut palkkot	0,00	0,00
Yhteensä	8 542,60	7 304,70

4.6 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat

KAUKOLÄMPÖLAITOS							
TULOSLASKELMA						2023	2022
Liikevaihto							
Myyntituotot						480 720,70	375 742,01
Muut toimintatuotot							0,00
Henkilöstökulut						-237,43	0,00
Aineet ja tarvikkeet						-431 967,69	-332 177,82
Palvelujen ostot						-9 581,07	-7 899,51
Suunnitelman mukaiset poistot						-17 163,22	-13 439,97
LIIKEYLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ						21 771,29	22 224,71
Täsmäytyslaskelma:							
Kaukolämpölaitoksen vaikutus kunnan tilikauden yli-/alijäämään						-379 379,96	-290 324,24
Kaukolämpölaitoksen sisäinen myynti						394 010,42	305 521,06
Korvaus jäännöspääomasta						7 140,83	7 027,89
Kaukolämpölaitoksen yli-/alijäämä						21 771,29	22 224,71
*) Jäännöspääomalle on määritelty 5%:n vuotuinen tuottovaatimus.							
						2023	2022
+ Kiinteät rakenteet ja laitteet						328 185,94	180 987,97
+ Irtaimisto						32 800,01	
+ Myyntisaamiset						21 988,92	15 204,42
+ Sisäiset liittymismaksut						47 761,35	47 761,35
./ Liittymismaksuvelat						-35 989,60	-35 989,60
./ Tilikauden ylijäämä						-21 771,29	-22 224,71
./ Ostovelat						-67 812,82	-42 922,81
Jäännöspääoma						305 162,51	142 816,62

KAUKOLÄMPÖLAITOS							
TASE							
VASTAAVAA						2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT							
Aineelliset hyödykkeet							
	Kiinteät rakenteet ja laitteet					328 185,94	180 987,97
	Irtaimisto					32 800,01	
	Sisäiset liittymismaksut					47 761,35	47 761,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT							
Saamiset							
Lyhytaikaiset saamiset							
	Myyntisaamiset					21 988,92	15 204,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ						430 736,22	243 953,74
VASTATTAVAA						2023	2022
OMA PÄÄOMA							
Jäännöspääoma						305 162,51	142 816,62
Tilikauden yli-/alijäämä						21 771,29	22 224,71
VIERAS PÄÄOMA							
Pitkäaikainen							
	Liittymismaksuvelat					35 989,60	35 989,60
Lyhytaikainen							
	Ostovelat					67 812,82	42 922,81
VASTATTAVAA YHTEENSÄ						430 736,22	243 953,74

4.7 Rahastojen tilinpäätöslaskelmat

VALPPERIN KEHITTÄMISRAHASTO					
TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.		TASE	31.12.	
	2023	2022		2023	2022
Tulot			Vastaavaa		
Puun myynti	0	0,00			
Korkotulot	40,19	42,34	Maa-alueet	19 137,88	19 137,88
Tontin myynti	0	0,00	Saatavat		
Tulot yhteensä	40,19	42,34	Kunnalta	109 435,68	181 834,76
Kulut			Vastaavaa yhteensä	128 573,56	200 972,64
Kuljetuspalvelut	1 130,00	2 741,82			
Rakentamispalvelut	52 075,84	0,00	Vastattavaa		
Muut palvelut	862,29	3 933,89	Pääoma	28 830,22	28 830,22
Vakuutus	301,28	276,42	ed.tk tulos	172 142,42	182 886,47
Tarvikkeet	3 590,63	1 225,73	TK tulos	-72 399,08	-10 744,05
Valpperin koulutie	14 129,23	0,00			
Stipendi	50,00	50,00	Vastattavaa yhteensä	128 573,56	200 972,64
Kulukorvaukset	300,00	358,53			
Kuluvauva- ja rakentamisrahat		2 200,00			
	72 439,27	10 786,39			
Tilikauden tulos	-72 399,08	-10 744,05			
Rahaston tuotto ja pääoman käyttö tilikaudella					
	2023	2022			
Pääoma 1.1.	200 972,64	211 716,69			
Tuotot	40,19	42,34			
Kulut	-72 439,27	-10 786,39			
Pääoma 31.12.	128 573,56	200 972,64			
Rahaston varat					
Maa-alueet ja puusto	19 137,88	19 137,88			
Saamiset kunnalta	109 435,68	181 834,76			
	128 573,56	200 972,64			

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIRAHASTO						
TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022	TASE	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021
Tulot			Vastaavaa			
Vuokratuotto	5 645,25	5 645,25	Maa-alueet			
Korkotuotot	41,25	49,71	Kurkola	14 400,00	14 400,00	14 400,00
Myyntivoitto		0,00	Jaakola	91 275,00	91 275,00	91 275,00
Veronpalautus		518,40	Saatavat			
Tulot yhteensä	5 686,50	6 213,36	Kunnalta	91 751,12	100 568,08	142 883,74
			Vastaavaa yhteensä	197 426,12	206 243,08	248 558,74
Kulut			Vastattavaa			
Palvelut	2 887,53	7 940,74	Pääoma	206 243,08	248 558,74	158 921,80
Tarvikkeet	11 495,93	22 177,56	TK tulos	-8 816,96	-42 315,66	89 636,94
Kalusteet		18 339,01	Vastattavaa yhteensä	197 426,12	206 243,08	248 558,74
Verot						
Kulukorvaukset	120,00	71,71				
Kulut yhteensä	14 503,46	48 529,02				
Tilikauden tulos	-8 816,96	-42 315,66				
Rahaston tuotto ja pääoman käyttö tilikaudella						
	2023	2022				
Pääoma 1.1.	206 243,08	248 558,74				
Saadut lahjoitukset	0,00	0,00				
Tuotot	5 686,50	6 213,36				
Kulut	-14 503,46	-48 529,02				
Pääoma 31.12.	197 426,12	206 243,08				
Rahaston varat						
Maa-alueet	105 675,00	105 675,00				
Saamiset kunnalta	91 751,12	100 568,08				
	197 426,12	206 243,08				

5 TALOUDELLISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tuloslaskelma

Toimintatuotot / Toimintakulut, %
= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate / Poistot, %
= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot} + \text{Arvonlennukset}$

Vuosikate, € / asukas
= $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Rahoituslaskelma

Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täytyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %
= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omarahoitus}$

Lainanhoitokate ja laskennallinen lainanhoitokate
= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys, pv
= $365 \text{ pv} * \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tase

Omavaraisuusaste, %
= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot} (\text{Toimintatuotot} + \text{Verotulot} + \text{Valti-onosuudet})$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista
= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot (uusi v. 2017)}$

Lainakanta 31.12.
= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat 31.12., € / asukas
= $\text{Lainakanta} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas
= $\text{Lainat ja vuokravastuut} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Pysyvien vastaavien arvostus = poistosuunnitelma

6 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITESARJOISTA

TOSITELAJIT JA KIRJANPITOKIRJAT 2023					
Tositelajit:					
			Säilyttämistapa		
Tositelaji	Nimitys	Tositesarja	Paperisena	Järjestelmässä	Esijärjestelmä
ALKUSA	Alkusaldot	1001-1007	10 v tositteina		Raindance
BUD	Talousarvio	2001-2003	10 v tositteina		Raindance
BUDL	Lisätalousarvio	3001-3006	10 v tositteina		Raindance
EOFFIC	Ostolaskut eOffice	900001-901901		Lasku InvoiceReady	InvoiceReady
ORPIR	Ostolaskut	8000001-8003416			InvoiceReady
KLALKU	Konsernin alkusaldot	99910001-99910015	10 v tositteina		Raindance
KLYHT	Konsernikirjaukset	99920001-99920004	10 v tositteina		Raindance
KLKIRJ	Konserniyhteisökirj.	99930001-99930003	10v tositteina		Raindance
KOMMUI	Käyttöomaisuus muistiot	39001-39032	10 v tositteina		Raindance
KOMTOS	Käyttöomaisuustos.	34001-34056	10 v tositteina		Raindance
MUISIS	Muistiot sisäinen	20001-20136	10 v tositteina		Raindance
MUIST1	Muistiotositteet 1	10001-10988	10 v tositteina		Raindance
MUISTP	Muistiotosite tilinpäätös	-	10 v tositteina		Raindance
MUIVYO	Muistiotosite vyörytys	31001	10 v tositteina		Raindance
OMAKSU	Ostoeskontrant maksu	8990001-8990251	10 v maksupvk		Raindance
OSTOL	Ostolaskut liitt/manu	8300001-8300002	10 v tositteina		Raindance
PALKAT	Palkat	100001-100040	10 v maksatuslist.		Pegasos
PANKKI	Pankin tiliotteet	101001-102238	10 v tiliotteet		Basware
YMR10	MR Laskulaji 10	10000001-10000223	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR12	MR Laskulaji 12	12000001-12000046	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR50	MR Laskulaji 50	50000001-50000318	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR51	MR Laskulaji 51	51000001-51000552	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR54	MR Laskulaji 54	54000001-54001240	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR70	MR Laskulaji 70	70000001-70000111	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR71	MR Laskulaji 71	71000001-71000027	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR72	MR Laskulaji 72	72000001-72000108	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMR75	MR Laskulaji 75	75000001-75000092	10 v laskutuslistat	lasku Raindance	ProE
YMRK	MR tileistä poisto	5410001-5410010	10 v tositteina		Raindance
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset	5110001-5110061	10 v tositteina		Raindance
YMRVII	Viitesuoritukset	5210001-5210346	10 v tositteina		Raindance
ZBF	Budjetointitositteet	96001-96014	ei tulostettuna		Raindance
Kirjanpitokirjat:					
	Tasekirja				Raindance
	Tase-erittelyt		10 vuotta		
	Pääkirja				Raindance
	Päiväkirja				Raindance
	Pysyvät vastaavat		10 vuotta		

TASEKIRJA SÄILYTETÄÄN PYSYVÄSTI SIDOTTUNA. TOSITTEET OVAT PAPERITOSITTEINA, SKANNATTUINA DOKUMENTTEINA TIETOVÄLINEELLÄ JA ATK-TULOSTEINA. TOSITTEIDEN JA MUUN AINEISTON SÄILYTYSAIKA ON 10 VUOTTA.

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Nousiaisissa 25. päivänä maaliskuuta 2024

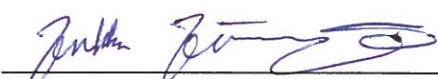
Nousiaisten kunnanhallitus

Kari Salminen

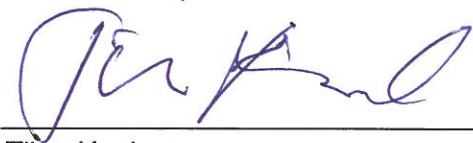
Mikko Virtanen

Jukka Järvenpää

Outi Harka

Tiina Kankare

Erika Mäkeläinen

Pasi Tasanen

Teemu Heinonen
kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolain mukaisesti.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Turussa
~~Nousiaisissa,~~ 15. päivänä *touko* kuuta 2024

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Sari Isaksson, tilintarkastaja
JHT, KHT